

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedeje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za eden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za eden mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 23 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za eden mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo enkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnništvo pa v pritličju. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Zaradi praznikov izide prihodnji list v torek, 5. aprila 1904.

Vstajenje.

Zopet je prišel pomembni dan, ko se na različne načine in po različnih obredih praznuje znameniti prirodni dogodek, da je topla pomlad premagala mrzlo zimo in da se je natura prebudila v novo življenje. S pomlajeno močjo se dviga natura iz spanja in mrtvila in praznuje svoje vstajenje.

V naturi je vstajenje vedno popolno in sigurno, lahko se kdaj zakasni, pride pa gotovo. Pri posamičnih ljudeh, kakor pri celih narodih pa ni nikake gotovosti, da napoči dan zmage, da pride vesela ura vstajenja in kaj dostikrat se je že zgodilo, da je bil ves trud in napor brezuspešen in da so bile vse žrtve in vsi boji zaman.

Tudi slovenski narod je posvetil vse svoje moči delu, da si zagotovi svoje narodno vstajenje, da bi stal kot samostojna naroda celota ravnopraven in ravnovreden med drugimi narodi.

Pride-li kdaj dan zmage, dan slovenskega prerodenja in vstajenja, dan, ko bomo lahko rekli, da nam je zagotovljeno samostojno narodno, kulturno in gospodarsko življenje in da imamo vse pogoje za obstanek in sigurno napredovanje kot samosvoja naroda individualnost? Odgovora na to vprašanje ne more nihče dati.

Naša dolžnost pa je, da z vsemi močmi delamo na uresničenje svojega emotra, ker delamo s tem za korist, za srečo in prihodnost svojih otrok in vseh sinov ter hčera slovenskega naroda.

Delo za narodno emancipacijo je težko in trudapolno in pred nami je še silnih ovir, ki jih moramo premagati in odstraniti, predno pride zmage dan. Na tri strani moramo voditi neizprosno boj in da v tem ljutem boju z močnimi nasprotniki še nismo

omagali, to je najbolje spričevalo za našo življenjsko moč.

Nemci in Italijani so nas bili kulturno, gospodarsko in politično že popolnoma podjarmili in velik del našega naroda je že propadel in se potopil v nemških in italijanskih valovih. Širna in mogočna je bila nekdanja naša domovina, a velik del iste je prišel pod tujo oblast, domačini so postali hlapeci tujih gospodarjev in naposled izginili, slovenska zemlja je postala nemška ali italijanska domovina. In vendar se je vzlic tem silnim izgubam narod vendar prebudil in ojačil za boj za svojo emancipacijo in v petdesetih letih v znatni meri popravil, kar je bil utrpel v dolgih stoletjih. Daleč smo še od svojega cilja, dolga in trnjeva je še pot do njega, ali če vpoštevamo, kaj smo dosegli in računamo, za koliko so se pomnožile naše moči, potem smemo pač brez strahu gledati v prihodnost.

Gotovo bi bili naši uspehi za emancipacijo slovenskega naroda od Nemcev in Italijanov še veliko znatnejši, ko bi v tem boju ne imeli domačega sovražnika, ki bi slovenski narod rad zaslužil, da bi ga mogel izrabljati za svoje, arodu škodljive in sovražne politične in materialne namene. Naš domači sovražnik je rimski klerikalizem. Ta preprečuje koncentracijo narodovih energij na nacionalno kulturno in gospodarsko emancipacijo od Nemcev, Italijanov in od srednjeveškega rimskega sistema; ta zadržuje umstveni razvoj naroda in slabi narodovo sposobnost za nacionalni, politični in gospodarski boj; ta oškoduje kolikor more razvoj slovenske kulture; ta slabi narod s sistematičnim uničevanjem ravno tistih srednjih stanov, ki so povsod nositelji nacionalne misli; ta klerikalizem izkorišča narod materialno in dela namenoma na njega duševno in gospodarsko obubožanje, da bi bil narod potem orodje brez lastne volje in lastnih ciljev v rokah

samo po bogastvu in posvetnem gospodstvu hrepenečega Rima.

Treba je največjega naporu vseh moči, če hočemo na tri fronte ta boj srečno dobojevati. Silo ne opravimo ničesar, o tem ni dvoma, in zato moramo poklicati pravne moči, ki prebivajo v našem narodu, na pomoč in z njimi poživiti in okrepiti odpor proti našim sovražnikom. To se je tudi v veliki meri že posrečilo, v večji nego so si začetniki slovenskega prerodenja kdaj mogli misliti. Narodna zavednost, ta prva pravna sila vsakega plemena, se mogočno širi in z njo rase odpor proti naklepom Nemcev, Lahov in Nincev.

Stebri, na katerih stoji gospodstvo naših narodnih nasprotnikov, se močno podirajo. Sicer je kontrast med našimi nadami in cilji našega hrepenenja ter med doseženimi rezultati še vedno velik, ali bolesta tega spoznanja se ne smemo udati niti trenutek. Samo če pojdemo pogumno in neustrašno naprej po svoji poti, za sije tudi slovenskemu narodu enkrat dan zmage in bo slovenski narod praznoval svoje vstajenje.

Nostra maxima culpa!

Naši klerikalci nas kaj radi dolže, da smo sovražniki vere in cerkve in da smo mi krivi, ker med narodom gineva pobožnost in vernost, prav kakor da bi bila pobožnost narodova odvisna od tega, koliko oblasti in premoženja imajo duhovniki. Nam pač ni do tega, da bi to obdolžitev zavračali in dokazovali, kako je neutemeljena, saj ve vsakdo, da je ves naš boj naperjen proti politični prepotenci duhovščine in proti njenim, kulturni, narodni in gospodarski razvoj Slovencev zavirajočim stremeljenjem. Naš boj je cerkvi in veri v največjo korist. Mi delamo na to, da naj se duhovnik posveča dolžnostim svojega stanu in naj se ne bavi s stvarmi, ki ga nič ne brigajo; mi delamo na to, da se vrne duhovnik k svojemu poklicu, ki ga sedaj zanemarja,

ker se bavi samo s političnimi boji; mi delamo na to, da postane duhovnik vreden svojega poklica tudi v moralno, zato je naš boj plemenit in zato ga spremlja božji blagoslov.

Pobožnost in vernost ginevata res, ne samo pri nas, nego tudi drugod, a ne po krivdi tistih, ki hočejo, da naj se duhovnik vrne v cerkev in k svojemu poklicu, nego po krivdi duhovnikov samih. Da, samo duhovščina je kriva, da ginevata pobožnost in vernost in kdor tega neče verjeti, naj vzame v roko knjigo „Nostra maxima culpa“, ki jo je ravno te dni kot nekako velikonočno darilo objavil slovenski duhovnik.

Gospod Anton Vogrinec je župnik v Libeličah pri Velikovem na Korškem. Vnet je za vero in cerkev ter prepričan, da je vera najplemenitejši vseh duševnih zakladov in sree njegovo je polno žalosti, da vera in pobožnost tako propadata. Ali župnik Anton Vogrinec je tudi pošten mož in zato ne prikriva resnice. Njegova, v nemškem jeziku izdana knjiga „Nostra maxima culpa“ je obudila senzacijo v celi Avstriji in še daleč čez njene meje, kajti v njej je s častivredno odkritosrčnostjo povedano, da duhovniki trgajo narodu vero iz srea.

„Nostra maxima culpa!“ Die bedrängte Lage der katholischen Kirche, deren Ursachen und Vorschläge zur Besserung“. Von Anton Vogrinec, Pfarrer in Leifling, Kärnten. Wien und Leipzig 1904. K. u. k. Hofverlagsbuchhandlung Karl Fromme. Tako se glasi natančni naslov te znamenite knjige.

Župnik Vogrinec priznava, da propada vera po krivdi duhovščine. Hudič tega ne more biti kriv, pravi župnik Vogrinec, saj ga je Kristus premagal; če morda med izobraženci vladajoče svetovno naziranje kaj krivo na ginevanju vere, zato se vendar duhovščina na to ne sme ozirati, saj to naziranje ne more imeti vpliva na preprosti narod. Sploh pa naj duhovščina gleda le na to, koliko je sama kriva, ker le če to spozna, se zamorejo razmere

zboljšati. Človeška duša, pravi župnik Vogrinec, je po svoji naravi verna, a če se ljudje odvrtaajo od vere, potem zamore biti vzrok le to, da je duhovniki ne uče prav in je ne goje. Sijaj in moč duhovščine ne sme nikogar zapeljati, da radi tega taji bedo v cerkvi. Beda tiči v tem, da so se izobraženci odvrnili od cerkve in da se od nje odvrta tudi preprosti narod, tega pa, pravi župnik Vogrinec, ne more nihče tajiti.

Krivda duhovščine, da propada vera, je po župniku Vogrinecu dvojna, to se pravi, kriv je način, kako duhovniki vero oznanjajo in uče in krivo je to, da vere ali sploh dejanski ne izvršujejo ali pa le slabo.

Veronauku je župnik posvetil dobro polovico svoje knjige. Vsaka stran te knjige priča, kako globoko je župnik Vogrinec to vprašanje preštudiral. Vemo, da so naši duhovniki kot pedagogi utelena nevednost in nesposobnost, tako da se že otroci v prvih razredih srednjih šol iz njih norca delajo. Med kateti sploh ni nobenega, ki bi se mogel imenovati pedagoga, največ pa je takih, ki svojo dolžnost skrajno malomarno izvršujejo. Zato pa moremo le pritrdjevati župniku Vogrinecu, ko obsoja ves veronauk na naših šolah in žigosa tudi brezpomembnost popolnoma mehaničnih škofovih vizitacij. Župnik Vogrinec graja ostro tudi ves poduk v bogoslovnicah, graja, da je v bogoslovnicah učni jezik latinščina in da so bogoslovci od drugega sveta ločeni in takorekoč zaprti v zavodu.

Izvršuje se vera v kultusu in v življenju. Župnik Vogrinec zahteva, da se naj iz bogočastja odstranijo praznovske in pohujšljive navade, odpravijo praznovske pobožnosti in vsi taki spisi, kakršne na pr. naši klerikalci tako radi razširjajo. Ljudstvo se s tem pač poneumuje, obenem se pa tudi vera ubija. Dalje zahteva Vogrinec, da naj se uvede večinoma petje v narodnem jeziku in da naj se duhovnik pri molitvah v cerkvi, pri delitvi zakramentov in sploh pri verskih slovesno-

LISTEK.

Velikonočni čudež.

(Odlomek iz stare kronike.)

Anno 1670. se je v našem samostanu in Valle Jocosa, alias Franzi, ki ga kmetsko ljudstvo imenuje kar na kratko Bistra, zgodil izreden čudež. Veseli so ga bili menihi in kmetje od Vrhnike do Borovnice, samo ljubljanski škof in njegov mladi kaplan sta se tako čudno smehljala, da sta nama pokvarila vse veselje. (Za. prof. Rabatta)

Stroge so regule našega samostana. Samotno moramo živeti in vedno molčati; mesa ne smemo uživati, strogo se moramo postiti in noč in dan Boga hvaliti.

Samo enkrat na leto pozabimo na smrt in to je na dan vstajenja. Roditi se, živeti in potem umreti, to je žalostna usoda človeštva, ali da je mogoče premagati smrt in vstati v novo življenje s Stvarnikom, to je ona radostna zavest, ki nas prešinja in nam daje telesno in duševno moč, da živimo po strogih regulah kartuzijanskega reda. In zato je dan vstajenja tudi za nas kartuzijance dan veselja. Med letom nam je na

ustnih „memento mori“, na dan vstajenja pa kličemo: Hosijana! Aleluja!

Anno 1670. je prišel na veliko noč ljubljanski škof s svojim kaplanom v naš samostan in naselila sta se v prepleti celici, ki jo je leta 1609 v Bogu počivajoči ljubljanski škof Tomaž dal sezidati zase in za svoje naslednike v infuli, za kar je izdal 600 srebrnih goldinarjev. Bodi mu to v dobro zapisano pri Bogu!

Škofov prihod je bil za nas ne le velika čast, marveč tudi velika tolažba, zakaj ravno to leto je bil pri nas in sicer 1. januarja o polnoči strašen potres, med katerim je tako pokalo, kakor bi kdo streljal s kartavnami. Sicer je naš premilostni gospod prelat Hugon Mueregger, vredni naslednik prelata Cirijana, nam s knjigo de Philosophia sacra, s. Meteo logia Cosmica, ki jo je spisal učeni naturalist Robertus Flud de Fluctibus, dokazoval, da so potresi in strahovite poke provzročili podzemski vetrovi, ali vzlic temu smo bili v strahu, da je bil potres šiba božja. In da bi se utolažili, zato nas je prišel obiskat presvetli škof ljubljanski.

Vstajenja dan smo pri nas vedno praznovali z veliko slovesnostjo, to leto pa smo se zaradi škofa posebno pri-

pravili. Že na vse zgodaj so vrveli ljudje z vseh strani skupaj, tako da je bilo pred samostanom kar črno ljudstva, ko so zapeli zvonovi.

Bil je prekrasen dan, samo veter je pihal jako močno. Toplo in prijazno je sijalo solnce, kajti veter je hitro razgnal meglo in marsikdo izmed menihov je odprl svoje okence, da se je ozrl po božji narodi in z večjo vnemo hvalil milost nebeskega Očeta. Tudi ljubljanski škof se je prikazal na oknu svoje celice, ki je bilo na stečaj odprto, in z vidno slastjo užival sveži jutranji zrak.

Za procesijo je bilo kmalu vse pripravljeno, kar je bilo potrebno. Menihi so bili na svojih mestih in zatopljeni v tihe molitve, čakali, da pride škof. Ljudje so se gnetli in radovali, kakor bi jih bila pomlad prevzela in kar zavriskali so, če je veter komu snel klobuk, ali prinesel suhega listja, ali vzdigoval bandera visoko v zrak.

Naenkrat pa je ljudstvo začudenja zakričalo in vsi pogledi so se obrnili na eno stran. Tudi jaz sem se ozrl in zagledal prav blizu okna škofove celice neko daljšo, prozornemu oblaku podobno stvar, ki se je v vetru zibala semintja. Zdaj jo je veter nesel kvišku,

zdaj je padala k tlom. Sto rok se je iztegnilo proti nji, a že jo je veter zopet zanesel navzgor in je v divjem vrtenju zbežal z njo na ravan. Menihi smo morali ostati na svojih mestih, drugi ljudje, otroci in odrasli, pa so se zapodili za čudežno stvarjo, ki je plavala v zraku in s katero se je veter igral.

Škofa in njegovega kaplana še vedno ni bilo iz celice. Zaradi tega je milostni gospod prelat mene poslal, naj grem škofa poklicat. Iz škofove celice se je slišal smeh, prav neprimeren, tanek smeh, a utihnil je takoj, ko sem potrkal.

„Koj pridem, koj“, se je na moje naznanilo, da je vse pripravljeno za procesijo, odzval presvetli škof, vrat pa ni odprl.

Ko sem prišel zopet doli, je bil tam velik dirindaj. Ljudem se je bilo posrečilo vjeti tisto stvar, s katero se je bil veter igral in slovesno so jo prinesli pred milostnega prelata gospoda Hugona Muereggerja. Vse je pritisnilo okrog prelata in tudi menihi smo zgrešno radovednostjo — jaz sem se zanjo pokoril z 25 očenaši — zrl na tisto tanko, oblaku podobno stvar, ki jo je sedaj razgrnil gospod prelat. In videli smo, da je ta rožnobažna stvar

fina tkanina, tako nežna in tanka in dehteča, kakor jo človeške roke pač niso vstavile.

S tresočo roko je gospod prelat Hugon Mueregger razgrnil to nežno, rožnobažno tkanino. Videlo se je, da je od svil, kakor jo znajo samo angeljci napresti.

„To je ženska srajca“ se je oglašil samostanski valpet, ko je rožnobažna tkanina bila razgrnena.

„Res je! Ženska srajca je to.“ Tako in enako so se oglašali zdaj tudi drugi ljudje, ženski svet pa se je preril še bližje in strme občudoval to fino rožnobažno tkanino v prelatovih rokah. In soglasna sodba je bila, da kaj tako nežnega še nikdar ni videlo človeško oko.

„In kako to duhti“, so se zdaj oglašili drugi ljudje in res je imela ta srajčica poseben sladkopočen vonj, kakršnega ni nihče izmed nas poznal.

Tudi jaz se nisem mogel premagati in sem se prepričal o čudovitem vonju te tkanine — za pokoro za svojo grešno radovednost pa sem si naložil novih 25 očenašev.

Priznam pa, da moj kes — žal — ni bil popoln in da mi kar ni hote

stih posluhuje narodovega jezika namesto latinščine. Spovedovanje naj se poveri samo starejšim in izkušenejšim možem in odpravi naj se celibat, zakaj le če bo konec celibatu, bodo duhovniki v nravnem oziru mogli dajati ljudstvu dober zgled. Nečisto življenje premnogih duhovnikov je največji vzrok, da vera propada.

Župnik Vogrinec gre pa še dalje. Z možatim pogumom obsoja, da žive cerkveni knezi v izobilju in v sijaju kakor kralji, med tem ko je ljudstvo sestrano; da stannjejo v palačah in se vozijo v sijajnih kočijah, narodu pa pridigujejo: blagor revežem, ker njih je nebeško kraljestvo. O škofjskih vizitacijah pravi župnik Vogrinec, da so bahato razkazovanje bogastva in imenitnosti, sicer pa brez pomena. V zvezi škofjskim vizitacijam je bil razuzdani kaplan Mašek, ki je svojega župnika najprej okradel, potem pa ga poskusil zastrupiti, pri cerkveni oblasti visoko v čislju in je veljal za vzornega duhovnika.

Ravno tako odkrito in možato graja župnik Vogrinec, da so dohodki duhovnikov tako neenaki — eni imajo na tisočake dohodkov, drugi pa morajo na zvižčen način izrabljati iz ljudstva denar, da se prežive — da so višji duhovniki polni ošabnosti in nadutosti napram nižjim, da se duhovniki med sabo sovražijo, preganjajo in denuncirajo in da se na nekrščanski način vtikajo v politične boje. Posledica tega je, da raste sovraštvo proti cerkvi in da požene marsikatero prijatelja med sovražnike, ker imajo ljudje opravičen strah pred končnimi smotri klerikalizma. Sicer pa pravi župnik Vogrinec: Če bi dobili klerikalec v državi gospodstvo v roke, bi bili škofje gospodarji in to bi bila velika nesreča za vse ljudstvo in prav posebna nesreča za nižjo duhovščino.

To so nazori poštenega slovenskega duhovnika. Kaj bi bil župnik Vogrinec šele pisal, če bi živel na Kranjskem, kjer imamo veliko eksemplarov tistih ljudi, ki jih je papež imenoval hudice in smrad iz pekla. Župnik Vogrinec je storil zaslužno delo in vsi pošteni ljudje mu morajo biti zanj hvaležni. Klerikalec — doslej samo nemški — so se mu že zakadili pod noge in sedaj, ko smo izpregovorili mi, jim bodo sledili tudi slovenski. Mi pa le opozarjamo svoje čitatelje na pogumni korak župnika Vogrineca, kar kaže, da so tudi med slovenskimi duhovniki še možje, ki ljubijo vero in cerkev, pa tudi božjo hčerko, resnico, in odkrito priznavajo, da je duhovščina kriva, da gineva vera in pobožnost in se podira Petrova skala.

Vojna na Daljnem Vztoku.

Kako so si mislili Japonci vojno z Rusijo?

V Nagasaki so imeli Rusi posebno bolnišnico, katero je vodil dr. Elenbogen. Ob začetku vojne so vsi Rusi odšli iz Nagasakije in se vrnili v domovino. Te dni je dr. Elenbogen

dosel v Petrograd in priobčil v listu »Novoe Vremja« svoje doživljaje, ki so vrlo zanimivi, ker nam dajejo globok vpogled, kako neverjetno slabo so poučeni Japonci o Rusiji in kako so prepričani, da jo bodo v najkrajšem času docela porazili. V tem mnenju so jih utrjevala zlasti zmagovaljajoče vesti o prvem japonskem napadu na Port Artur. Iz teh poročil so sklepali vsi Japonci, ne samo ljudstvo, ampak tudi vojaški krogi, da bo vojna v najkrajšem času končana. Celo v dobro poučenih krogih se je z vso resnostjo zatrjevalo, pravi dr. Elenbogen, da bo v dveh dneh po pričetku vojne japonska mornarica zavzela Port Artur, da bodo Japonci v dveh tednih že v Moskvi in da bodo od tamkaj svoječasno zasedli tudi Petrograd. Takšne vesti so se širile na dan med ljudstvom in ga fanatizirale do skrajnosti. Vsak Japonec se že sedaj čuti vzvišenega nad vsakim Evropejcem in ga smatra inferiornim. Izmed Evropejcev so edini Angleži, katere še Japonci upoštevajo, a upoštevajo jih samo, ker so njihovi zavezniki in ker pričakujejo, da jim bodo v slučaju, da bi jim sreča ne bila mila, dejansko pomagali. Sicer pa smatrajo sebe za prvi narod na svetu, s katerim se ne morejo meriti niti prijatelji Angleži. Posledica tega je, da postaja mržnja do tujcev vedno večja in da se je bati, da bi poulični mob dal dejansko izraza čutilom sovraštva do Evropejcev. Narodni šovinizem je zadnjem času neverjetno narasel, a kriva je temu v prvi vrsti vlada sama, ker ga umetno goji s pretiranimi poročili o japonskih uspehih na bojišču. Takoj po prvih vesteh z bojišča je nastalo opasno gibanje med poulično družaljo, naperjeno proti tujcem, in to gibanje se danes gotovo ni prenehalo marveč je preje še naraslo, ker ni dvoma, da priobčuje vlada najgorostnejše vesti o japonskih zmagah na bojnem polju. Kakšno razpoloženje vlada med Japonci proti Rusom, dokazuje dejstvo, da je ruske bolnike in dr. Elenboga, ko so se odpravljali iz Nagasakije, morala čuvati policija, da jih ni mob napal in insultiral. Te črtice so zelo zanimive, ker nam kažejo, na kakšni megalomaniji bolehalo sinovi »vzhajajočega solca« in kako malo kulture in razbrazbe se še nahaja v tem »velekulturnem« narodu.

Nove japonske vojne ladje.

Japonci grade z veliko hitrostjo nove vojne ladje. Iz Yokozuke se namreč poroča, da je tamkaj v delu več torpedovk, torpednih uničevalk in križark. Ena torpedna uničevalka je že spuščena v morje, druge pa so že v toliko dogotovljene, da bodo že tudi vsak čas za porabo. Razen tega so Japonci že prej naročili dve novi oklopnici na Angleškem in tudi doma poskušajo zgraditi več oklopnic, da si se še nobena taka ladja

doslej ni zgradila na Japonskem. Takisto se čuje, da so Angleži prodali Japoncem deset torpedovk, ki so baje že zapustile Angleško in odplule na Vzhod. Vprašanje pa je, če se bo tem ladjam posrečilo, uiti ruski eskadri, ki v Sredozemskem morju preži na japonske ladje, ali take, ki bi imele na krovu vojno kontrebando.

Amerikanci proti Rusiji?

V Petrogradu se baje širi vest, da nameravajo Japonci odstopiti ameriškim Združenim državam otok Formosa, katerega so pridobili v zadnji vojski s Kitajsko, da bi jih na ta način pridobili za-se in da bi jim eventuvalno tudi pomagali. Naklonjenost Japoncem je sicer v Ameriki tekmo vojne že precej ponehala, vendar je prav mogoče, da se bodo Amerikanci za to ceno dali pridobiti, ker že itak zdavna hrepene po tem otoku.

Indijski podkralj grozi Rusiji.

Indijski podkralj lord Curzon se je nedavno, kakor se poroča iz Calcutte, v državnem svetu izrazil, da je Indija enaka trdnjavi z morjem na dveh straneh, na tretji strani pa z gorovjem. Za gorovjem je pokrajina (Tibet), katere Angleži nečejo zasesti, a tudi nečejo dovoliti, da bi jo kdo drugi si osvojil. Ako bi se pa sovražni vplivi pojavili, bila bi Anglija primorana, z vso odločnostjo nastopiti proti tisti državi, katera bi si hotela prilastiti odločilno veljavo v oni pokrajini.

Za spravo med narodi.

Dunaj, 1. aprila. Poslanec dr. Chiari je priobčil v »Deutschn. Korr.« članek, v katerem razpravlja o sporazumljenju avstrijskih narodov med seboj. Poslanec poudarja, da je v sed v narodnostnega boja vsak napredek in vsakršen gospodarski razvoj zadržan. Toda on je mnenja, da se ni treba bati raznarodenja ne na eni ne na drugi strani, češ, »mi Nemci ne bomo germanizovali ne Slovanov, ne Italijanov, zato pa se tudi ne damo ne poslovaniti, ne poitalijaniti«. (To velja morda za tako izomikano in narodno zavedne ljudi, kakor je pisatelj, nižji slovanski sloji pa padajo trumoma v past ponemčevanju). Končno pa pisec vendar pride do edine prave rešilne točke pišo: »Komaj si je mogoče misliti drugo pot kot že opetovano naglašeno, ki vodi od ločitve narodov k narodnemu federalizmu. Vsak narod bodi v narodnostnih in kulturnih zadevah samostojen ter naj porablja svoja duševna in gospodarska sredstva za lastne svoje namene. Kakor ima vsak narod pravico do naravnega

razvoja, ima tudi vsak narod dolžnost, da prevzame skrb za razvoj. Naj se napravijo narodni katastrofi, v katerih se mora vsak priznati k svoji narodnosti, nadalje se naj opusti kak splošni davek, katerega dohodki odgovarjajo sedanjim izdatkom za narodne in kulturne namene, ter se naj prepuusti vsakemu narodu obdačenje za svoje narodne in kulturne namene. Čimveč pr pornih narodnostnih vprašanj se na ta način izloči iz kompetence drželnih zborov in državnega zbora, da se prepuste novoustanovljenim narodnostnim upravam, tem prej je mogoče sporazumljenje, skupno delo in tem prej se bo mogla tudi Avstrija zopet postaviti z modernimi kulturnimi državami v eno vrsto» — Taki nasveti se res prav lepo čitajo, le uresničili se ne bodo.

Dogodki v Macedoniji.

Sofija, 1. aprila. Uradno se razglša, da so vsa poročila turške vlade o prehajanju bolgarskih vatašev čez meje in o bojih z vstasi popolnoma izmišljena. Bolgarske meje so tako zasedene s pomnožnim bolgarskim vojaštvom, da je vsak prestop izključen. Turška vlada si take vesti namenoma izmišlja, da prikrije grozodejstva, ki jih vprizarjajo njene čete.

Sofija, 1. aprila. Blizu Primije (okraj Kumanova) so neznani storilci umorili nekega mohamedanskega poljskega čuvaja, ki je bil znan zaradi svoje grozovitosti. Turške oblasti so poslale oddelek vojakov pod vodstvom poročnika Alija v Pčinijo. Vojakom so se pridružili bašibozuki. Ta družba je celo vas razdžala in oropala, ženske oskrunila, možem pa porezala ušesa, ali nos, ali roke itd. Trinajst vaščanov so odpeljali zvezane v kumanovske ječe, kjer so jih na povelje poročnika pretepali turški jetniki. In vse to, ker se je vaščane sumnilo, da so ubili omenjenega čuvaja.

Carigrad, 1. aprila. Sultanovi najčrjji svetovatelci plašijo sultana, da se bo macedonsko vprašanje v tuji okupaciji ravno tako razvzlozilo kakor ono glede Krete, češ, da bo tudi Macedonija dobila končno avtonomijo. Da bi se tedaj preprečilo, da se macedonske pokrajine odtrgajo od sultanove države, nasvetujejo mu, naj imenuje za Macedonijo podkralja iz svoje rodbine, in sicer ali svojega sina Burhaneddina Efendija ali pa svojega stričnika Juzufa Izeddina Efendija, ki je 47 let star, maršal ter bivši poveljnik sultanove telesne straže. Ako bo taka nakana le veselih po volji!

Iz Srbije.

Belgrad, 1. aprila. Skupščina je sprejela avtonomni carinski tarif v vseh treh branjah ter zakonski načrt glede državnega posojila iz »uprave fondov« za gradnjo železnice. — Namesto nedavno umrlega II

podpredsednika skupščine, Ranko vića, je bil izvoljen neodvisni radikalec Jaša Prodanović. — Za ravnatelja srbske parobrodne družbe je imenovan nedavno vpo-kojeni železniški ravnatelj Josimović

Židje na Ruskem.

Petrograd, 1. aprila. Požidovljene evropske in ameriške države se rade znašajo nad rusko krutostjo proti Židom ter delajo vlado odgovorno, ako kje od Židov izesano prebivalstvo vzdigne roko nad svoje izkoriščevalce. Da pa ruska ne stori in tudi ne želi nikake krivice Židom, pokazal je minister notranjih zadev, pl. Plehve, ki je nedavno poklical 60 predstojnikov večjih židovskih občin v Petrograd ter jim naročil, naj predložijo ministru spomenico o židovskih težnjah in kakih reform želé. Židovski zastopniki so se zedinili za sledeče točke: 1. odpravi se naj procentualna omejitev za Žide glede obiskovanja višjih izobraževališč; 2. razširi se naj pravica za naseljevanje, in 3. uvedejo se naj znova rokodelske uprave, ki bodo edine imele pravico, izdajati židovskim učencem spričevala ter nakazovati Židom bivališča v notranjih delih dežele. Minister je obljubil, da se izpolnijo vse upravičene zahteve, toda enakopravnosti z ogromno večino naj ne zahtevajo, ker bi se sicer takoj ponovili dogodki Kišeneva in Homela.

Zopet papežev »Motu proprio«

Rim, 1. aprila. »Osservatore Romano« priobčuje papežev »Motu proprio«, s katerim se ustanavlja komisija pod papeževim predsedstvom za kodificiranje kanoničnega prava.

Afera ministra Nasija.

Rim, 1. aprila. Sodišče je uvedlo proti profesorju Lombardu, ki je bil za časa Nasijevega ministrovanja njegov tajnik, preiskavo zaradi goljufije, podkupovanja in ponarjanja. Nasi je pozval Lombardija, ki je bil v Trapaniju, naj pride takoj v Rim, da mu pojasni nekatere uganke v računih. Lombardiju pa se je zdelo varneje, da se je odpeljal v Neapolj ter od tam zginil. Sedaj se bo Nasigotovo izgovarjal le na svojega tajnika.

Dopisi.

Iz Poljan. »Slovence« z dne 28. t. m. ima od tu notico »Neodvisna kmečka stranka«, v kateri notici hoče nas napredno kmeto nekako omešiti, češ, glej njih prepričanje. Komaj se je pojavila nova stranka in že so preskočili v novi tabor in zatajili svoj liberalni prapor. Le počasi! Mi nismo zatajili svojih načel; če smo se oklenili kot kmeti voliti nove »neodvisne kmete«

Galje v prilozi.

iz spomina ta sladki, omamljivi vonj, ki je izhajal iz te tkanine.

»To ni človeška srajca«, se je zdaj z vso odločnostjo oglašil samostanski valpet. »Že po blagu samem se spozna, da to ni delo človeških rok. Jaz sem videl že različne ženske srajce, tudi najimenitnejših gospa, ali kaj takega nikdar. In kdo naj bi imel tod okoli kaj takega?«

Ljudje so valptu molče pritrdjevali, saj je bilo brez dvoma, da je govoril čisto resnico.

»Ta tkanina je padla z nebes« je zdaj izpregovoril pater Tiburej. »Jaz sem razločno videl, da se je pojavila natančno pred oknom ljubljanskega škofa. Ravno v trenutku, ko je škof odstopil od okna, se je začela ta stvarca vrteti v zraku. Od kod naj bo ta stvar, če ne iz nebes?«

Milostni gospod prelat, častivredni in v veri trdni gospod Hugon Mueregger, je globoko vzdihnil, na svojih prsih je držal razgrneno srajčico, ki so jo ljudje spoštljivo poljubovali, ker so bili prepričani, da je padla z nebes, in po kratkem premišljevanju je s povzdignjenim glasom izjavil:

»Preljubi moji v Gospodu! Tudi meni pravi neki notranji glas, da je

ta rožnoba, duhteča tkanina padla z nebes. Gotovo je to srajčica kake svetnice, ki je naš samosten v tolažbo za prestane hude čase in za strašni potres hotela osrečiti s posebnim dokazom svoje milosti. In zato si je izbrala ravno današnji slavnostni dan in da bi bila milost toliko vidnejša, je spustila to tkanino ravno na samostan pred oknom našega častitljivega gosta, presvetlega škofa ljubljanskega«.

Ljudje so popadali na kolena, premilostni prelat Hugon pa je dvignil svoje roke, s katerimi je nebeško srajčico držal pri rokavih in je ta dokaz izredne milosti pokazal zbranemu vernemu ljudstvu.

V tem trenutku sta prišla presvetli škof ljubljanski in njegov tankoglasni kaplan.

Ko sta zagledala nebeško srajčico, sta se začela smejati, škof bolj potihem, njegov kaplan pa tako razposajeno, da mi je kar zavrela kri. Milostni prelat g. Hugon Mueregger je prebledel, potem pa nebeško srajčico dvignil še višje in na kratko razložil škofu, kaj se je zgodilo. Škof ga je mirno poslušal in ni nič ugovarjal, a jaz in tudi drugi menihi smo dobro zapazili, da se je zdaj in zdaj pojavil na njegovih

ustnih sarkastičen smev. Škofov mladi kaplan pa se je večkrat glasno zasmejal s svojim tankim, nemoškim glasom, tako da ga je moral premilostni prelat resno pokarati.

Ko je prelat končal, je nastala tišina. Vse je čakalo, kaj da poreče škof. Ta se je malo zamislil, na njegovem licu se je pojavil zopet sarkastičen smev, a hitro zopet izginil, potem pa je rekel škof:

»Mogoče, da je res tako, kakor pravi milostni gospod prelat. Celo prav verjetno je, da je ta srajčica padla z nebes. Od kod naj bi sicer prišla? In dozdeva se mi, da bo to najbrž srajčica sv. Genofeve, ki je toliko trpela, ker jo je preganjal hudobni Golo. Kakor Vi, čestiti bratje kartuzijanskega reda, je sv. Genofeva živela v samoti. Kakor Vi, je bila preganjana, a če je volja božja, bodete tudi vi tako poveščani, kakor sv. Genofeva. In zato mislim, da je to srajčica sv. Genofeve blaženega spomina.«

In škof je pripognil svoje koleno in je poljubil srajčico sv. Genofeve, med tem ko se je njegov kaplan komaj zdržal smeha.

»Lutrsko seme še vedno ni popolnoma zatrto,« mi je zašepetal pater

Tiburej na uho. »Škof in njegov kaplan sta polna tega duha.«

In istega mnenja smo bili tudi drugi menihi in globoko nas je žalilo, da celo škof in njegov kaplan nista prav trdna v veri in menda nočeta niti očitnega čudeža verjeti.

Milostni prelat gospod Hugon Mueregger je zdaj v spremstvu štirih patrov ponesel srajčico sv. Genofeve v samostan, potem pa se je vršila procesija. Koj po procesiji sta se škof in njegov kaplan odpeljala v Ljubljano, dasi sta nameravala oba velikonočno praznika ostati v samostanu. In milostni gospod prelat ju ni zadrževal — zaradi srajčice sv. Genofeve. Ko sem jaz za njima zaprl vrata v kočijo, mi je malopridni kaplan glasno se zasmeyaje še zaklical: Le pridno častite srajco sv. Genofeve!

Tako sta samostanu ljubljanski škof in njegov kaplan pokvarila veselje nad očividnim čudežem, ki se je zgodil pred našimi lastnimi očmi. Oj, veliko je še luteranskega semena na Kranjskem celo med najvišjimi duhovniki, pokvarjenost ljudstva je pa tako velika, da je vera res v nevarnosti. Kako strašno je vplivalo obnašanje škofa in njegovega kaplana na ljudstvo, se je pokazalo še

tisti dan. Samostanski pastir Matiček se je pri večerji poslom, ki so govorili o dogodivšem se čudežu, hudobno smejal in v svoji velikanski izpridenosti trdil, da se sploh ni zgodil nikak čudež, da najdena srajčica ni padla z nebes, nego da jo je veter odnesel iz škofove sobe, da te srajčice ni nikdar nosila ne sv. Genofeva, ne kaka druga svetnica, nego škofov kaplan, in da ta kaplan sploh ni kaplan, nego da je — grajska gospodična z Bokaleca, Engeltroda plem. Strobehof.

Za to nesramno govorjenje je milostni prelat Hugon Mueregger dal pastirju Matičku še tisti večer nabrisati 25 z volovsko žilo — ali v zvezi temu ni več kazalo sezidati posebne kapelice na polju proti Borovnici, koder so ljudje srajčico dohiteli in vjeli. Srajčica je ostala v samostanu in se hrani v dragoceni, rezljani skrinjici kot najdražji zaklad kartuzijanskega samostana in Valle Joiosa alias Franiz. Skrinjica se odpre vsako leto samo na velikonočno nedeljo in tedaj se tudi praznuje ta edini čudež, katerega je bil bistriški samostan deležen anno domini 1670.

trankov, kateri smo tako krvavo potrebovali, to tedaj ni nobena srca. Vsak stan se organizira in ni za svojimi težnjami; zakaj b, tega ne smel kmet storiti? Kaj, kmet naj bo na vse strani razpisen predvsem od farovža in mlad, ki neizkušenih kaplanov, ki nimajo drugega opravila, kakor čas zapravljati, hujskati proti bližnjemu in zaželjati ljudstvo v gospodarsko nevedo. Vsak količkaj misleč kmet mora le veseliti nastopa od se, svojih strank bodisi liberalne ali klerikalne, neodvisnih kmetov, ki podojejo, da se v resnici kmetu pomagajo. Da je stranka svobodna, da nametuje in odklanja vsako jerobstvo, to vam ni všeč in vpijete, češ, oni družega kakor liberalna stranka. Da je liberalna, a sama za se in svoj blagor. No, potem je pa tudi klerikalna stranka isto, da damo primer, kaj je bil nje vodja svoj čas tudi zaprizen liberalci in povrh še nemizkutar. Da se pa oklenemo nove stranke, daje pa nam tudi to povod, ker spoznamo, da vsak najprej za se skrbi in nazadnje šele za soseda. Vsak je sam svoje sreče kovač in to velja tudi za kmeta. Če si kmet sam ne bo pomagal, tedaj mu bodo drugi prokleto ploh kruh rezali. In kako za kmeta klerikalci skrbijo; za to imamo ravno v naši dolini prežalostno skušnjo. Kdo je oropal nas za tisoče in tisoče ter povrh napravil neizmerno jezo in sovraštva? Vi ste to storili, politikujoči duhovniki in prijatelji kot pravi sovražniki ljudstva. Tu imamo zgled, kako je po tvebala, da se tudi kmet postavi na svoje noge in se za vsako nadvlado lepo zahvali advokatom, duhovnikom in predvsem volkovom v ovčji koži, klerikalcem. In nazadnje, da se povrnemo k »Slovencu« in ga vprašamo: Kaj je pa liberalizem družega, ne neodvisnost od drugih v gospodarskih in tudi osebnih zadevah? To hočemo tudi mi biti in tako si tudi razlagamo liberalizem in mirnim srom preskočimo v novi tabor. Naj izpade že volitev kakor hoče, mi od tega programa več ne odnehamo; če ne mi, naši potomci ga gotovo do sežejo. Sploh pa, če bi vi ne zlorabljali svojega svetega poklica v svoje sebične namene in tako ne leptali najsvetejšega v blato, imeli bi presneto malo opraviti že zdaj. Rojaki, ne dajte se tudi s tem in z »zadnjo uro« plašiti. Volitev je popolnoma posvetna zadeva in nima z vero nič opraviti; kajti da bi to rešil Očod iz Sela ali odpravil kdo drugi, no, potem bi ne stala naša cerkev na skali, ampak na močvirju. In če ti kaplan grozi z »zadnjo uro«, ne daj se pregovoriti, kajti ni od tega zavisno troje zveličanje, ampak od tvoje čiste vesti in dobre volje. Dosti slabo in dovolj žalostno za duhovnika, če mu je tako malo ležeče na naših dušah. Kdor tako dela in grozi z »zadnjo uro«, pokaže, da mu je poklic nekaka trgo vina, »gšeft«. Brez skrbi tedaj, imajte čisto vest in dobro voljo in ne dajte si od nikogar v teh zadevah zapovedovati, kajti pomagaj si sam in Bog ti pomore! Tedaj oddajmo vsi v četrtlet glasovnico na ime mirne vesti v naše prav in srečo: Jožefu Novaku, posestniku na Jamu.

Iz kranjskega okraja. Pojemajo! To značilno besedo je izustil

kmet, ki je bil na shodu v Mavčicah v nedeljo. Prebral sem mu poročilo v »Slovenca« o shodu in ga prašal za mnenje! »Pojemajo« je rekel in se namuznil. Ali so na shodu govorili kmetje? Ne! Tepeni župnik Kalan iz Zapog, v soboto od dijaškega shoda iztirani Stefe, Kregar ta imenitni kmet in luč trgovske zbornice ter vrli kmet, recte zakotni pisar Kural. Druge kapacitete že poznamo; toda vrliga kmeta Janeza bo treba malo bolj natančno ogledati. Po očetu je res podedoval precejšno premoženje. Glavno navedilo do vseh njegovih del mu je pa sveto pismo starega zakona. Uživel se je popolnoma v nekdanje židovske ideje in te mu služijo kot navodilo za njegovo delo, ker bi kot pravičen in odkrit človek ne mogel shajati s temi nazori. Njemu je smrtlen greh vsaka beseda proti nevrednemu duhovniku. Zdi se mu pa čisto bogoslužno delo če svojih dobrih materij še več kot deset let ni rekel »mati«. Napravil je dobro delo ko je podpiral navadno vlačugo in s tem žali svojo dobro staro mater. Dobro delo je naredil, da je odtrgal svoji materi nekaj vdo ščine — morda zanj vnebovpijoči grehli ne veljajo. — Svojo bolešno ženo je zaprl med ozka vrata, kjer je stala in prejekala več ur, v zibelki pa je lačen jokali dojenček. — Kot zakoten pisar dela pobotnice in če račun za tako pobotnico 4 gl. 50 kr. je to bogoslužno delo, če pri tem opehari notarja ki je morda pravičen liberalci, za zaslužek. Seveda od svoje zakotne pisarne ne plačuje davka, to bi bilo proti njegovim nazorom. Rajši sam zasluži in če pošlje še kaj za škofove zavode 100 kron kot sad odtirje je njegove delo pred ljudmi opravičeno, Bogu pa dopadljivo. Dobro bi bilo, ko bi se davčna oblast tudi nekoliko bolj pobrigala za njegove napovedi v osebni dohodnini in njegovo katoliško prepričanje s strani pravičnosti preiskala. Vrli posestnik gospod Kural, »kdo se ne pusti podučiti, ne bo nikdar moder!« Tako je in ni drugače. Prejšnjega župnika v Mavčicah, osemdesetletnega starčka, šel je tožiti k škofu, ker je bil mož miroljuben in pravičen, češ, da je premalo pobožen! Britko se je nasmešnil stari mož, zmoli zanj očenaš in zdihi: »Oče odpusti mi, saj ne ve kaj dela!« Kar pa se tiče lova, je bila vsa stvar samo dobro premišljeno hiuavsko delo Janezovo, z namenom, da očrni g. župana Novaka pred kmeti. Pomagal mu je tudi graščak Gašper. Njemu ni bilo na tem, da se občinski dohodki zvišajo, temveč, da izpodrine g. Novaka z županskega stolca in se sam vsede nanj. Udeležil se je dražbe in kazal tisočak, kajti toliko vreden se mu je zdel hiuavski napad na g. Novaka. In ta zavratni napad pripoveduje kmetom na shodu, ker družega ne more omeniti proti njemu. Kaj takega je pa mogoče le ligurijanski zvitemu pravico in resnico zaničujočemu, vrlemu posestniku Janezu Kuralu.

Iz Sore pri Medvodah. Tu smo podpisavali sledečo izjavo: »Podpisani župljani Sorski obsojamo z največjo ogorčenostjo nesramni napad na gospoda župnika Antona Berceta v »Slovenca« z dne 5. marca t. l. št. 53 ter izjavljamo da je dotični napad skrajno obrekljiv, zloben in od stavka do stavka lažljiv, ter izjavljamo, da g. župnika Berceta spoštujemo in iz celega srca ljubimo. Njegovo delavnost v cerkvi, pri bolnikih, v šoli in v pisarni,

njegovo pravičnost napram vsakemu, ter miroljubnost naravnost občudujemo ker dosedaj tega nismo imali!« Podobna izjava je bila napravljena tudi v nemškem jeziku. Ti dve izjavi je podpisalo 199 občanov in sicer Slovenci slovensko, tovarna pa nemško. Ponudila se je izjava v podpis 219 občanom, izostalo jih je pa le 20. Agitacija zoper podpise je bila grozna. Pritiskalo se je na sorodništvo, strašilo se s škofom, strašilo s tem da kdor podpisuje, bo imel grozne stroške s popravilom farovža itd. itd. Vprašamo Vas: Zakaj napadi zoper g. župnika? Župnik g. Berce spolnue v svoji dobi kar je tu, da si boolehen, točno svojo dolžnost, kot načelo svojega delovanja nam je pa razglasil v cerkvi: Ljubezen do Boga in do bližnjega. Po tem se tudi ravna. Sam za se pa je vedno strogo moralen, in v očeh vsega našega poštenega občinstva uzor duhovnika. In vendar napadi! Odkod neki so se našli? Tako zvali katoliški možje so zahtevali, da naj g. župnik Berce takoj po prihodu začne sovražiti svoje poštene župljane, pa naj malovredne hujškeče same časti. Ali naj bo sovražstvo krščanako načelo? Naš g. župnik se odpravlja proč zaradi neopravičenih napadov »Slovenca« oziroma g. knezoškofa. Mi pa ga ne pustimo in ako se g. knezoškof na glavo postavi. Mi hočemo g. Berceta imeti v svoji sredini, do zadnjega zdihljaja, tudi ako ga nam škof proč spravi. Župljani so zelo razburjeni zaradi nameravanega odhoda, in če se ta odhod uresniči, utegnejo na Sori postati razmere kakršnih Kranjske ne pomne. Pristopni krogi, posebno g. knezoškof in visoka vlada bodita s tem opozorjena. Kakšen je položaj, to se je videlo pretečeno nedeljo, ko je v navzočnosti ogromnega števila mož, dobil sicer stari, a še ne pametni oča Matjaž od velespoštovane gospodnje z metlo po svoji grbi. Prav mu je bilo! Živela taka gospodinja. Neka druga žena je imela pripravljeno poleno za nekega Golarja, ko pa je ta opazil nevarnost, jo je pa hitro odkuril.

Zloraba cerkve in vere v protinarodne in klerikalne namene.

Kar hočemo v naslednjih vrstah poročati, se je zgodilo med Poljaki na Nemškem. Odlasli smo s poročilom, ker smo se hoteri uveriti, ali bo o tej aferi kaj znil tisti »Slovenec«, ki se kar cedi vseslovanstva ter pravi, da pasno zasleduje vse težnje slovenskih plemen. Toda to pot »Slovenec« ni mogel zapustiti svojega mednarodnega stališča, dasi se je godila krivica Poljakom.

Pravda, ki se je vrnila dva dni v Beuthenu v Zgor. Sleziji, je pokažala, da ne le pri nas, temuč povsod zlorablja duhovščina vero v politične namene. Zgor. Slezija, ki je po večini poljska, je dosedaj volila za nemški centum, t. j. osrednja praska vlada je narodila duhovščini, ki je po imenih deloma poljska, po mišljenju pa vladna, kam mora dirigirati svoje vernike kot volilce. Pri začinjih državnozbornih volitvah pa je posegla v volitve tudi takozvana narodno-poljska stranka ter proti volji duhovščine iztrgala centum en mandat. Med volilnim bojem je katoliška du-

hovščina s prišnice in v spovednici agitirala protinarodnim Poljakom; razupila jih je za socialne demokrate in brezbožneže. Klerikalno sovražstvo je bilo toliko, da je vratielavski nadškof, kardinal Kopp, vsem duhovnikom prepovedal, da ne smejo poročiti novoisvoljenega poljskega poslanca Korfantiya ter se je moral isti k cerkveni poroki peljati v Krakov.

Vsled take brezmejne nestpnosti je narodno-poljski list »Gornoslazak« (Zgornji Slezijec) prinesel zelo oster članek proti kardinalu in njegovi duhovščini. V članku se je reklo, da duhovščina poljske katolike psuje ter jih vsled tega goni med socialne demokrate in brezverce. Nastopanje kardinala in njegove duhovščine proti poljskemu narodu je moralna lopovščina. Kardinalu se nadalje očita, da je pred volitvami sklical duhovno konferenco, pri kateri pa se je samo politikovalo.

Kardinal Kopp je v svoem in v imenu svoje duhovščine vložil tožbo zoper urednika »Gornoslazaka«, pl. Volskega.

Toženi urednik je izjavil, da nastopi dokaz resnice. Sodišče pa je odklonilo poklicati zahtevane priče, tako da si jih je moral toženi povabiti na lastne stroške.

Ispovedbe priš so naravnost klasični dokazi, kako po clem svetu katoliški duhovniki enako demoralizujejo ljudstvo, izrabljajo vero v svoje umazane namene ter se sploh drže jezuitskega načela, da je vsako sredstvo dobro v dosegu namena.

Prva priča, župnik Kronschildt, je priznal, du je pisal kočarju Mahareku pismo, v katerem pravi župnik, da ga ne smatra več za pripadnika katoliške cerkve ter mu odreja svete zakramente, ker obdaje z narodnimi Poljaki. Tudi je ovadil poštni upravi Maharekovega sina, ki je pismošča, naj pazijo nanj.

Delavec Langer je izpovedal, da je župnik Kosiellek v Rodenu s prišnice prepovedal čitanje »Gornoslazaka« (ta list mora biti pravcati »Slovenski Narod«), a njemu je rekel: »Ti si socialni demokrat! Ne pridi mi k spovedi!«

Zavarovalnemu nadzorniku Levaszinskemu se je reklo pri spovedi, naj se pobere iz spovednice. Šele, ko je obljubil, da ne bo več naročen na imenovani list, je dobil odvezo. Objube pozneje seveda ni držal.

Halni posestnik Mainka je izpovedal: »Jaz sem tudi moral obljubiti, da ne bom več čital poljskega lista.« — Predsednik: »Ali pa tudi niste več naročeni na list?« — Priča: »Ne, sedaj je moja žena narodna nanj« (Viharna veselost). Druge priče so izpovedale, da niso dobile odveze, ker se niso ho tele odpovedati listu.

Delavec Kurecko je priznal, da je pri spovedi rekel, da ne bere »Gornoslazaka«, dasi ga je čital. Predsednik: »Zakaj ste lagali v spovednici?« Priča: Pri velikonočni spovedi sem vendar moral imeti odvezo! (Velika veselost). Nadalje je rekel njegov župnik s prišnice, kdor čita socialno demokrate ali poljske liste, ni več katoličan. Župnik je v cerkvi tako psoval Poljake in socialne demokrate, da so postali ljudje nemrni; nekateri so se jezili, drugi se smejali.

Agent Kobus je izpovedal, da mu je rekel kaplan Woitek: »Ljudje, ki čitajo »Gornoslazak« naj ne hodijo k spovedi. Ker pa je priča vkljub temu prišel, zapil je kaplan nadenj: »Da se mi takoj pobere! Ako ne greste, dam vas vredi ven!«

Rudar Mai je izpovedal, da ga župnik Jauernig ni hotel prej poročiti, kakor da se je odpovedal imenovanemu listu.

Posl. Korfanti je izpovedal, da se je zahtevalo od njega izjavo, da obžaluje napad na cerkev (recte sprideno duhovščino) ter obljubi, da kaj takega ne stori več, sicer ga cerkveno ne poroče. Prišlo se je pri papežu, toda rešitve še ni (a je najbrže tudi niko ni bo).

Priča Pašek je izpovedal, da je kaplan v Soravi med pridigo ostro obodil volitev poljskih poslancev v Zgornji Sleziji ter na koncu svoje pridige razjarjeno zaklical: »Prekloim katoliško ljudstvo v Zgornji Sleziji!« Ljudje so nato zapustili jokaje cerkev.

Večina prič je izpovedala, da so pri spovedi sicer obljubili, da ne bodo več naročeni na radikalne poljske liste, da pa obljube niso držali. Predsednik je neki priči ostro očital, da je potemtakem vendar župnika na lagal, naka je okarani odgovoril: »O tem se bova še s Bogom pobo-

tala! Tega niti ne smatramo za greh. Jaz vendar moram dobiti odvezo za svoje grehe!«

75letnega invalida Pelko je višji duhovnik Robus z grdimi posvkami nagnal iz spovednice, ker je bil baje poljski agitator.

V cerkvi v Ryniku je imenoval kaplan Šmikal poljskega kandidata Kovalczyka in Korfantiya »smrkovca«. Pred dopolnilno volitvijo je imel ta kaplan v cerkvi zopet politični govor. Vernike je to tako razburilo, da so začeli glasno kričati: »Nočemo politike v cerkvi!« Vse je vrelo iz cerkve. (Vse kakor pri nas, le naše »dobro katoliško ljudstvo« nima razuma in edločnosti narodnih Poljakov.)

Ko je potem zopet predsednik neki priči očital, da je župnika nalagala pri spovedi, ker je obljubila, da ne bo več čitala poljskega lista, je žena odgovorila kratko: »To je vendar moja stvar!« Predsednik (razdražen): »Seveda je to vaša stvar. S svojo vestjo boste obračunili, ako svojega spovednika nalažete!« (Za duhovniško predrznost, ki izvršuje nasilstva v spovednici ni imel sodnik grajalne besede, saj dela duhovščina v zmislu slavofobske pruske vlade.)

Delavec Majnuš je izpovedal, da je njegov župnik njega in druge delavce pismeno ovadil posestniku odnotne cukrarne, da čitajo poljske liste. V cerkvi je molil javno za vladne volilce in potem tudi za nasprotnike, naj bi jih sveti Duh razsvetlil, da bi volilili vlado.

Tudi ženam hčeram, da celo šolskim otrokom takih mož, ki so čitali poljske liste, so duhovniki odrekli odvezo. Otroci so se priklajali domov.

V Bogosloju je prišel župnik previdec 65letnega hufo bolnega moža. Ker je zagledal v hiši poljski list, ga je raztrgal ter bolnika prisilil, da je prisegel, da ne bo več čital poljskih listov. Potem mu je šele dal odvezo grehov.

Zaslišanih je bilo še več prič, ki so izpovedale podobne nasilnosti duhovnikov. Nekaterim se je tudi grozilo, da se ne pokopljejo na blagoslovljeno pokopališče, ako ne puste poljskih listov ter se za vselej odpovedo poljskemu narodnemu delovanju.

Zaslišale bi se bile še nadaljne priče, ki bi bile izpovedale še groznejše stvari. Toda kardinalu Koppu je bilo že tega dovolj ter je **brzjavil sodišču, da umakne tožbo.** Vsled tega je bil poslanec Korfanti oproščen, kardinal s svojo duhovščino vred pa moralno obsojen ter mora tudi stroške plačati.

Za nas Slovence na Kranjskem, ki imamo istotako strupene, nasilne in nestrpne duhovnike, ni omenjena pravda nikaka senzacija. Sij bi se pri nas razkrivale podobne reči, ako bi imela duhovščina pogum tožiti. Razlika je le, da se je kardinal Kopp ustrašil prevelikih škandalov, videvši, da je vsa Nemčija ogorčena ter zlezl pod klop, naši klerikalci pa že ne poznajo več dostojnosti in sramu, temuč še s pečatom častikrse in obrekovanja na čelu fanatizirajo ljudstvo, kakor da mora prenašati versko in narodno mučeništvo.

Pšice iz ribniške doline.

§ 96. Marijini otroci. Ako premišljamo in zasledujemo bolj izvratno različne bratovščine in družbe, moramo priti do prepričanja, da se ravno v teh družbah v velikem obsegu neguje vse kaj drugega, kakor pošteno in moralno življenje. Duhovščina ne gleda čisto nič na kvaliteto, ampak le na kvantiteto, več ko jih je vpisanih, boljše je, ne glede kakšni so udje in ako se sploh spodobijo, da so v družtvu. Gotovo je, da ima od vsega tega duhovščina lepe dohodke, kajti svetinjske in druga taka pobožna znamenja stanejo denar in udom se najdražje prodajo. Svetinjske so sicer vredne, ker so v zvezi z odpustki različno vredni, tega še naša častita duhovščina ne ve, ako sploh v nje veruje. Z odpustki oboroženi se udje ne boje greha. Dobro oboroženi vojskovodja se ne boji sovražnika, zakaj bi se Marijin otrok bal greha, ko je vendar oborožen s tisoči in tisoči odpustki, a da ti odpustki kaj zaležejo, treba je grešiti. Kako se greši je postranska stvar, saj je enkrat nek srborit kaplan in častilec ženskega spola Marijinim otrokom govoril, ker se v zadostnem številu niso hoteli priglasiti: »Če padate — saj je spovednica.« Torej greši, da si le ud — to je morala! Kako lepo se neguje potuhjenost in vohunstvo v teh družtvih! Dekleta se ne upajo pogledati pošteno v oči, ker se jim prepoveduje očitno občeati z drugim spolom zato se pa na skrivnem marsikaj zgodi, kar se ni nikdar poprej godilo v toliki meri. Farovski gospodje imajo v svoji službi cel roj detektivov in ti ovaduhli zasledujejo ude na vsak korak in to je neka stra-

Izza temnih dni.

(Sličice iz življenja raznih papežev)

(Dalje.)

Meseca maja 1081 je prišel Henrik IV. pred Rim ali zavzel je to mesto šele čez tri leta, ko so se Rimljani naveličali svojeglavnega in nepopustljivega papeža. Henrik je imel silno težavno stališče, ali omahoval ni niti za trenotek. Rimsko ljudstvo samo mu je pomagalo. Ljudstvo je spoznalo, da je neumno, krvaveti zato, da bodo imeli papeži čim večjo oblast, kar bi ljudstvo samo najbridejše občutilo; rimsko ljudstvo, da se reši papeža, je poklicalo Henrika. Dne 21. marca 1084. je prišel Henrik s protipapežem v Rim in se naselil v Lateranu. Sklical je rimske škofe in velikaše in ti so Gregorja odstavili kot papeža in slovesno pripoznali ravenskega škofa kot papeža Klemen III. Lombardski škofje so Klemen III. blagoslovili, Klemen pa je potem 31. marca v cerkvi Sv. Petra kronal Henrika.

Gregor VII. je bil skrit v Angel-skem gradu in rimsko prebivalstvo je samo oblegalo papeževo pribežališče. Gregorju je prihitel na pomoč normanski vodja Robert Guiscard. Cesar je imel premajhno armado, da bi se mu ustavil, zato se je s papežem Klemenom III. umaknil iz Rima. Robert Guiscard je papeža Gregorja osvobodil, normanska armada pa je plenila Rim.

Vandalstva, ki so jih papeževi rešitelji uganjali, so bila strahovita. Rimljani so se obupno branili ali papeževi prijatelji so odpor zadušili z mečem in ognjem. Divji zverci v človeški podobi, ki so rešile »Kristusovega namestnika«, so užgale Rim. Ko je bil konec boju in so ugasnili plameni, je bil Rim kup razvalin, med katerimi je ležalo na tisoče in na tisoče ubitih ljudi. Guiscardovi vojaki, ki jih je kristjanski papež poklical na pomoč, so bili večinoma Mohamedanci. Onečastili so na tisoče žena in deklet in rimske senatorje, meščane, žene, mladeniče in dekleta povezane kakor živino prodali v sužnost. In vsega tega je bil kriv edinoletni papež Gregor. Papež Leon Veliki je bil sveto mesto obvaroval pred Atilo, papež Gregor pa je živalskim barbarom žrtvoval sveto mesto in njega prebivalstvo, da bi le obvaroval sebe in si ohranil papeško krono.

Papež se je popolnoma zavedal, da je on kriv te strahovite nesreče, ki je zadela Rim; čutil je tudi, da bi ga Rimljani živega zažgali, čim odidejo njegovi barbarski prijatelji. In zato je zapustil Rim in z morilci in požigalci večnega mesta odšel v Salerno kjer je umrl 25. maja 1085. Zadnje besede njegove so bile: Ker sem ljubil pravičnost in sovražil krivico, umrjem v eksilu. Opravičene te besede niso. Papež Gregor ni ljubil pravičnosti. Bil je

eden najženijalnejših vladarjev, kar jih je kdaj svet videl, pravi politični zenij, npravo čist, značaj velikega stila, mož poln velikanskih idej, revolucionar brez primere drznosti, ali krut, neizprosen, nečloveški in popolnoma nekristjanski značaj. Neodpustljivo in nekristjansko hudodelstvo je bilo, da je Rim prepustil barbarom, samo da si ohrani papeško krono in njegov politični ideal je bil vseskoz nekristjanski in očitno nasprotje Zveličarjevih nauk.

Gregor je prej edino cerkev razkosal na dva dela, v vsegamogočno duhovništvo in v brezpravne vernike. Gregor je uničil zadnji ostanek starokristjanske cerkve in je versko občestvo, imenovano rimska cerkev, spremenil v navadno politično inštitucijo. S tem, da je vso oblast osredotočil v duhovski kasti, je povzročil duhovsko svojevoljstvo in tiranstvo in duhovsko izpridenost, iz česar se je rodila velika reformacija. Izak je rodil Jakoba, stoji menda v sv. pismu; lahko se reče: Gregor je rodil Lutra.

Gregor je bil samo reformator in politik. Njegovo truplo je ostalo v eksilu v Salerno. Rimljani niso nikdar hoteli, da bi med njimi počival mož, ki je spravil sveto mesto v tako strašno nesrečo. Ideali, za kat.rih uresničenje je delal Gregor, pa so dandanes fikcija, za katere ima kulturni svet samo smehljaj.

hovlada, kajti teh vodnic, ki imajo neomejeno farovško zaupanje, se vse boji in ako se kdo tem zameri, farovski si ga dobro zapomni. Da taka kontrola zelo demoralizirajoče deluje, je gotovo, kajti nikjer ne vidimo radi teh farovških zaupnic, katere se štejejo med bolj popolna bitja, a so bolj satansko hudobna. Menimo, da nam ne bodete mogli tega spodbiti, ker navedli vam bomo suhih faktov. Ako zaženete pa zopet hurovski krik, nič ne de, uverjeni smo popolnoma, da je ljudstvo našega mišljenja in ne odobrava vašega tiranstva in početja akoravno si ne upa izraziti lastnega mišljenja, češ, "imamo otroke". Pride pa čas, ko tudi to neha, kajti naše ljudstvo je verno a ne neumno; vi hočete ljudstvo poneumiti, pa je prepozno.

§ 97. Vi poizvedujete, od kod izvirajo različne nepravilnosti. — "Vse iz ljudstva za ljudstvo". — Bratovščina sv. Uršule vas peče. To je vendar javna tajnost, da ni vse v redu. Kaj se čez — denarja ni.

§ 98. Smešno je, da hočete z gledališkimi predstavami dvigniti moralni nivo našega ženskega ljudstva. Pač čuden okus morata imeti režiserja Traven et Skubic, da spravita kaj takega na oder, kakor je igra "Skušnjava" ali kako se že ta kolobocija imenuje. Neodpustljivo pa je, da se je vpričarjalo na praznik Marijinega oznanenja, kateri je tudi obnem praznik žalostne Matere božje in na tiho nedeljo, ko so Marijini otroci nastopili kot pijanec in snofarce. Kateri izmed sedmih mečev je to za Marijino srce? Ako že hočete pijance uprizoriti, povabite vaše sosede "antalkoholice".

R. K. K.

§ 99. Igralci in igralka se shajajo v gledaliških prostorih ter na korajžo pijejo, namesto da bi šli ti Marijini otroci h križevem potu. Pa saj tam ni prilike grešiti, in režiserji, v katerega so tudi nekatere zaljubljeni, ni zraven.

§ 100. Vsak večer so predstave (ali vaje) in sicer ob poznih urah, (popoldan) ko je že tema. Kako lahko je mogoče, da se kaka nesreča pripeti, le ena iskra naj odleti in srce Marijinega otroka je v plamenu grešne ljubezni. Škofova zavarovalna pa na tem polju še ne deluje; za to je treba — babice.

§ 101. V so dražkem konzumu se bo kmalo pelo "momento mori". Ta konzum ima na svojem grbu sveder pa kravjek. Zadnji znak se je kar tako mimogrede vsedel poleg svedra, pa saj dobro "paše"; le škoda, da samo ob redkih prilikah izobesijo svoj častiljivi grb. Morda se boje, če bi večkrat kazali ta svederski grb, da bodo začeli kmetje spregledovati, kako bode enkrat ta sveder klal njih mošnjike. Tedaj namreč, ko pride polom, ki je neizogiben, vzlic vsakoletnim na papirju izkazanim "dobičkom". Tudi dolnjevaški in naš ribniški konzum z bratcem na Blokah so izkazali vsako leto znatno dobiček. A končno lepe tisočake izgube. Sojeno je tako: Kjer Bog ne da blagoslova, pa vzame vse hudič. Vsodraščem konzumu imajo "fletkanega" komija v ženskem krilu. To bolj vleče... Mali Traven ki straši sedaj pri nas po Ribnici in kašlja gnojnice iz svojih posvečenih ust po predalih "Slovenca" na njemu neljube osebe, se je kaj rad slinil po žegnanih prostorih konzuma dokler je bil tam. Sedaj se pa Krumpetar, ta stari sovražnik in konfiskator vseh "dekoltiranih" razglednic, kaj rad in pogosto splaši in zbežla po rebri slemenski proti Eldoradu svojega kompana malega Travna.

Vipavski torbar.

Ustanavljajmo narodna društva! — Bližajo se resni časi. Rimska oblast steguje svoje grabežljive roke po naši lepi deželi, da jo pridobi svoji oblasti. Naši duhovniki prestopajo meje svojega pravega delovanja, povsod, v vsako vasico zasejali so in še sejejo prepri in sovražstvo. Hlinijo se kmetu, češ, da delajo v njegovo korist, v resnici pa ga vadijo ti sebičneži vedno bliže in bliže — propadu. — Krepka obramba te prodirajoče sile so — narodna društva. Ustanovila naj bi se povsod, kjer jih še ni! Pri nas so že v večini krajev, tako v Šentvidu, v Podragi, na Gočah, na Slapu, v Vipavi in Podkrajju in najnovejša na Vrabičah. — Ni pa dovolj, da društvo le eksistira, delovati mora tudi v prospeh in napredek ljudstva. Baš sedaj je čas, da se naša društva okrepe, zato naj bi se jih oklepali vsaki, ki misli napredno. — Kjer je katoliško izobraževalno društvo — naj je v obrambo tudi — narodno bralno društvo. — Časi miru so minuli, pripravljajmo se čvrsto na boj, katerega nam napovedujejo rimski hlapi.

Na Colu se snuje »narodno bralno društvo«. — Iskreno pozdravljamo to idejo s pristržno željo, da sledijo Colčanom tudi druge vasi, ki nimajo še nikakega naprednega društva.

Štirideset let boče letos minulo, kar eksistira vipavska štalska. Merodajni faktorji na delo — k proslavitvi!

Colski klerikalni obdinski odborniki so izjavo g. Andreja Rovana, v kateri se jim je očitale lažnjivo zavijanje resnice — molče vtaknili v žep. — To so vam — možakarja!

Obdinske volitve v št. Vidu. V sobotnem »Slovencu« razlega Uršič na dolgo in široko, kako je bilo pri zadnjih obdinskih volitvah. Med drugim pravi tudi, koliko so popili — liberalni volilci. — Mišliti smo pustiti vso zadevo do končne odločitve v miru, a ker se očitno naprednjakom kozarec vina, in formalni smo se tudi mi in zvedeli smo od verodostojnega vira, da so dobili klerikalni volilci pri Uršiču vse, kar jim je srce pželelo. Žganja in smok je preostajalo in zavedni Uršičevi volilci so popili nad 8 hektolitrov vina (brčkone petjota! Opomba stavčeva) — Torej prav nič čudnega, da je poročal »Slovenec« o nekaki vroči bitki.

Pod stekleno streho (t. j. vipavska farovška palača) ni »vipavskega torbičarja« — pravi zadnji »Domoljub«, pa grozi, da boče povedal precej »lepih in resničnih zgodbic, ako ne opustimo svojih poročil. — Sveda, gospodom v črnih suknjah ni prav, da poročamo in bi silno radi videli, da obmolknemo, ko se jih skoraj še dotaknili nismo. Preljubi, to ne gre kar tako! Vi ste zašli — vi nehaite — potem bomo mirovali tudi mi. — Sicer pa le ven z zgodbicami, pa podpišite se pope, razumeš — popiši. Mi stimo potem isto, bomo videli, kdo poroča verodostojneje — mi ali — smradovi iz pekla.

»Lukamatija je skočil iz tiras, kako se tolaži župnik Koller v zadnjem »Domoljubu«, ker se zavde, da ne boče nikdar »mašinfirer« podraškega županskega stolca. — Da, da, gospod župnik, tudi nam je znana ona basen o lisici in — kislem grozdju.

Sad izobraževalnega društva na Slapu. Pred kratkim časom ustanovil je nundek Marčič izobraževalno društvo. Danes pa že lahko poročamo o prvem njegovem vsehpu. Povodja in cerkveni pevec Ivan Maška je kmalu po ustanovitvi hotel pokazati vpliv katoliške izobrazbe na njegovo dušo. Napadel je svojega očeta ter ga znatno telesno poškodoval. Vzglede v izpolnjevanju četrte božje zapovedi mu je bil gotovo Marčič sam, ki je pred kratkim spodbil svoje stariše iz farovža. — Maška se boče zagovarjal pred c. k. sodnijo. Častitamo g. Marčiču nad sadovi — take izobrazbe.

Dan Sv. Matija je za Slapence takorekoč zapovedani praznik. Vsi občani se takrat vzdržujejo dela, saj je sveti Matija njih farni patron. Le Marčiču, župniku Marčiču je to postranska stvar, ker poslal je isti dan svojega mežnarja na Gradšče na »žrnado«, kjer je baje celi dan prav pridno kopal. — Kaj pa če so to nasledki zdržbe pri taroku z vipavskim Matijem!

Slapenci so zelo rado vedni, kam je neki poslal župnik Marčič svojo lepo popadijo Elizabeto. Mogoče je šla v — Vatikan? Nas sicer to ne briga dosti, a ker ljudstvo želi — presimo blagohotnega pojasnila.

P. n. slovenskim pravnikom!

V dneh 21., 22. in 23. majnika letos, torej o binkoštnih praznikih, se bo vršil v kraljevem mestu Pragi prvi znanstveni shod čeških pravnikov. Ta shod naj bo manifestacija napredka, ki ga je dosegel češki narod po svojem probujenju osobito zadnjih petdeset let na polju pravnih in državnih ved. Češko pravništvo poizkusi tu prvič v svoji celokupnosti rešiti vrsto važnih vprašanj iz posameznih strok praktičnih pravnih in državnih ved; sad tega dela ima biti dostojna literarna publikacija.

Zunanji povod k prireditvi tega shoda je dala štiridesetletnica, katero praznuje znanstveno društvo »Právnícká Jednota«. Kakor to društvo, tako tudi njega organ »Právník« sta si pridobila za gojitev pravnih in državnih ved v češkem jeziku velikih zaslug, ki so posebno velevažne v dobi, ko še ni bilo samostojnega češkega vseučilišča.

Pripravljajoč se na ta svoj praznik, se spominja češko pravništvo ozkih odnosov, ki združujejo v kulturnem oziru vse Slovanstvo, in slavnostni odbor, kateremu predseduje gospod dr. Anton vitez Randa, c. k. vrhovni učilni profesor, dvorni svetnik itd. v Pragi, zagotavlja, da mu bo v veliko čast in veselje, če bi mogel pri teh

slavnostih in na shodu pozdraviti v svoji sredi tudi zastopnike slovenskega pravništva.

To vabilo, katero sem podpisani kot urednik »Slov. Právnik« te dni prejel, si usojam tem potom kar najhitreje priobčiti p. n. slovenskim pravnikom, ker slavnostni odbor v Pragi želi prav v kratkem zvedeti udeležbo z naše strani, »da bi — kakor pravi — mogel storiti potrebne korake za sprejem redkega obiska.«

Brez dvojbe slovensko pravništvo porabi to izvenredno priliko, da po večji deputaciji stopi v osebno dotiko s sorodnim, na višini znanstva stoječim češkim pravništvom. Čas je ugoden in program shoda, h kateremu se je že sedaj priglasiло nad 700 čeških pravnikov, je tako zanimiv, da gotovo ne bo nobenemu pravniku iz naših krajev žal, če stori o Binkoštih to pot v zlato Prago.

Udeležniki naj bi se čimpreje oglasili, če drago, pri podpisnem, ki lahko dam eno ali drugo pojasnilo.

V Ljubljani, 31. marca 1904.

Dr. D. Majaron.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 2. aprila.

— **Osebnost.** Gozdarski eleve G. Karol Tavčar je imenovan gozd. asistentom.

— **Hitri Kórber.** Kadar hoče gosp. dr. Ernest pl. Kórber avstrijskim navodom prav živo pokazati, da je nenadomestljiv, tedaj obelodani kak ukaz, ki pride o njegovem neutrudljivem stremljenju, modernizirati Avstrijo. Posebno pogostoma dekretuje, kako mora birokracija hitro, točno in kulantno reševati vse za dele njenega delokroga. Kdor bi po teh ukazih sklepal na funkcijoniranje uradniškega stroja, bi utegnil misliti, da se je Avstrija že otresla svojih turških običajev in da gre zdaj vsa tako hitro, točno in zanesljivo, kakor v kaki moderni državi. Pa ni tako hudo. Tempo je v zlic Kórberjev ukazom še vedno precej tisti, kakor v Carigradu. Kórberjevi ukazi so same besede, drugega nič, in tisti, ki se za te ukaze najmanj zmeni, je Kórber sam. Evo dokaza! Že dve leti je tega, kar leži pri ministrstvu, torej pri Kórberju, rekurz »Dramatičnega društva« glede Halbejeve igre »Mladost«. To igro igrajo po vsem svetu, igrajo jo v Avstriji ne samo na večjih odrih, nego že na vseh šmirah, samo »Dram. društvu« se je vpričoritev te igre prepovedala. Proti tej prepovedi se je vložil rekurz na ministrstvo in dr. Kórber sedi že dve leti na tem rekurzu in pusti »Dramatično društvo« čakati na rešitev. Tako dela v praksi tisti dr. Kórber, ki na papirju tako korenito modernizuje Avstrijo in uničuje avstrijski birokratični »šlenderjan«.

— **Tragikomičen prizor.** Shod v Stari Loki ostane klerikalcem vedno v spominu, kajti tako bridko se jim že dolgo ni kje godilo, kakor tisti dan. Shod so sklicali klerikalci, a velikanova večina na shodu zbranih volilcev ni hotela ničesar slišati o klerikalnem kandidatu. Klerikalci so morali bežati s svojega lastnega shoda. Zbrali so se potem v farovžu in tu na blagoslovljenih tleh so kmetski volilci zavrgli klerikalnega kandidata in proglasili župana Novaka za kandidata. To je pač hudo in če je duhovnikom vspricho tega krvavelo srce, se temu prav nič ne čudimo. Škofjeloškemu fajmostru Sinkovcu sicer ni krvavelo srce, a primerilo se mu je nekaj drugega. Sinkovec je d. bel, kakor da se je vzrudi v Predovičevem pitališču. Ko je s drugimi klerikalci vred od shoda bežal v farovž, je moral napeti vse svoje moči. In ker je zraven še kričal: »Mej duh, danes sem jaz starčloški tehant«, je bil seveda ves upehan, ko je prišel pred farovž. Tam so ga dotehli neodvisni kmetski volilci in ga prijazno vzeli medse. Pred vratmi so se nekoliko posabavali s Sinkovcem na ta način, da so ga malo »guncali«, sem in tam prav rahlo in nežno. Sinkovec se je potil, kakor tisti svetopisemski fantje, ki so bili v peči. Segel je zato v žep, potegnil iz njega obširno plavo ruto, na kateri je naslikan oče Radecky, in

si hotel s obrazá obrisati pot. Toda neki porednež je bil fajmostru položil v žep gnilo jajce. Tedaj, ko so možje Sinkovca »guncali«, se je to gnilo jajce strlo in ko je zdaj fajmošter potegnil robec iz žepa, da si obriše pot s čela, se je razmazala rumena smradljiva župa po njegovem blagoslovljenem obličju in po njegovih obleki. Ljudje so kar odskočili, kajti zazdelo se jim je, kakor bi se bil fajmošter spremenil v dihurja, potem pa so vdarili v smeh in se tako smejali, da so jim kar solze tekale po licih. Škofjeloški fajmošter pa ni ta dan nič več klical: »Mej duh, danes sem jaz starčloški tehant!«

— **Shod v Šenčurju.** Piše se nam: Sijajen shod imenuje »Slovenec« shod v Šenčurju in pravi, da se je vršil ob ogromni udeležbi. Dr. Krek je opravljal pri nas velikonočno spoved. V soboto popoldne in nedeljo dopoldne je dr. Krek spovedoval: Vpraševal je: ali si volilec? Če je bil volilec, pestil je reveža, da so ga kolena bolela, če pa ni bil, dobil je takoj odvezo. Mladina je to takoj opazila in tesno so pričeli fantje oblegati spovednico dr. Kreka, češ, danes poceni pridem do »ta rdečega«. Norčevali so se potem iz Kreka, češ, tako lahko še nikdar nisem spovedi opravil. Krek je bil popolnoma nervozen, ker ni bilo volilcev k njemu. Toda zavozil jo je sam. Vsak volilec, ko je prišel k spovedi in videl oblegano spovednico je šel, k drugi spovednici. Fantje so pa pravili: »Oh, da bi bila vsaj vsako leto volitev za Veliko noč. Toda na sijajni shod! V kaplanijo, v malo sobico, prišlo je 37 ljudi, med temi tudi šestnajst letni cerkveni pevci z organistom. Srednjevaški Ivan, ki je že večkrat očitno lagal, predoseljski Zabret, oni ki je zapeljano sestrično spodil od hiše, da se je lahko z drugo oženil, in še nekaj drugih ubogih na duhu je zijalo, ko je dr. Krek razvijal svoja demokratiška načela! Razumeli so ga prav dobro, ko jim je pravil o odločilnih faktorjih, ki so se iz absolutistov razvijali v liberalce, nekako tako, kakor po Darwinovi teoriji njegovovi pradedje iz opice v ljudi. Naši somišljeniki niso šli na shod, ker se jim je škoda zdelo časa, da bi poslušali zmedeno filozofijo Krekovo. Župnik Kukelj, ki je prodal cunjaro trideset križev s pokopališča za nekaj manj kakor 5 gld. in stem povzročil, da so ljudje gledali, kako je cunjar podobe križanega razbijal na cesti in jih tlačil v žaklje, je zavrnil z »živio klici« na cesarja ta lepi shod. Purmana pa zborovalci kakor zadnjič niso jedli! Je bil pač dr. Krek tukaj!

— **Značilna sodba.** Katoliškega kandidata Demšarja vulgo Čočovega Franceta hvalijo sedaj klerikalci na vse pretege. V »Slovencu« in v »Domoljubu« ga popisujejo kakor da bi bil nekaj kmetski odrešenik in duhovniki ga hvalijo po »shodih« tako, da se kar tema dela. Med tistimi, ki Demšarja v zvezde kuje, je tudi dr. Krek. Ni čuda, saj je prav dr. Krek postavil Demšarja za kandidata, ne da bi se mu bilo vredno zdelo, kmetske volilce kaj vprašati. Očitno hvali dr. Krek svojega kandidata, skrivaj pa se dela norca iz njega. Kako sodbo ima Krek o Demšarju, kaže njegov izrek: »Če bi neumnost bolela, potem bi Čočov France tako tulil, kakor pes, kadar muziko sliši.« Tako mnenje ima dr. Krek o katoliškem kandidatu Demšarju in gotovo se ne motimo, če rečemo, da je izbral Demšarja prav zaradi te njegove lastnosti, ki je izvrstno jamstvo, da bo Čočov France vedno tako plesal, kakor mu bo dr. Krek žvižgal.

— **Katoliška nestrpnost.** Iz Škofje Loke se nam piše: V kamenolomu v Škofji Loki dela okoli 300 delavcev raznih narodnosti in ver. Ti drugoverci seveda ne poznajo pobožnih navad, ki so še v cvetu pri nas na prosvitljem Kranjskem, in ne vedo, da je še med nami vedno neomejen gospod — katoliški pop. V ponedeljek 14. t. m. zjutraj so šli trije delavci na delo v kamenolom. Na spodnjem trgu jih je srečal župnik Sinkovec, ki je šel baš obhajet nekega holnika. Dasi so vsi ti delavci — Židje, so se navzlic temu spoštljivo odkrili, niso pa poklekli, deloma ker niso vedeli, da

je to — seveda samo katoličanom — baje predpisano, deloma pa ker je bilo na cesti preveliko blato. Ko je župnik to opazil, je jel nad delavci kričati, kakor da bi bil zbesnel, in jim ukazal, da naj pokleknejo. Ker so bili delavci Ogrji in ga niso razumeli, se za njegovo kričanje niso zmenili ter so mirno nadaljevali svojo pot. Župniku seveda ta dogodek ni dal mirovati, hotel se je na vsak način maščevati. Poizvedoval je za imeni dotičnih delavcev in ko je zvedel, da se eden izmed njih zove Geza Schwarz ga je takoj ovdaril radi motenja vere. V kamenolomu so se seveda takoj zglasili orožniki z nasajenimi bajoneti in odpeljali nič hudega slutečega Žda v zapor, kakor kakega hudodelca. Mož je sedel dva dni v preiskovalnem zaporu, potem pa je bil izpuščen, ker ni zakrivil ničesar kaznjivega. Vprašamo s: kaj župnika Sinkovca, s kakšnim pravom je on zahteval, da mu naj Žid skaže večjo čast, kakor jo je zavezan mu dajati ob taki priliki — katoličan, in kako se strinja s krščanskimi načeli njegova maščevalnost, da je dal ubogega delavca odvesti na sramoten način v zapor, dasi je vedel, da ni ničesar kaznjivega zakrivil? O, ti krščanska strpljivost naših popov kje si?

— **Velikonočno spoved** so tudi lelos katoliški duhovniki na Kranjskem prav pridno izkoriščali za gonjo zoper naš list. Vratislavskega nadškofa in kardinala Koppa je bilo v dno duše sram, ko je prišlo na dan, kaj so počenjali duhovniki v spovednici. Naši duhovniki pa so še ponosni na to, da zlorablajo spovednico. Letos so tudi dijake obdelavali zaradi »Slov. Narod«, da, izpraševali jih o razmerah staršev ter kdo in kaj da je oče in kako se piše, ter fantičem priporočali, naj na starše vplivajo, da opuste »Slov. Narod« in se naroče na »Slovenca«, češ, »Slovenec« je izvrsten list in bi moral biti v vsaki katoliški hiši. Grje zlorabe spovednice si pač ne moremo misliti.

— **Tabačna tovarna.** Ta teden je na dnevnem redu tabačna tovarna. Uspehi anarhističnega ščunjanja klerikalnih prvakov so javno pozornost obrnili na ta zavod. Sinoči so klerikalci priredili v bivšem »Katoliškem domu« shod. V tem času, ko so ljudje obiskavali grube, na veliki petek, ko še reveži v »pratruc« niso igrali na svoje orglje in prišli vsled tega ob zaslužek, v tem času so katoliške cigararice pod vodstvom katoliških prvakov tulile v »Katoliškem domu« kakor divje zverine. Razsajale in upile so tako, da so ljudje z vseh strani drveli gledat, kaj se godi. Tulenje se je slišalo do frančiškanskega mostu. Vsa Ljubljana je bila ogorčena nad tem početjem, in splošno se je čulo, da je zadnji čas, da se te ljudi nekoliko ukroti. Sedanjih razmer v tovarni je vodstvo samo krivo. To vodstvo se boji klerikalnih laži, obrekovanj in denuncijacij in zato pušča, da klerikalci v tovarni počenjajo kar hočejo. Pri klerikalcih se pozabi na vse veljavne predpise in sad tega vednega odjenjavanja so sedanje razmere. Mi smo doslej to prezirali, v prihodnje pa bomo tabačni tovarni posvečevali zasluženo pozornost. Tekom zadnjih dni smo dobili tudi nekaj anonimnih pisem, v katerih je rečeno, da bi morali mi cigararice podpirati. Res ne vemo, s čim so si to zaslužile; morda s svojo fanatično klerikalno agitacijo? Kdor hoče biti deležen podpore različnih strank, se mora tako vesti, da to podporo zasluži. Klerikalci se ne zavzemajo za cigararice zaradi njih položaja, marveč iz ozirov na svojo korist. Najle kdo pogleda, kako slabo se v primeri s cigararicami godi delavkam v predilnici in v drugih tovarnah, a še nikdar se ni noben klerikalni prvak za to zmenil, dasi so podpore dosti bolj potrebne, kakor delavke tabačne tovarne. Kako demagogično delajo klerikalci, se vidi iz tega, da so naščevali delavke proti novemu strju.

— **Dalje v prilogi.**

Če bi to stališče obveljalo, potem bi krojači lahko zahtevali, da se morajo prepočevati šivalni stroji, furmani pa bi mogli zahtevati, da se morajo razdreti vsa železnica. Agitacija proti novemu stroju je neumna, in če se bo vvel vedel novih strojev nekoliko manj novih delavk sprejemalo — stare ostanajo vse — ne bo tega nihče občutil, pomagano pa bo vsaj nekim kmetom, ki zdaj ne morejo dobiti dekel, ker vsaka dekla je sili v tobačno tovarno. Sploh pa bi kazalo, da se vodstvo pri sprejemanju delavk v prvi vrsti ozira na delavke iz mesta in da sprejema delavke s kmetov samo tedaj, če drugih ni. Kmet je tudi človek in ne bo mogel izhajati, če pojdejo vse dekle v tovarno. Kmetu bo izkazana velika dobrota, če se bodo sprejele male v tobačno tovarno pred vsemi delavke iz mest, ki za kmetisko delo itak niso, ženske z dežele pa naj ostanejo pri kravicah in pujskih. To je naše mnenje in potrudili se bomo, da bo obveljalo, če cigararice Veliki petek tudi časte s takim tulenjem, kakor včeraj.

— **Krščanska poštenost na katoliški podlagi.** Iz Sora pri Medvodah se nam piše, da je bil 28. pretečenega meseca Ivan Stare po domače Zajc iz Spodnje Senice pri okrajnem sodišču v Ljubljani obsojen na 50 K globe eventualno 5 dni zapora, ker je vobče spoštovanemu g. župniku Berčetu čast kradel. Pa bodete zopet rekli, da ni res!

— **Iz Prežganja** na Dolenjskem se nam piše: Župnik Jaklič je silno gorak liberalcem in če le more jim pokaže svojo mržnjo, ali pa jih javno sramoti. Pretečeni teden bi imel krstiti neko dete, katerega boter pa je bil liberalci. Ko je prišel v cerkev zapazil liberalce, je takoj izjavil, da otroka ne bo krstil in da se naj boter takoj odstrani. Nato je poslal po učitelja, postavil tega samovoljno za botra in dete krstil. Ali je to dovoljeno, da župnik tako po stopa? Ali župnike vzdržujejo sami klerikanci, ali ne plačujejo zanje tudi liberalci? Jaklič tudi kaj rad zabavlja čez gostilne in preklinja vse strupene opojne pijače, sam pa daje ljudem otroven petijot, da je vsakdo po tej pijači bolan. In ta petijot dela celo sam v svoji kleti! Pri tem župniku je torej pristno dolenjsko vino —strup, petijot pa zdravilo, kali?

— **Z Notranjskega** se nam piše: Nekdanji rakovski župan kar besni od jeze, ker se mu je županski stolec ne dolgo tega polomil, da je padel z njega. Kako sedaj žaluje in pretaka solze za izgubljeni častjo, kako si želi nazaj oni srečni čas, ko je še oblastno županoval rakovski občini. Toda ta čas je preč in se nikdar več ne vrne! To pa našega nesrečnega Andreja žalosti. Zato se je obrnil do gospodov odbornikov, naj mu pomagajo zopet na županski stol, ali ti gospodje so bili trdovratni in mu odgovorili: »Kar si zaslužil, to uživaj! Oh, kaj naj zdaj sivi revček Andrejček počne, ko več ne sedi na častnem stolcu? Kako so se mu svoje dni klerikalni kmetje poklanjali in ga nazivljali »gospod župan«, sedaj pa ne sliši drugega nego oče Pantar. Tudi tisti ožindranji gospodje, ki so hodili še nedavno okoli svojega ožindrovoča, so izginili in nobeden ne pride več blizu. Oče Andrej se žalosti, občani pa se veselo, da se je polomil županski stol temu čudnemu — gozdarju. Revčku Andrejčku pa je sedaj dolg čas, za to se je obrnil do znanega mu mizerja v Cerknici, prošee ga, da bi mu popravil županski stol in ga zopet spravil nanj. Toda niti ta mizar mu ni hotel stola popraviti. To je zdaj hudo, kaj naj revček Andrejček sedaj počne, ko bo moral vrhutega še nekaj sto kronic plačati rakovski občini, ker je kot župan slabo gospodaril. Mogoče bi kdo vprašal, kako je pa sedel, da se mu je omajal županski stol? To vé vsak, kdor ga pozna. Andrejček je boljši drvar, kakor župan, zato so mu občani dali vedjo priliko, se kratkočasiti z drvmi. In ta posel mu gotovo bolj pristaja, kakor pa županski!

— **Z Gojzda pri Kamniku** nam pišejo: Dolgo že nismo nič čuli, da bi bil kdo pisal kaj v Vašem cenjenem listu od nas gorjancev. Bilo bi pa mnogo povedati, kako je nam trpeti pod strahovlado svojega župnika, a mi trpimo, kakor jagnjeta. V zadnjem »Lažljubcu«, katerega nam kar po sili pošiljajo, pa se je zglasil neki človek, ki piše, da je naš občinski odbor liberalen, posebno pa se odlikujeta v svojem

liberalstvu Miha in Janez, katera sta posebno pametna pri bokalu idi Dotičnemu dopisniku pa povemo, da sta dva moža na svojem mestu in da jih župnik sovraži samo zaradi tega, ker se mu upata postaviti po robu in mu ugovarjati. Ker se dopisnik v »Lažljubu« nepoklicano peča s temi možmi, naj bo tudi nam dovoljeno, da si tudi mi nekoliko bližje ogledamo vse častivredno osebo gosp. župnika. Tone Kocijančič je velik sovražnik greha. Največji greh pa se seveda dela, ako se mladina pred pustom v kaki pošteni hiši malo zavrti. In če to g. Tone zve, kriči na prižnici in psuje mladino, kakor zbešen, in imenuje dotične hiše — hiše hudičev. Če pa on gre s svojo kuharico na Stajersko seveda na — božjo pot in se potem oba vrčata v ljubezni skrivnostno sladkoginjena pozno po noči domov, dočim čakajo doma župljani zamaž nanj, da bi opravi krst in druga cerkvena opravila, to je seveda vse v redu in ni greha! Župnik se sme razveseljati s kuharico po Stajerskem, doma pa naj mrjo otroci brez krsta — a to ni greh. Pa tudi to ni menda greh, ako gre župnik sam na božjo pot v Novo Šteto, ne da bi ga spremljala gospica kuharica, in si potem išče zdravila pri neki brhki in krepostni punici za — 20 kron! Pa kaj bi se še dalje bavili s tem gospodom, ki ima toliko masla na glavi! Saj bo mož itak skoro odkuril, kakor se čuje, v Mirno O, srečna Mirna! Ako si bila dosedaj res mirna, odslej ne boš več, zato bo že skrbel — Tone Kocijančič!

— **Za mestne uboge.** Razen mnogih drugih vili spominil se je pokojni rodoljub Ivan Rodé tudi mestnih revežev ljubljanskih ter v svrhu razdelitve med uboge določil znesek 150 kron. Baje mu spomin!

— **Žensko telovadno društvo v Ljubljani** priredi v soboto, dne 16. t. m., ob 8 uri zvečer javno telovadbo z vetopnino katere čisti dohodek je namenjen skladu za vse sokolski shod.

— **Radi ošpic prekinen pouk na obeh vadicah in v otroškem vrtcu tukajšnjega učiteljskega se prične zopet v sredo 6. aprila.**

— **Zahvala in poziv.** Družbi sv. Cirila in Metoda je založnica Ciril in Metodovi vžgalice, trdka Ivan Perdan v Ljubljani ravno kar izročila znatno svoto 1000 kron kot dobiček od prodaje vžgalic. Hvala trdki Perdanovi in vsem odjemalcem in pospeševalcem prometa z našimi narodnimi vžgalicami! Ker pa ima družba sv. Cirila in Metoda vedno več izdatkov za svoje šole in mora iste še razširjati in izpopolnjevati, in ker promet z vžgalicami še daleko ni zadostno razvit (posebno ne po štajerskih in koroških pokrajinah), pozivlja se slovenske trgovce, gostilničarje in sploh slovensko občinstvo, da naj kupujejo Ciril in Metodove vžgalice in s tem podpirajo slovensko šolstvo. Vžgalice se merijo z najboljšimi izdelki te vrste. Tudi narodni ponos zahteva, da ne zanemarimo kupovati slovenskega izdelka.

— **Koncert z vinsko pokušnjo** v dobrodelni namen se vrši dne 3. t. m. v restavracijskih prostorih »Narodnega doma«. Pričetek ob pol 8. uri zvečer. Vetopnina 20 vinarjev. Z ozirom na to, da je namenjen ta koncert v prid občinskim revežem ljubljanske občine, je pričakovati od strani sl. občinstva obilo udeležbe.

— **Bralno društvo v Dolenjem Logatcu** priredi dne 4. aprila svoje 5. javno predavanje v hotelu »Kramar«. Začetek ob 4 uri. Predava g. prof. Robert Kenda o »Japančih«.

— **Občni zbor kranjske-gorske podružnice slovenskega planinskega društva** se vrši na delo nedeljo v Kranjski gori ob 3 pop. v prostorih hotela »Razora«. Poleg drugega je na programu tudi predavanje g. Miskarja o kranjskogorskem pogorju. Priča kuje se mnogo udeležnikov ne le iz okoliščine ampak tudi iz Ljubljane, vsem vrlim planincem »na svidenje« pod Razorom in Prisankom!

— **Oddaja smodnika za streljanje zoper točo.** Kranjski deželni odbor bo tudi letos preskrboval kranjskim vinogradnikom smodnik za streljanje zoper točo. Razpošiljal se bo prvi teden vsakega meseca, in sicer v originalnih zabojčkih po 25 kg. Tozadevne kratke prošnje je poslati naravnost deželniemu odboru v Ljubljani, obenem s naročitvijo je poslati tudi denar, in sicer za vsak zaboj à 25 kg 20 K 60 h. V prošnji je natančno navesti ime prejemnika in na katero postajo naj se pošlje.

— **Sneg in potres.** S Trebelnega pri Mokronogu se nam piše 31. marca: Pri nas sneži kakor za stavo! »Lepo« Veliko noč bomo imeli v »dolenjskih Tirolah« — Ob 3/4 na 10 se je pojavil danes zjutraj potres. Smer muje bila od severo-zahoda. Bilo je

opaziti troje zaporednih sunkov, ki so se v cerkvi čutili tem intenzivnejše, ker je bilo prav takrat povdiganje (na Veliki četrtki), torej ob splošni tihoi.

— **Samomor.** Včeraj, torej na veliki petek, so ob 11. uri dopoldne našli v Stobu pri Domžalah na svistih obešenega 28 letnega posestnika svinca Frana Okorna po d m če Naskovga iz Stoba. Vrok samomoru ni znano. Najbrž so družinske razmere poglone Naskovega v smrt. Tupo so prepeljali v mrtvašnico v Mengeš. Naskov je vedno rad hodil v cerkev in k apovedi in bil dober katoličan, kakor se dan danes pravi.

— **Naši krojači na dunajski modni razstavi.** Piše se nam: Nedavno tega je bilo čitati v »Slov. Narodu«, da pošilja neka zunanja firma svojega potnika k privatnim strankam merit obleke in da s tem dela škoda našim domačim obrtnikom. Nekateri ljudje mislijo, da samo na Dunaju znajo delati fine in elegantne obleke, kar pa ni res. Na sedanji dunajski modni razstavi sta med mnogimi prvimi dunajskimi krojaškimi firmami razstavila tudi ljubljanska krojača gg. Cassermann in Reiser vsak po eno delo in sicer prvi z nevidnim šivom jako fino izdelano izhodno suknjo (Gehrock), drugi pa lično vojaško uniformo. Ko je obiskal razstavo dunajski župan Lueger, ga je predsednik Ultz še posebej opozoril na Cassermannovo delo, ki so ga natančno ogledali in splošno pohvalili.

— **Izpred sodišča.** Kazenske razprave pri tukajšnjem dežel. sodišču: Janez Košnik, pastir, je medtem, ko so bili domači v cerkvi, vzel svojemu gospodarju Janezu Mešetu na Selu iz zaklenjene skrinje bankovec za 20 K. Denar je do zneska 2 K 58 v. zapil. Obsojen je bil na 4 mesece težke s postom poostrene ječe. — Jožef Rogelj, monter, je v Hotederšici prekinjal Boga in Mater Božjo in je poslal orožniškega postajevodjo in župana. Sicer trdi, da je bil pijan, kar pa ni bilo resnično. Obsojen je bil na 5 mesecev poostrene ječe. — Viljem Tuma, pisar iz Ljubljane, je izmaknil Jerici Pitteri 2 stenski tabli, vredni 20 K, in Antonu Pitteri zlat prstan, vreden tudi 20 K. Ukradene reči je Tuma za 12 K prodal denar za zapil. Obsojen je bil na 8 mesecev težke ječe. — Janez Roblek, posestnika sin iz Bašla, je bil krivim spoznan hudodelstva tatvine, ker je Jožetu Cudermanu vzjel srebrno uro, vredno 13 K z verižico in šmarnim tolarjem vred; L. Pirkerju v Šmohorju pa 2 K vreden molitvenik. Obsojen je bil na 2 meseca težke ječe. — Janez Šter, samski dinar, je sunil krojača Petra Zupana z nožem v zapestje ter ga tudi udaril z nekim okleščkom. Obsojen je bil na 4 mesece težke ječe.

— **Vozne cene v Ameriko znatno znižane.** Kakor je iz današnje anonce tukajšnjega zastopnika »Hamburg-Amerika Linie« razvidno, je imenovana družba cene tako znižala, da se danes v daljino Ameriko pelje vsakdo za polovico stroškov, kakor je svoj čas tako vožnja stala.

— **Tujci v Ljubljani.** Meseca marca je došlo v Ljubljani 2451 tujcev (125 več kot prejšnji mesec). Od teh se jih je nastanilo v hotelu: Pri »Slonu« 713, pri »Maliču« 430, pri »Lloyd« 276, pri »Južnem kolodvoru« 182, pri »Struškem« 89, pri »Avstrijskem cesarju« 119, pri »Graj-zarju« 70, pri »Bavarskem dvoru« 37, drugih prenočiščih 535.

— **Cesar v Opatijo.** V ponedeljek zvečer se odpelje cesar z Dunaja v Opatijo. Mimo Ljubljane se bo peljal ob 4 uri 52 min. zjutraj iz Opatije se vrne cesar 5 t. m. ob 9 uri zvečer in se bo peljal skozi Ljubljano ob 12 uri 58 min. ponoči.

— **Žepna tatvina.** Mariji Vrančičevi, stanujoči v Matejkovih ulicah št. 4, je bila včeraj zvečer v cerkvi Srca Jezusovega iz žepa ukradena denarnica z vsebino 19 kron. Tatvina sumljiva je neka deklica, ki je stala poleg Vrančičeve.

— **Prisiljenec pobegnil.** Predvčeršnjem je od dela pobegnil prisiljenec Ivan Tomšič, star 24 let, pristojen v Hotu v litiskem okraju. Tomšič je nevaren tat.

— **Umri** je danes ponoči kavar nar Karol Egla.

— **Iz Amerike** se je pripeljalo včeraj 20 oseb v Ljubljano.

— **Izgnublene reči.** Neža Kraljeva, uradnikova žena, stanujoča v Spodnji Šiški št. 91, je izgubila včeraj dopolne v Prešernovih ulicah avilnato ruto. — Marija Klemenc, stanujoča na Sv. Petra cesti št. 77, je izgubila danes v Šlaskem drevo-redu denarnico z vsebino 23 K.

— **Ljubljanska društvena godba** koncertuje v ponedeljek, 4. t. m. v Hafnerjevi pivovarni na Sv. Petra cesti. Začetek ob pol 8. uri zvečer. — Vstop prost.

— **Hrvatske novice.** — Hrvatska regnikolarna deputacija je sklicana na dan 12. t. m. v Budapešti. Ko bo deputacija rešila svoje delo, sešključite deželni

zbor k razpravi o finančni pogodbi. — Novi hrvaški inženjerji. Kot inženjerji so se naselili: Dragotin Vrbanc v Našah, Slavko Vidman v Ogulinu in Al. Dragič v Orahovici. — Smrt pod slamo. V vasi Golincevo (Livno) se je plast slame zvalila na igrajočega otroka posestnika Galešića, 13 letno Ružo in 8 letnega Petra. Ker ni bilo pomoči v bližini sta se oba otroka zadušila. — Samomor župnika. V Brckovljenih se je ustrelil nad 60 let stari župnik Edvard plem. Barabaf.

— **Najnovejše novice.** — Izseljevanje z Ogrske. Danes se odpelje iz Reke s parnikom »Slavonija« 1200 madjarskih in slovaških kmetov v Ameriko.

— **Slepar dr. Orlovski.** Dosedaj se je dogajalo, da je dr. Orlovski priseljal 200.000 K. Gotovine se je dobilo pri njem samo 1 rubelj. Na priporočilo pok. krakovskega kardinala Djunaevskega je sleparskemu odvjetniku tudi papež podaril visok red. Razprava proti njemu se bo vršila pri deželnem sodišču na Dunaju.

— **Kuga** se je pojavila tudi v Limi, kjer je umrlo že 22 oseb. Zanesla se je najbrže iz Južne Afrike.

— **Pisatelj knjige** »In k. u. k. Diensten« je bivši nadporočnik Venceal. Motz pri 3. polku trenja, ki je lani izstopil iz armade, ker so se mu razmere pristudile.

— **Ogrsko-hrvaška parobrodna družba** je kupila na Angleškem velik, modern parnik za službo v Dalmaciji.

— **Zima v Italiji.** Po celi Benetiji in Toskani je zapadel sneg ter je pritisnil mrz, ki je napravil na drevju in setvah mnogo škode.

— **Križe iz sodnih dvoran** so odstranili na Francoskem vsled okrožnice pravosodnega ministrstva. S tem se hočejo izogniti zlorabi in bogoskrunstvu.

— **Zgorela tovarna.** V Brnu je zgorela tovarna za suknjo trdke Beer & sin. Škoda se ceni 300.000 K. — **Poskuse z brezzičnim brzojavljanjem** začnejo delati v Mali Pešti. Poskusom bodo prisostovali tudi tehnični častniki.

— **Pretep v šoli.** V Belgradu obstoji večerna šola za odrasle, ki jo obiskujejo večinoma Macedonci in Črnogorci. V četrtki zvečer pa so se učenci stekli, vrgli najprej učitelja iz šole, potem pa se med seboj hudo tepli, da je več oseb ranjenih.

— **Prijateljica kralja Milana.** Te dni je umrla v Budapešti nekdanj sloveča lepotic, žena bankirja, Elsa V. V Gaštajnu se je v njo zaljublil srbski kralj Milan. Spremljeval jo je v razna kopališča, pozimi pa prihajal tajno v Budapešt, ter si najel blizu njene hiše stanovanje. Pozneje se je Milanu kakor vsaka druga tudi ta ljubezen ohladila. Po njegovi smrti je skušal kralj Aleksander odkupiti očetova pisma od te ljubice, a jih ni dala za noben denar. Sedaj se za ta pisma nihče ne briga.

— **Poljubi za vojne namene.** Ena prvih ruskih lepotic, šele 19letna šansoneta Saharin je naznana po predstavi v Perni, da bo delila poljube po 10 rubljev v vojne namene. Gospodje so kar poskakali preko ograj z oskoveci v rokah in nastala je taka gneča, da se je pevka morala za nekaj časa skriti. Potem se je zopet pokazala ter prodala 150 poljubov za 800 rubljev.

— **Japonsko sovraštvo.** Japonski časopisi poročajo — za resničnost se eda ne jamčimo — da se je precej sloveči gledališni igralec Kava-kami v Osaki udeležil bakljade v proslavo prve japonske »zmage« nad Rusi. Dočim pa je nosil bakljo ter iz celega grla kričal svoj »banzai!« izmaknil mu je neki poštenjakovič iz žepa zlato uro. To uro je bil igralec podaril ruski car, ko je na svojem potovanju po Evropi igral na ruskem dvoru. Dasi je bila ura vredna 1000 rubljev, je baje igralec izjavil, da ga veseli, ker se je ruskega spomina odkrižal. Par dni pozneje je izročil neki mož v hotelu za igralca zavoj. Ko so ga odprli, so v njem ukradeno uro. Zraven pa listič z opazko, da tat ni vedel kaj početi z uro, na kateri je podoba ruskega carja. — Čudno! Ruskih rubljev s carjevo podobo pa se ne branijo.

— **Prorokovanje o izidu rusko-japonske vojne.** Pariški časopis »Bil Blas« je priobčil prorokovanje o bodočih dogodkih na Daljnem vzhodu, ki mu jih je narekovala ista jasnogleda ženska, ki je svoječasno tudi prorokovala operacijo kralja Edwarda in preložitve njegovega kronanja. Prorokovalka pravi, da bodo Japonci zavzeli Port Artur. V aprilu se bo razvila velikanska bitka na suhem, v kateri bodo zmagali Japonci. Na obeh straneh bodo velike izgube. V mesecu maju izbruhne skoraj splošen punt na Daljnem vzhodu, vsled česar bodo morale Nemčija, Francija in Anglija poslati svoje ladje v Azijo. V juniju bo Rusija vsled velike nihilistične vstaje

prisiljena, da sklene naglo mir, ker bo morala svoje čete brž poslati v domovino. V jeseni se podpisuje mirovna pogodba. — To prorokovanje priča, da je vedeževalka zelo naivna in o ruskih razmerah tako slabo poučena, kakor more biti le — kaka ženska.

— **Tolstoj o vojski.** Uredništvo »Philadelphia North American Newspaper« je poslalo Levu Tolstojem sledečo brzojavko: »Simpatizujete z Rusijo ali z Japonsko ali pa z nobeno? Prosimo za odgovor v 30 besedah na naš naslov.« — Tolstoj je odgovoril brzojavno: »Nisem niti za Rusijo niti za Japonsko, temuč za delavsko prebivalstvo obeh dežel, ki je od svojih vlad koljuna in prisiljeno, da se bojuje zoper svoj lastni blagor, svojo vest in svojo vero.«

— **Carjeve Amazonke.** Kakor znano, je ruski vojni minister dovolil nekim bojevitim ruskim ženskam, da sestavijo polk 2000 amazonk, ki gredo na azijsko bojišče. Dopisnik nekega angleškega lista je imel v Moskvi razgovor z Marijo Sopernikovo, eno tistih gospej, ki hočejo postati amazonke. Marija Sopernikova je mala blondinka, zelo priključljiva prikazen, a svoj nadrt smatra zelo resno. Dopisnik jo je vprašal: »Ali ne mislite, da so ženske prenežne, da bi mogle prenašati muke in težave vojske?« — Amazonka: »V nekaterih ozirih pač, toda pozabljate, da so Japonci mnogo manjši in slabši kot ruske ženske. Mnoge ruske ženske so se borile v vojni z Napoleonom. Navadna ruska kmetica zamore par Japoncev brez težave vzdigniti. Jaz sama bi mogla najti dovolj takih žensk na posestvu svojega očeta. Zakaj bi se naši prošnji ne ustreglo? Marsikatera ruske deklice znajo jahati kakor kozo in tudi streljati znajo izborno. Tudi jaz spremljam očeta na lov na volke. Pred tednom sem eno popoldne ustrelila tri volke.« — »Zakaj se ne zadovoljite, da bi svoji domovini služile pri rdečem križu?« je vprašal novinar? — »Nismo Angležinje. V Rusiji so ženske enakopravne z moškimi. Ženske se pri nas nastavljajo v dobro plačanih upravnih službah, in ženskih zdravnikov je v Rusiji več kot v celi ostali Evropi. Mesmo moškimi popolnoma enake.«

— **Lujiza Michel.** V Londonu je v poznosti umrla 71letna Lujiza Michel, ki je igrala prvo ulogo pri vseh puntih in revolucijah zadnjih 50 let. Bila je predbojevnica za žensko emancipacijo, socialna demokratinja, anarhistka. Podobne ženske skoraj zgodovina ne pozna. V boju za svobodo in trpeče človeštva ni poznala strahu, še izpostavljala se je krogom ter zahtevala opetovano svojo smrt. Ko je leta 1871 izbruhnila v Parizu pravcata revolucija, skočila je sama na barike in podžigala in navduševala puntarje. Ko so jo pri tem z drugimi prekučili vred prišli in peljali v neko trdnjavo izven Pariza, vedel se je tedanji vojni minister grozno kruto. Iz velike množice izmučenih in gladnih jetnikov, ki so jih položili po ulicah, ali so bili krivi ali ne, izbral si je poljubno človeka ter ga vele izven vrat vstreliti. Michel pa je sama stopila iz vrst, se postavila pred krvočedeža ter mu ognjevitno očitala vse grehe, končno pa zahtevala, naj jo da ustreliti. Krvočedež pa se je le smejal. Ravnotako je nastopila pozneje pred vojnimi sodiščem. Komisiji je očitala, da je lačna ljudske krvi, da ima za vsako svobodotečete srce le kos svinca ter zahtevala, naj se jo vstrelji in pokoplje pri junaških njenih tovariših. Ni se ji uresničilo želja, temuč so jo zaprli na otoku Nova Kaledonija, kjer je ostala do splošnega pomiloščenja leta 1880. Pozneje je vodila puntarje, ki so naskočili razne pekarije. Dobila je zopet šest let. Ponujali so ji sicer pomiloščenje, ako bi se odpovedala anarhističnim načelom ter se preselila v določeni kraj, toda ostala je trdovratna. Zadnji čas pa ni bilo več veliko čuti o njej, kajti živila je v samotni ter pisala svoje spomine. Njeno ime še v socialističnih krogih cele Evrope slavi kot svetnice.

— **Ruski fakir.** Kmetje iz severne Rusije romajo v trumah v Arhangelsk gledat čudnega puščavnika Prokopa Seleniča, ali kakor ga imenujejo »kosmatega moža«. Selenič je brezdomno versko blazen ter kaže svojo versko gorečnost na način, kakor muslimanski fakirji. Pred petimi leti si je v takem položaju odrezal vse prste leve roke. Sedaj je postal tudi vojni prorok. Nedavno se mu je prikazal — po njegovem zatjevanju — sv. Janez Krstnik ter mu naznanil, naj se v mraku posadi v zemljo, kjer bo ravno stal ob določenem trenutku ter tako ostane tako dolgo, da bodo Rusi nevernike na Daljnem Vzhodu pobili ali pa izrastejo brezrove veje iz njegove obrzane roke. In ker ima njegova koža tla iz ilovice, iskopal je sredi kože lukunjo v zemljo ter se zasa-

Jil do kolen v zemljo. Pri njemu je ostala le vnučinja, ki mu streže. In proroku se prav dobro godi, ker mu romarij prinašajo toliko jedi in pijače, da je koča že prenapolnjena.

25.000 umobolnih. Iz letnega poročila državne komisije za umobolne je razvidno, da je bilo v minulem letu v ameriških bolnicah 24.187 umobolnih, katerih vzdrževanje je veljalo državo 4.107.689 dol. 23 cent. Tekom minulega leta pripetilo se je 5000 novih slučajev umobola; 1263 bolnikov je ozdravilo in 1100 jih je v toliko okrevalo, da so jih poslali domov.

Književnost.

— „Ljubljanski Zvon“. Vsebinska aprilovska zvezka: 1. M. P. Nataša: Iz polpreteklih dni. Pesmi. 2. Oton Zupančič: Noč na verne duše. Dramatska slika. 3. Podlimbarski: Moravske slike. 4. Fran Valenčič: Amor. Pesem. 5. Ivan Cankar: Na pragu. Povest. (Dalje prihodnjič.) 6. R. Perušek: Položaj žene v različnih oblikah družine. (Dalje prihodnjič.) 7. Mladen Mladenov: Pod Turnom. Pesem. 8. Makso Mak: Izgubljeni sin. Povest. (Dalje prihodnjič.) 9. Dr. Ivan Prijatelj: Pismo iz Moskve. 10. Roman Romanov: Big te živi! ... Pesem. 11. E. Kristan: Morje. Povest. (Dalje prihodnjič.) 12. Roman Romanov: Pod tvojim oknom ... Pesem. 13. Ante Gaber: Slovenska umetniška razstava na Dunaju. 14. J. R. Sever: Umetniška galerija v Ljubljani. 15. Mária Strnad: Kaj je ljubezen? ... Pesem. 16. Književne novosti. R. E. Silvín Sardenko: »V mlademu jutru«. — J. S. Kostanjevec: Iz knjige življenja II. A. A. Kirpila Христова: Избранные стихотворения. 17. Glasba. v. r.: Novi akordi. — Glasb. Matica. 18. Gledališče. Dr. Fran Zbanič: Slovensko gledališče. A. Drama. — B. Opera. — C. Slovenske drame na češki prizorici. — D. Parneve »Amazonek«. 19. Med revijami. K. S. Slovanský Přehled.

Telefonska in brzojavna poročila.

Rusko-japonska vojna.

London 2. aprila. Vsak dan se pričakuje, da dospe general Kuropatkin v Njučvangu Rusi imajo sedaj v Njučvangu 10.000 mož s 60 topovi. Kuropatkin je izbral za svoje glavno taborišče Liaotang.

London 2. aprila. Poroča se, da je admiral Togo v noči med sredo in četrtkom vnovič poskusil zapreti izhod iz portarturškega pristanišča. Podrobnosti še niso znane.

London 2. aprila. Pri Elliot-otocih zasačena japonska ladja je peljala municijo in živila na otok Haindo, ki so ga Japonci baje zasedli. Rusi imajo na tem otoku skladišče premoga.

Njučvang 2. aprila. Ameriški konzul je naznanil podanikom svoje države, da je ameriška vlada priznala upravičenost ruske odredbe glede proklamacije vojnega stanja v Njučvangu. Amerikanci se že odpravljajo iz mesta. Jutri odpluje ameriška topničarka „Helen“. Rusi so že prevzeli vsa oblastva v svojo upravo brez vsakega najmanjšega odpora. Prebivalstvo v mestu in okolici je popolnoma mirno. Čim odplujejo vse tuje ladje, se pristanišče zapre in se ob vhodu polože mine Rusi so že Njučvang kar najbolje utrdili in so pripravljeni na vsak napad.

Petrograd 2. aprila. Iz Port-Arturja se poroča, da je ruska eskadra 26. m. m. odplula iz Port Arturja proti otoku Miaotao. Na potu je „Novik“ zagledal neki parnik, ki je vlačil s seboj kitajsko džunko. Torpedovka „Ponimatelnyj“ je dvakrat ustrelila in s tem tujemu parniku ukazala, da se ustavi. Zasačena ladja je japonski parnik „Haniel Maru“. Rusi so moštvo vzeli na krov, parnik pa potopili. Ko se je „Novik“ združil zopet z eskadro, se je ta vrnila v Port Artur.

London 2. aprila. Rusi so iztirali iz Njučvanga poročevalca „Daily Mail“, ker je poročal nerisnične stvari o vojni.

London 2. aprila. Japonska je uvedla tabačni monopol in znatno zvišala carine na sladkor, na les in na bombaž.

London 2. aprila. Iz Tokio se poroča, da so Japonci po boju pri Čengdžu dne 28. m. m. en dan počivali, potem pa prodrli na sever in po malem boju zavzeli Jengdžu.

Dunaj 2. aprila. Slovanska in romanska akad. društva „Ognisko“, „Sava“, „Zora“, „Zvonimir“, „Slovenija“, „Akad. spolek“, „Akademična združ. Srba-tehničara“, „Bukovina“, „Romania Giulia“, „Circolo accad. italiano“ in „Tatran“ so vložili predvčeršnjim pri rektoratu oster protest proti rektorjevi odredbi, da morajo vsi društveni razglasi imenovanih društev na akad. tleh biti spisani v nemškem jeziku. Nenemški akademiki zahtevajo, da se ta odredba takoj preklicuje, ker je samo pod tem pogojem mogoč mir na visoki šoli.

Dunaj 2. aprila. „Neue Freie Presse“ javlja iz Zadra, da je govor dr. Veneziana o italijanski politiki v Trstu med dalmatinskimi Italijani napravil slab vtis, vsled česar so poslali dr. Salvija v Trst, najtržaške Italijane pregovori, da odnehajo od svoje taktike napram Slovincem.

Dunaj 2. aprila. Železniško ministrstvo je izdalo o zoirom na vesti, da so med delavci pri zgradbi bohinjskega predora razširjene osepnice, poseben komuniste, v katerem se vse te vesti dementujejo in se konstatuje, da je pač pred tedni zbolel neki v Bohinjsko Bistrico priseljeni delavec na osepnicah, a se je takoj izoliral in so se ukrenile vse varnostne odredbe, da se epidemija ne razširi, kar se je tudi posrečilo. Dejansko tudi ni nikdo več zbolel na osepnicah.

Dunaj 2. aprila. Listi poročajo, da se avstrijski poslanik v Belem gradu, Dumba, ne vrne več na svoje mesto.

Dunaj 2. aprila. Po Veliki noči pridejo na Dunaj ogrski ministri na skupne ministrske seje, pri katerih se določijo skupni državni proračun za l. 1905.

Dunaj 2. aprila. „Volkszeitung“ poroča, da je Geza Matačić poskusil osvoboditi princezino Lujzo Koburško iz blaznice, v kateri je internirana. Prišel je z avtomobilom v tisti kraj, a neki človek, ki ga je prosil za pomoč, ga je izdal Policiji je vsled tega zasedla blaznico, Matačić pa svojega namena ni opustil, nego se vsak čas prikaže v bližini blaznice.

Olomuc 2. aprila. Iz Rima je došlo poročilo, da je odstavljeni nadškof Kohn prosil papeža, naj s posebno izjavo potrdi, da nadškof ni grešil proti spovedni tajnosti in da je papež to storil.

Olomuc 2. aprila. Imenovanje dr. Bauerja nadškofom olomuškim je zagotovljeno in se v najkrajšem času razglaša.

Budapešta 2. aprila. Italijanski senator Miraglia je prišel včeraj semkaj ter imel konference s finančnim ministrom Lukacsem in trgovskim ministrom Hieronymom o glede trgovske pogodbe z Italijo, v prvi vrsti pa zaradi ugodne rešitve vinske klavzule.

Belgrad 2. aprila. Razglas, da so vsi oficirji, ki so bili zapleteni v zaroto pri Aleksandru, z dvorca odstranjeni, ni na javno mnenje napravil prav nobenega vtisa.

Belgrad 2. aprila. Vsled sklepa celokupnega ministrstva se je odstranila tudi druga polovica kraljevih adjutantov in ordonančnih častnikov, tako da ni v dvorni službi nobenega častnika, ki je bil zapleten v zaroto zoper kralja Aleksandra. Minister Vučić je to sporočil velesilam, nakar je Rusija brzojavno naznanila, da je imenovan za poslanika v Belgradu Gubastev. Tudi italijanska vlada je naznanila, da prispe njen po-

slanik kmalu v Belgrad. — Prvi bivši kraljev adjutant Popović je imenovan za divizionarja v Belgradu, Mašin pa za načelnika generalnega štaba.

Sofija 2. aprila. Sarafov je prišel sem in baje prinesel sredstev za provzročitev novega macedonskega gibanja. Stopil je v zvezo z odbori, ki vodijo notranjo organizacijo. Zadnje vstaške čete, ki so se pojavile v Macedoniji, je organiziral Sarafov.

Pariz 2. aprila. Vlada je odredila, da se iz vseh državnih poslopij, zlasti iz sodnih poslopij odstranijo svete podobe in religiozni emblemi.

London 1. aprila. V Tibetu je trčila včeraj angleška ekspedicija pod vodstvom polkovnika Younghusbonda s tibetansko armado 1500 mož skupaj. Vnela se je bitka, v kateri je padlo nad 700 Tibetancev z generalom vred, dočim imajo Angleži baje le 12 mrtvih.

Petrograd 2. aprila. Takozvano Apraksinovo skladišče je sinoči uničil požar. Škode je 1 milijon rubljev.

Gospodarstvo.

Tržno poročilo.

Splošni trg je bil vsled velikega tedna mlačen, brez znatnih kupčij. Zita so do sredine tedna padala v kurzi, v drugi polovici pa se zopet dvigala — to pa le po vremenskem barometru. Politično življenje je namreč na celi črti stopilo v ozadje, nastopila pa je pomlad, v kateri pride na žitni trg v poštev: prezimovanje, temperatura ter vremenske spremembe sploh. S tem v zvezi se uvažujejo zaloge, na Ogrskem ovirajo tudi pota, ki često ne dopuščajo dovozov dalje časa. Vsi ti razni in drugi momenti tvorijo danes mlačenjo, jutri trdneje tendenco.

Pšenica je začetkom tedna še vedno odnehavala, ojačila pa se je koncem tedna efektivno in v terminih. Temu ne bo toliko merda odjem vzrok, ki sicer ni bil neznačen vzlic Velikemu tednu, tudi pa ni bil nadnormalen, ki bi lahko povzročil višje cene — pač pa je dala mimogrede nastala ostra temperatura temu povod — češ, nežna rastlina trpi mraz.

Rž se giblje v malem, pri nas ni skoro nikake kupčije. Na borzah je bila v nekaterih dneh popolnoma zanemarjena.

Koruza prihaja sicer v precejšnjih množinah na trg, vendar pa je odjem dovoljen, odtod efektivne cene sempatje raje trdneje — za poznejše pošiljatve se dovoljujejo popusti na cenah. Trdi se, da so zaloge zadnje letine nerazmerno velike.

Oves tudi nima označiti posebnih sprememb v tem tednu. Odjem se je omejil na najpotrebnejše, efektivne cene ostajajo nespremenjene, termin istotako.

Moka se po mnogih mlinih kupiči, odjem tega tedna se je omejil na najpotrebnejše in še to le lokalne potrebe. Ako ne bo na žitnem trgu znatnih sprememb, utegnemo še dokaj nizke cene za moko doseči, to pa ne morda, češ, da so današnje cene mnogo na pari pšeničnih cen — ampak le vsled velikanske konkurence, ki često prodaja pod lastnimi stroški, samo da se blaga znebi. Pritisk ogrskih mlinov na avstrijske province je ogrožen in to čutijo seveda tudi naši mlinci. Da bi ta pritisk posebno v belih mokah na Cislitanju odnehal, Ogrji pa svojo belo moko izvažali izven Avstro-Ogrske — prevladuje mnenje, da bi to edino-le zopetna uvedba mlevskega prometa doslegla, ali pa tudi kake druge tarifarične spremembe s podobnimi ugodnostmi.

Špirit se je pocenil skoro za 2 kroni, je pa od včeraj dalje zopet trdnejši, in ni dvoma, da bi povišek izostal. To posebno vsled tega, ker tendira surovi špirit zelo trdno. Nakupovanje je ali točno ali za odjem do konca avgusta t. l., v slednjem slučaju do 1/2 krone dražje.

Petrolej se za april v ceni ni spremenil, temeljna tendenca je trdna posebno vsled razmerno majhnih ponudb. Riž se v lastni domovini draži, vsled česar bodo tovarne primorane cene dvigniti. Kupčija z rižem je dokaj normalna, zaznamovati pa ni večjih zaključkov.

Sladkor. Trg za surovi sladkor se draži vsak dan, ter bi bilo pravilno umestno, za užitni sladkor zahtevati 1 1/2 krone več. Ako se bodo cene tudi oficijelno v kratkem dvignile, — to zavisi sicer od raznih okoliščin, vendar pa se bo to prej kot ne zgodilo zaradi dražje surovine, ako se ta ne poceni nenadno.

Kava. Tendenca je bila v začetku tedna mlačna, dvignila pa se je cena koncem tedna za celi 2 kroni pri 100

kg. Hôš-stranka je dozdevno vzlic banke-kerota „Sully“ še močna — seveda podpirajo trdnejšo tendenco nezadostni dovozi iz Brazilije. Vendar pa se smatra nadaljno dvigovanje vsled izkazov o svetovni zalogi za nemogoče — seveda pa se ne da prorokovati, kaj bo spekulacija napravila s kavo.

Milo. Najboljše in najcenejše milo se dobiva v prid družbe sv. Cirila in Metoda povsod ter opozarjamo na današnji inserat. Posezite vsesplošno po njem!

Za prebivalce mest, uradnike l. t. d. Proti težkotam prebavljanja in vsem nasledkom mnogega sedenja in napornega duševnega dela je upravljalca potrebno domače zdravilo pristni „Moll-ov Seidlitz-prašek“, ker vpliva na prebavljanje trajno in uravnavno ter ima olajševalen in toplen učinek. Skatljica velja 2 K. Po poštnem povzetju razpošilja to zdravilo vsak dan lekar A. MOLL, c. in kr. dvorni zalagatelj, na DUNAJ, Tuchlauben 9. V lekarnah na deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov prepat, zaznamovan s varnostno znamko in podpisom. 3 8-5

Forman (klorovani metilovi eter mentola), na klinikah preizkušen, ki so ga zdravniki že pogosto označili kot naravno idealno sredstvo proti nahodu. Za lahek nahod zadostuje „Formanova“ baba (pušice po 40 vin.) za hujši nahod pa naj se — po zdravnikovem nasvetu — rabijo „Formanove“ pastile (75 vin.) za duhanje s pomočjo inhalacijske steklenice. Učinek je čudovit, spočetka naboda domala nezmotljivo. Forman se dobiva v vsaki lekarni. II 508-9

Surovo bast-svilo

od gld. 990 do gld. 4325 za blago za popolno obleko. Pošilja se poštino prosto in se ocarinjeno na dom. Bogata izbira vzorcev obratom pošte. Tovarna za svilo Henneberg, Zürich. 5 75-2

Pri zdravljenju različnih ran se mora paziti, da se rana šele takrat popolnoma zaceli, ko se je že odstranilo iz nje vse nezdrave dele. Kratko povedano, rana se mora obvarovati pred vsako nesnago in se mora uporabljati za obvarovanje pred vnetjem sredstvo, ki hladi in olajšuje bol. Staro, dobro domače sredstvo, ki k temu dobro služi, je najbolj znano „praško domače mazilo“ iz lekarne B. Fragner, c. kr. dvorni založnik v Pragi, ki pa se dobiva tudi v tukajšnjih lekarnah. Glej inserat!

„Le Délice“
cigaretni papir, cigaretna stročnica.
Dobiva se povsod. 671-4
Glavna zaloga: Dunaj, I, Predlbergasse 5.

Vydrove žitne kave
POSUSITELNI KAVA Vzorec dragoceno.
Posoda 5 kg. posuša 4 K. 50 h. franco.
„DOMACI PRIJATELJ“
Vydruje tovarne žitne kave Praga VII

Poboljšica na vodni kislini
se po izjavi uglednih klinikov in zdravnikov najuspešneje ozdravi z
francov-varskim **Natalie-Vrelem**
Lithion-kislinina.
Prednosti:
Ima najmanj apna!
Vseučelno ženo na vodo!
Ima prav posebno prijeten okus!
Dobi se v vseh zalozah mineralnih voda in v lekarnah, kakor tudi v uradni pošti francov-varški razpošiljalci mineralnih voda.

ALBOFERIN
redilno in krepilno sredstvo.
Redi kri, jači živce, pospešuje slast do jedi.
Klinično preizkušeno; odlični zdravniki ga priporočajo za slabokrvne in prebolele ljudi in slabotne otroke.
Na prodaj po vseh lekarnah in drogerijah, kot prašek 100 gr. K 5-—, v tabletah 100 kosov K 180 in v čokoladnih tabletah 100 kosov K 180. Poslednje nalaže za otroke. 2998-40
Vprašajte svojega zdravnika.

Mnogo denarja si prihranite, če si doma barvate obleke, bluze, trakove, nogavice, otroške obleke itd. itd. Pobarva se brez truda v par minutah, uspeh je nepričakovano lep in ne stane skoraj nič, če rabite za to zak. zavar. barvilo za blago „FLOX“. Poskusni zavitek po 20 h. originalni lončki vsake barve à 70 h. (črno in vijenjo tegethof-biau) 10 h. več. Poskusni zavitek so zastoj, ker se za to založenih 20 h. pri nakupu originalnega lončka odsteje. 3031-13
„FLOX“
podjetje barvil za blago
Dunaj, VI, Wallgasse 34.

Klobuki za dame.

— Moj bogato ilustrirani

cenik 1904

za damske klobuke

— razpošiljam —

brezplačno in franko.

Naročila in popraviljanja točno in po nizki ceni. —

Modni salon klobukov za dame

HENRIK KENDA

— v Ljubljani. — P24-2

Edino čistilo za zobe brez kislin ki so ga zdravniki preizkusili in priporočili je pristni

Anatherin

c in kr. dvornega zobnega zdravnika dr. J. G. Poppa, Dunaj, XII/4.
Prišten le v gori vpodobljeni steklenici z višnjevo franc. etiketo (zlat tisk) in mojo firmo po K 280, K 2 in K 1.
„Ze več let rabim samo Vašo ustno in zobno vodo „Anatherin“ in se vselej, kadar mi je zmanjka, bojim, da me začne boleti zobje, ali da jih celo izgubim. Le Vaša ustna voda mi hrani zobe sveže in zdrave.“ A. Spitalny, veleposelnik.
„Anatherin“ creme za zobe v lončkih je kaj prijetna in zobe temeljito čisti, jih ohranjuje zdrave in svetlebele. Komad po 60 vin.
Dobiva se v lekarnah in boljših trgovinah, kakor tudi pri F. M. Schmitt v Ljubljani. 2966-11

L. LUSER-jev obliž za turiste.
Priznana najboljša sredstvo proti kur-805 jim očesom, žuljem itd. 2

Glavna zaloga:
L. SCHWENK-ova lekarna
Dunaj-Meidling.
Za-
haj-
Luser-jev obliž za turiste po K 120.
Dobiva se v vseh lekarnah.

Zdravilski
konjak
zajamčeno pristni
vinski destilat pod
stalnim kemiškim
nadzorstvom.
Destilerija
Camis & Stock
Trst-Barkovlje.
1/2 steklenica K 5-—, 1/2 steklenica K 280. — Na prodaj v boljših trgovinah. 25

Proti zobobolu in gnilobi zob
Izborbo deluje dobro znana
antiseptična

**Melusine ustna
in zobna voda**

katera utrdi dlesno in odstranjuje
neprijetno sapo iz ust.
1 steklenica z navodom 1 K.

Melusine zobni prasek
1 škatlica 60 vin.

Razpošilja se vsak dan z obratno pošto.
Edina zaloga.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil, medic. mil, medicinalnih vin, specialitet, najfinjših parfumov, kirurških obvez, svežih mineralnih vod l. t. d.

Dež. lekarna Milana Leusteka
v Ljubljani, Resljeva cesta št. 1
necel novozgrajena Fran Jožetova
tubi. mostu. 38-13

Umrli so v Ljubljani:

Dne 31. marca: Marija Skobe, paznikova hči, 7 mes., Hrenove ulice št. 19, Bronchitis.
V hiralnici:
Dne 31. marca: Ivan Pugalj, kajzarjev sin, 18 let, jetika.

Meteorološko poročilo.

April	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v C.	Vetrovi	Nebo
1	9. zv.	736 5	53	sr. jvzhod	skoro jas.
2	7. zv.	739 2	27	sr. jvzhod	dež
3	2. zop.	740 8	52	sr. jvzhod	dež

Srednja včerajšnja temperatura: 55°
normala: 69°
Maks. v 24 urah: 60 mm

Zahvala.

Za vse izkazano srčno sočutje povodom bolezni in smrti nepozabnega sina, oziroma brata, gospoda

Alberta Robide

sobnega slikarskega mojstra

osobito gospodu dušnemu pastirju, mestnemu kaplanu sv. Jakoba, Ferjančiču, za večkratni obisk in tolažbo. Častitim gg. bogoslovcem pevcem za ganljivo petje, za mnogobrojno in častno spremstvo pri pogrebu predragega pokojnika k zadnjemu počitku kakor tudi za poklonjene krasne vence, izrekamo tem potem vsem prijateljem in znancem našo najiskrenejšo zahvalo.

Ljubljana, 1. aprila 1904.

951 **Žalujejo ostali.**

6-3

Priloga se, paziti na to znamenje, užgano v probek, in na etiketo z rdečim orlom, ker se jako pogostoma prodajajo ponaredbe Mattoni-jeve Giesshübler slatine.

V Ljubljani se dobiva pri Mihaelu Kastner-Ju in Petru Lasnik-u in v vseh lekarnah, večjih specerijah, vinskih in delikatesnih trgovinah.

Reka Kava

direktno z najboljšim blago, franko, carine prosto, po povztju za 5 kil.

- Santos, zelena gld. 5.75
- Domingo, lahka 6.50
- Salva tor, močna 6.50
- Java zlat, rumenkasta 7.-
- Kuba, jako fina 7.-
- Perl, vefelna 7.35
- Ceylon, zlahna 8.-
- Java, modrozelenka 8.50

Colonial-Import-Comp.
poštini predal 183, Reka 621-4

pilepsi.

Kdor trpi na padavici, krčih in drugih živčnih boleznih, naj zahteva o tem brošuro, ki jo zastonj in poštine prosto razpošilja priv. Schwanen-Apotheke Frankfurt a. M. 541-6

Kompanjon

s 10.000 K gotovine

se išče za prevzete stare renomirane trgovine.

Ponudbe pod „12.000“ upravnistvu „Slov. Naroda“ 961

Prodajalka

katera mora biti nemškega in slovenskega jezika zmožna, se sprejme na deželo. Prednost imajo tiste, ki znajo šivati ali kaka druga mala lahka dela opravljati. Nastop takoj.

Ponudbe sprejema Ivan Jakša v Loki pri Zidanem mostu. 958

Alojzij Luznik

na Vrhniki pri Ljubljani

preskrbuje dobre harmonije domačega in ameriškega sestava, kakor tudi gasovirje, plinice in pisalne stroje. — Daje se tudi na obroke. Ceniki na zahtevanje 48 brezplačno. 1294

Na Bregu št. 20 se odda takoj **stanovanje**

s 4 sobami in kuhinjo, s 1. majem pa meblovana soba in prodajalniški prostor.

Natančneje pri gđ. LESJAK ravnotam, III. nadstropje. 929

Več tesarjev

se sprejme pri firmi 889-2

Filip Supančič, Ljubljana
Rimska cesta št. 20.
Oglasila ustmeno ali pismeno.

Hotel „pri Maliču“.

Za obilen obisk prosi z odličnim spoštovanjem

C. Koisser.

Točilo se bo slovito

monakovsko pivo „Salvator“.

Nastavilo se bode

948

2. aprila 1904 ob 6. uri zvečer.

Kontoristinja

zmožna slovenskega in nemškega jezika, išče primerne službe.

Ponudbe pod „Kontoristinja“ na upravnistvo „Sl. Naroda“ 746-5

Sprejme se dober zidarski polir

v trajno službo.

Ponudbe na F. Supančič, Rimska cesta št. 20. 891-3

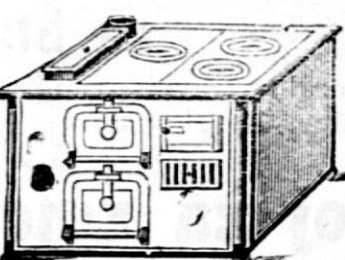
Stanovanje

v bližini justične palače z 1 sobo in kuhinjo se odda v najem.

Več se izve v Cigaletovih ulicah št. 3 pri hišniku. 575-6

G. FLUX

Gospodke ulice št. 6 956
priporoča in namešča le boljše službe iskajoče vsake vrste za Ljubljano in drugod. Potnilna tukaj. — Natančneje v pisarni. — Vestna in kolikor možno hitra postrežba zagotovljena.

Triumph-štedilna ognjišča

za gospodinjstva, ekonomije i. t. dr. v vsakršni izpeljavi. Že 30 let so najbolj priznana. Prišnana tudi kot najboljše in najrjeznejše izdelke Največja prihranitev goriva. Specijaliteta: Štedilna ognjišča za hotele, gostilne, restavracije, kavarne, dr. Ceniki in proračuni na razpolago. Glavni katalog franko proti doposlani namki. 543-1

Tovarna za štedilna ognjišča „Triumph“
S. Goldschmidt & sin
Wels 18, Gorenje Avstrijsko.

Perje

za postelje in puh

priporoča po najnižjih cenah

F. HITI 9-13

Pred škofijo št. 20.
Zunan a naročila se točno izvršujejo.

Vozniki

za odvažanje prsti od gradnje hotela „Union“ se takoj sprejmejo.

Prijave pri stavbnem podjetniku Viljemu Treo, na Marije Terezije cesti št. 10. 925-2

Klg Klg

150.000

dobrega sena

prve in druge košnje domačih travnikov

se prodaja.

Več se izve pri Iliji Predoviču v Ljubljani, Ambrožev trg št. 7.

Bilanca

POSJILNICE v ČRNOMLJU, registrovane zadruge z neomejeno zavezo za leto 1903.

Št.	Imetje	K	v	Št.	Dolгови	K	v
1	Inventar	890	—	1	Deleži: 1854 à 4 K.	7416	—
2	Posojila	604466	84	2	Nezdignene obresti od deležev.	2789	15
3	Začete obresti od posojil	13727	27	3	Hranilne vloge	1221493	34 K
4	Pri drugih denarnih zavodih naloženi denar	579634	9	4	Kapi alizovane obresti	46850	08
5	Nezdignene obresti od naloženega denarja za leto 1903	20744	40	5	Predplačane obresti od posojil za leto 1904	4463	83
6	Vrednost efektov	50156	94	6	Dolga na hiši koncem l. 1902 pr	44554	65 K
7	Nezdignene obresti efektov za l. 1903	740	—		ostalo je po odbitku iz do-		
8	Prehodni zneski	214	29		bička plačanih	2375	73
9	Vrednost hiše v Črnomlju št. 63 leta 1903	60500	K — v		še	42178	92 K
	in po odpisu iz čistega do-				in vsled prodanega posestva		
	bička leta 1902 pr	2375	73		na Mavru plačanih	529	75
10	Gotovina koncem leta 1903	19962	47	7	Rezervni zaklad koncem l. 1902	20685	35 K
	Skupaj	1349961	07	8	Po pripisu vstopnine iz l. 1903	218	—
				9	Čisti dobiček	946	15
					Skupaj	1349961	07

Dohodki: 707458-2 K.

Izdatki: 687495-79 K.

Promet: 1394954-05 K.

Račun zadržnikov:

Koncem leta 1902 bilo je zadržnikov 1280

V letu 1903 jih je izstopilo 34

in ostalo 1246

Leta 1903 jih je pristopilo 62

Število zadržnikov koncem leta 1903 1308

Račun deležev:

1308 zadržnikov ima k. 19 3 1800 deležev à 4 K = 7200 K

34 l. 1903 izstopivših zadrž. ima 34 „ à 4 „ = 136 „

20 v prejšnjih letih izstopivših zadrž. ima 20 „ à 4 „ = 80 „

Skupaj 1854 deležev à 4 K = 7416 K

Občni zbor je to bilanco in ves račun v seji 27. marca 1904 potrdil.

Anton Jeršinovič l. r.

ravnatelj.

Martin Malnerič l. r.

odbornik.

Avstust Kunc l. r.

odbornik.

Karel Müller l. r.

odbornik.

Z glavnimi in pomožnimi knjigami primerjala in v soglasju našla:

Janko Puhek l. r.

računskega pregledovalca namestnik.

Franz Šetina l. r.

računski pregledovalec.

952

Lepo stanovanje

se odda za 1. maj. 357-42

J. J. Naglas, Turjaški trg št. 7.

Mizarski pomočniki

dobe takoj delo na Bledu pri

Josip Korošec

mizarju na Rečici. 874-3

Učenca

sprejme takoj 953-1

A. Sušnik

trgovina špecerije in železnine

Ljubljana, Zaloška cesta.

Na prodaj

je nekoliko 941-1

pohištva, kuhinjska oprava, slike, ure itd.

Učenca

ki razume nekoliko nemški, sprejme takoj

Lenart Del-Linz

trgovec z mešaním blagom

v Razdrtem pri Postojni.

Pianino

je po ceni naprodaj v Ljubljani, Slomškove ulice 13

I. nadstr., levo. 902-2

Za čebele

najboljša paša sta phacella in es-

parsetta, katerih seme se dobiva pri

PETRU LASSNIKU.

Zaloga velikanske pese, vrtnih in trevnihi semen. 937-1

Stanovanje

v I. nadstropju, obstoječe iz 2 sob, predsobe, kuhinje in drvarnice, se odda ali takoj ali za 1. maj. Povpraša naj se pri lastniku, Hradeckega vas št. 1, pri dolenski mitnici. 942-1

Za hišnika

se sprejmeta zakonska brez otrok. Oni, ki so že opravljali enako službo, imajo prednost. Pojasnila daje Friderik Stark, Bleiweisova cesta 20, III., na levi.

Mladenič

ki je dovršil 6 gimnazijskih razredov in trgovski tečaj želi vstopiti v kak komptoar ali v kako hranilnico kot uradnik.

Blagohotne ponudbe blagovolijo naj se doposlati upravnistvu „Sl. Nar.“ pod šifro „A. M. R.“ 906-2

V novi hiši

v Smledniku št. 34 se odda takoj **2 stanovanj**

s porabo velikega vrta okoli hiše in hleva — v lepi legi, pripravno za penzioniste in prijatelje mirne okolice. — Eventualno se hiša dá tudi v najem. Povpraša naj se pri lastnici **Mariji Jeras v Smledniku.** 887-3

Ljudevit Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach) na Koroškem

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušek za lovce in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvišuje. Vse puške so na c. kr. preskuševalnici in od mene preskušene. — Ilustro-

13

Samo kron 5.50
stane, dokler bo kaj zaloge, 4 1/2 kg
pri prešanju poškodovanega naj-
boljšega

toaletnega mila
najfinejšega vonja. — Pošilja po pov-
zetju ali če se denar pošlje naprej
M. Frank, Dunaj,
950—1 II., Rueppgasse 29.

Poskusite
pristni
rastlinski
liker
„Florian“
Po okusu in zdra-
vem učinku prvak
likerjev.
Ogreva in oživila telo,
Budi tek in prebavo,
Daje dobro spanje.
Lastnik: 5—75
EDMUND KAVČIČ, Ljubljana.
Vzorci se radovoljno dajejo brezplačno.

Dvoje stanovanj
v I. nadstropju, obstoječih iz 3 sob,
kuhinje in pritliklin, se za 1. maj-
nika t. l. odda. Vpraša se Sv. Petra
nasip št. 37, I. nadstr. (popoldne).

Šivilje in učenko
za ženske obleke se takoj sprejme.
Mestni trg št. 25, I. nadstropje.

Ženitna ponudba.
Samec, 34 let star, trezen,
čez 3000 K gotovine, se želi
seznaniti z deklico, staro do
30 let. Prednost imajo posest-
nice ali prevzemnice kake go-
stilne z nekaj premoženjem ali
pa denarjem. 917—2
Natančnejša pojasnila sle-
dijo pismeno. Le resne ponudbe
naj se pošiljajo na upravništvo
„Sl. Naroda“ pod šifro „1500“
s sliko do 15. aprila.
Za tajnost se jamči.

Prodajalka
ki tudi lahko vstopi kot trafikantinja,
želi s 15. junijem svojo sedanjo službo
premeniti. 932—1

**RIVIERA-
VIJOLICE**
PRAVI VIJOLICNI DUM
A. MOTSCH & CO.
DUNAJ
1, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100

„Škrat“
edini slovenski humoristično-sati-
rični tednik, ki prinaša izključno
originalne slike.
Izhaja v Trstu vsako soboto. —
Naročnina za vse leto 6 K, za
pol leta 3 K. Posamezne številke
se prodajajo po 10 stotink.
Zahtevajte brezplačne številke na ogled!

**Ljubljana, Latermanov
drevored.**
V nalašč za to projektirani z največjim kom-
fortom opremljeni projekcijski lopi z električno
razsvetljavo.
Prvo in največje podjetje te vrste, ki ima
lastno napravo za električno razsvetljavo;
parni dinamo-lokomobili za 20 konjskih sil.
Edisons Ideal
**Elektro-bioskopsko
gledališče**
za žive senzacijske predstave v
največji popolnosti.
Kažejo se same novice.
Med njimi najsenzacionalnejše vseh živih
predstav.
Dogodki iz rusko-japonske vojne
Grozovitosti v Macedoniji.
Kraljevski umor v Belgradu.
Vsak dan predstave. Ob delavnikih
ob 5., 6., 7. in 8. uri zvečer. Ob nedeljah in
praznikih dopolne ob 10. in 11. uri; po-
polne pa ob 3. ure naprej vsako uro.
Vstopnina: I. prostor 40 kr., II. prostor 30 kr.
III. prostor 20 kr., IV. prostor 15 kr. Na I.
II. in III. prostoru plačajo otroci pod 10 let
v spremstvu odraslih polovico, na IV. prostoru
10 kr. Vojaki od narednika nizdol na IV. pro-
storu 10 kr.
Ker se slike na večjo razdaljo vidijo lepše,
zatorej so boljši, namreč prvi prostori name-
šeni zadaj.
943 **Karel F. Lifka.**

**Svjetlaj
samo sa
Globus-
Extraktom
za Svjetlanje**

Pariz 1900: Najvišje odlikovanje „Grand Prix“.
Tovarna za fine likerje
punšne esence sadne sokove
E. Lichtwitz & Cie.
c. in kr. dvorni dobavitelji
Opava, Avstr. Slezijska, podruž. Bordeaux
priporočajo: Agriot Brandy, alaj, štiti kumino-
vec, Ecken 00, Chartreuse, menški liker, jasele-
vec, Cassio & la Vanille, Curacao, Curacao triple
sec., Mocca, Peppermint, Sherry Brandy, Vanille
Ebereschen, Curacao blanche triple sec., Chinois
triple sec., Bordeaux-punš, ruski (Arak), punš-
oreme, Anana-punš. Uvoz fran. konjaka, jamaika-
ruma, angleškega in ameriškega Whiskya itd.
Naprada v naši saloni na Dunaju, I.
Brauhausstrasse 8, in boljši spe-
cializiranih in delikatesnih trgovinah.

**Tovarna za usnjarijo
in posestvo**
se prodaja ali daje v najem z dnem
16. aprila 1904.
Hiša zadostuje za vso družino.
Več se izve v upravništvu „Slov.
Naroda“. 910—1

**Pijte
Klauerjev
Triglav“**
najzdravejši vseh likerjev.

Linolej in povoščeno blago
prodajajo na debelo ujeeneje 173—23
Josip Pfeningerberger-ja sinovi
Vzorci in ceniki franco.
I. avstr. tovarna za usnjato in povošč. blago
Dunaj I., Ankerhof.

Letovišče „LAVERCA“.
Gostilna na Laverci je zopet odprta!
Za družbe najmanj 10 oseb pošljemo na pravočasno
naročilo do c. kr. vojaškega streljišča naproti omnibus
za brezplačno vožnjo do Laverce. 914—8

Lepo posestvo
na Štajerskem
obstoječe iz 80 oralo travnikov, njiv, gozda, vinograda, velike gostilne, mesarije,
pekarije, kovačnice, 18 glav goveje živine, 4 konj, 30 prašičev itd. itd., se radi
smrti z vsem orodjem
takoj za zmerno ceno prodaja.
Posestvo bi se tudi lahko parceliralo. Vprašanja naj se naslovijo na **Antona
Priboschitz** v Ljubljani, Franca Jožefa cesta št. 7.

Zavarovalna banka na življenje v Gohti
p. dr.
Novo pravilo od 1. januarja 1904:
Nezapravnost od pričetka zavarovanja naprej, **neizpodbitnost** in
svetovna polica po dveh letih.
Dividendo se na izbero porabi ali za **znižanje premije** ali brez
nove zdravniške preiskave za **zvišanje zavarovane vsote** (letno
zvišanje zavarovane vsote, celo s pravico do dividende).
Zastopnik v Ljubljani: ED. MAHR
Židovske ulice števil. 4. 170—4

**Sedaj
gld. 70.**
Zelo znižane
vozne cene v
Ameriko.

**Preje
gld. 105.**
Ravno ista
vožnja in
postrežba
kakor preje.

Hamburg-Amerika Linie.
Kdor je odločen potovati in da se mu dober prostor preskrbi, naj pošlje
20 K are na moj naslov:
Fr. Seunig, Ljubljana, Dunajska cesta št. 31.

Trgovski pomočnik
zanesljiv in dober prodajalec, vsprejme
se v špecerijsko prodajalno.
Kje? pove upravništvo „Slovenskega
Naroda“. 901—3

**Prav lep in dober
prostor za branjarijo**
se odda.
Pojasnila med 12. in 2. uro na
Starem trgu števil. 20, v trgovini s
konfekcijo. 927—2

**Iščo se
stanovanje**
z najmanj štirimi sobami za avgust.
Ponudbe naj se pošiljajo uprav-
ništvu „Slov. Naroda“. 933—2

Linolej in povoščeno blago
prodajajo na debelo ujeeneje 173—23
Josip Pfeningerberger-ja sinovi
Vzorci in ceniki franco.
I. avstr. tovarna za usnjato in povošč. blago
Dunaj I., Ankerhof.

Letovišče „LAVERCA“.
Gostilna na Laverci je zopet odprta!
Za družbe najmanj 10 oseb pošljemo na pravočasno
naročilo do c. kr. vojaškega streljišča naproti omnibus
za brezplačno vožnjo do Laverce. 914—8

Lepo posestvo
na Štajerskem
obstoječe iz 80 oralo travnikov, njiv, gozda, vinograda, velike gostilne, mesarije,
pekarije, kovačnice, 18 glav goveje živine, 4 konj, 30 prašičev itd. itd., se radi
smrti z vsem orodjem
takoj za zmerno ceno prodaja.
Posestvo bi se tudi lahko parceliralo. Vprašanja naj se naslovijo na **Antona
Priboschitz** v Ljubljani, Franca Jožefa cesta št. 7.

Zavarovalna banka na življenje v Gohti
p. dr.
Novo pravilo od 1. januarja 1904:
Nezapravnost od pričetka zavarovanja naprej, **neizpodbitnost** in
svetovna polica po dveh letih.
Dividendo se na izbero porabi ali za **znižanje premije** ali brez
nove zdravniške preiskave za **zvišanje zavarovane vsote** (letno
zvišanje zavarovane vsote, celo s pravico do dividende).
Zastopnik v Ljubljani: ED. MAHR
Židovske ulice števil. 4. 170—4

**Sedaj
gld. 70.**
Zelo znižane
vozne cene v
Ameriko.

**Preje
gld. 105.**
Ravno ista
vožnja in
postrežba
kakor preje.

Hamburg-Amerika Linie.
Kdor je odločen potovati in da se mu dober prostor preskrbi, naj pošlje
20 K are na moj naslov:
Fr. Seunig, Ljubljana, Dunajska cesta št. 31.

Danes, v soboto, potem velikonočno nedeljo
in ponedeljek se toči
v restavraciji na južnem kolodvoru
dobro znano in priljubljeno
SALVATOR-PIVO.
Za mnogobrojen obisk se priporoča
Josip Schrey, restavrtat.

Zadnja novost!
Zelo lepe, najmodernejše obleke, z zla-
timi nitmi pretkane, so ravnokar došle
v angleško skladišče oblek
v Ljubljani, Mestni trg št. 5.

Črez 3000 letnih nagelnov

se dobi po nizki ceni v mnogih vrstah in barvah, ponajveč nasadnih (doppelt) in z močnimi koreninami. — Dobi se tudi več vrst močnih, visokih in lepih vrtnic (gartroz).

Kje? pove upravništvo „Slov. Naroda“.

Farst. znamka: Sldro. Liniment Caps. Comp.

iz Riehterjeve lekarne v Pragi
priznana izborna, bolečine tolažeče mazilo; po 80 h., K 1:40 in K 2 — se dobi v vseh lekarnah. Pri nakupu tega splošno priljubljenega domačega zdravila naj se jemljejo le originalne steklenice v zaklepnih našo varstveno znamko „sldro“ iz Riehterjeve lekarne, potem je vsako prepričan, da je da je dobil originalni izdelek. 2563—31
Riehterjeva lekarna pri zlatem levu v Pragi, I., Eliščina c. 5.

iz Havra v New-York

samo 6 dni
vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki „Francoske prekomorske družbe“.

Edina
direktna in najkrajša črta.
Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje edino 236—6
oblastveno potrjena potovalna pisarna
Ed. Šmarda
v Ljubljani, Dunajska cesta 6
blizu znane gostilne „pri Figovcu“.

Tovarna pečij

ustanovljena 1888.
Založnik avstrijskih zvez državnih c. kr. uradnikov

Alojzij Večaj

Ljubljana, Trnovo, Dpekarska cesta. Veliki stradan 9.
priporoča vsem stavbnim podjetnikom in sl. občinstvu svojo veliko zalogo najtrpežnejših in sicer od najmodernejših prešanih in poljubno barvanih do najprilostejših

prstenih pečij

različnih vzorcev kakor: renaissance, barok, gotške, secesion itd. kakor tudi strednjeevropske pečij lastnega in domačega izdelka po najnižjih cenah ter je v svoji stroki popolnoma izvežban. 909-1
Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Niste več odvisni

od tiskarja, če se kupite moj aparat za tiskanje s tipami. Z njimi lahko vsakdo tiska: vizitnice, adresne karte, avize, cirkularje, uradna povabila, koverta, povabila na shode itd. Aparat ima več tip kakor drugi taki tiskarski stroji in stane z vso opremo:

65 črkami št. —70	253 črk št. 2-40
90 " " —85	354 " " 3-
127 " " —120	468 " " 3-60
140 " " —160	640 " " 5-
211 " " —2-	809 " " 6-

J. LEWINSON, tovarna štampilj in gumijevih tip, graverska dela. Dunaj I., Adlergasse 7 (telefon 12.179)
Zastopniki se iščejo. Neugajajoče se vzame nazaj.

Zahtevajte cenovnik o vsakovrstnih štampiljah. Najnovjši stroji za numeriranje, šablone, klesče za plombe, vžigalni pečati, pečatne marke s vsobošenim tiskom. Preše za vsobošeni tisk. Kliseji po vsaki predlogi, moderni monogrami in zobci za perilo, solidno izvršeni in **ODESA** na Ruskem, Puškinskaja 16.
Cenovniki zastoj. 76—13

Pariz 1900

Singer-jevi šivalni stroji.

Original Singer šivalni stroji so vzorni v konstrukciji in izvedbi.
Original Singer šivalni stroji so neuprliivi za obrt in domačo rabo.
Original Singer šivalni stroji so najbolj razširjeni v tovarniških obratovistihih.
Original Singer šivalni stroji so neprekosljivi glede trpežnosti in zmožnosti.
Original Singer šivalni stroji so posebno pripravi za moderno umetno vezenje.

Brezplačni poučni kurzi za vse domače šivanje in za moderno umetno vezenje. Svila za vezenje v vseh barvah v veliki izbiri v zalogi. Elektromotorji za posamezne stroje za domačo porabo.

Singer Co. šivalni stroji, deln. družba

Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 6. 365-5

Bratje NOVAKOVIĆ

Ljubljana Stari trg št. 15.
lastniki vinogradov na otoku Braču in v Makarskem Primorju v Dalmaciji.
Prvo vzorno skladišče dalmatinskih vin, tropinovca, konjaka in olja na drobno in na debelo. 759-6

Perilno milo

v prid, Druž. sv. Cirila in Metoda v Ljubljani
je najboljša sedanjih kakovosti.

Dobiva se v Ljubljani v sledečih tvrdkah na drobno in na debelo:
Babič F., Cantoni V., J. A. Hartmann, Holzer C. C., Jebačin Ivan, Jebačin Josip, Jeran Leopold, Kavčič Edmund, Korbar Anton, Krisper Anton, Lilleg Alojzij, Mencinger T., Murnik Josip, Perdan Ivan, Planinšek Karol, Schiffer V., Spreitzer M., Sterk Peter, Zorman Janez.

Dalje se dobiva na deželi v špecerijških prodajalnicah:
Ajdovščina, Beršlin pri Novem mestu, Bizeljsko, Bled, Bočna pri Rečici, Boh. Bistrica, Brežice, Celje, Cerknica, Čatež, Črnomelj, Dobruče, Dolenja vas pri Ribnici, Domžale, Gradac pri Novem mestu, Idrija, Ilir. Bistrica, St. Jernej, Jesenice, St. Jurij ob Taboru, Kamnik, Kandija, Klanjec, Kostanjevica, Kranj, Sv. Križ, Krušnjevec, Lesce, Litija, Ljubno pri Celju, Logatec, Lokve pri Divači, Mar. Nazaret pri Rečici, Matenja vas, Metlika, Novo mesto, Nova Štifta (Kamnik), St. Peter pri Kraljevcu, St. Peter na Krasu, St. Peter v Savinjski dolini, Pišce, Podgrad (Istra), Poličane, Ponikva, Postojna, Rače pri Zidanem mostu, Radovljica, Rakek, Rečica pri Celju, Rečica ob Paki, Ribnica, St. Rupert, Senožeče, Sevnica, Slov. Bistrica, Slovenji Gradec, Sodražica, Stari trg pri Rakeku, Suhor pri Metliki, Senčur, Skofja Loka, Toplice, Trebnje, Trnovo, Velike Lašče, Vipava, Vransko, Zagorje na Krasu. 918-1
Cena nadrobno v Ljubljani za kos pol kilograma 36 vln. (18 krajcarjev).
Kupujte tedaj izborna perilno milo v prid, Druž. sv. Cirila in Metoda.

Najboljše perilno milo v prid, Družbi sv. Cirila in Metoda.
Cena nadrobno v Ljubljani za kos pol kilograma 36 vln. (18 krajcarjev).

Konceptni uradnik

v vseh strokah odvetniškega in notar-kega poslovanja izvežban, sprejme v tej lastnosti stalno ali pa tudi začasno službo, eventualno le za par ur na dan. Vstopi tudi v trgovsko, zavarovalno ali slično podjetje, kjer bi bil v navedeni stroki poraben. 830—3
Ponudbe uprav. „Slov. Naroda“.

Bergerjevo medicinsko kotranovo milo

ki ga priporočajo odlični zdravniki, akoro v vseh evropskih državah z odličnim uspehom uporablja proti vsake vrste izpuščajem
zlasti proti kroničnim lišajem in paraz. izpuščajem, dalje proti rdečici na nosu, ozeblinam, potenju nog, luskam na glavi in v bradi. **Bergerjevo kotranovo milo** ima v sebi 40 odstotkov lesnega kotrana in se razlikuje bistveno od vseh drugih mil, ki se nahajajo v trgovini. Pri neozdravljivih poltnih boleznih se na mesto kotranovega mila s uspehom uporablja
Bergerjevo kotranovo žvepleno milo.
Kot blažje kotranovo milo za odpravljanje nesnage s polti, proti spuščam na polti in glavi pri otrocih, kakor tudi kot nenadkriljivo kozmetično milo za umivanje in kopanje za vsakdanjo rabo služi
Bergerjevo glicerino-kotranovo milo, v katerem je 35 odst. glicerina in ki je fino parfumovano.
Cena komadu vsake vrste z navodilom uporabi 70 v.
Zahtevajte po lekarnah in zadevnih trgovinah izključno **Bergerjevo** kotranovo milo in pazite na poleg stoječo varstveno

Ghellberg

znamko in na predstojeci firmi podpis **G. Hell & Co.** na vsaki etiketi. Odlikovan s častno diplomom na Dunaju 1889 in s zlato svetiljo na svet. razstavi v Parizu 1900. Za osebe, ki kotranovega mila ne marajo ali ga ne morejo prenesti, izdelujemo iz brezbarvnega ačičnega kotrana **antrazolna mila**, ki jih prodajamo pod znamenim **Hellera antrazolna mila** (bela kotranova mila). Glavne vrste so: **Antrazolna mila po 5 in 10 odst.** **Antrazolna bariševa mila, Antrazolna žvepl. mila, antraz. žveplenično milo, antraz. glicer. toaletno milo.** Antrazolna mila so se vsled zdravniške preiskave posebno obnesla proti izpuščajem in nečistosti polti. Vsak kos stane 80 vln.
Napredaj v lekarnah in zadevnih trgovinah.
Glavna razpošiljalnica:
G. Hell & Comp., Dunaj, I., Sterngasse 8.
V Ljubljani se dobiva v lekarnah: **Milan Leustek, M. Mardetschläger, J. Mayr, G. Piccoli, U. pl. Trnkoczy** in v vseh drugih lekarnah na Kranjskem. 630—3

Dr. Friderika Lengiel - a Brezov balzam.

Ze sam rastlinski sok, kateri teče iz breze, ako se navrti njeno deblo, je od pamtveka znan kot najizvrstnejše lepotilo; ako se pa ta sok, po predpisu izumitelja pripravi kemičnim putem kot balzam, zadobi pa čudovit učinek.
Ako se namaže zvečer z njim obraz ali drugi deli polti ločijo se že drugi dan neznatne luskinke od polti, ki postane vsled tega čisto bela in nežna.
Ta balzam zgledi na obrazu nastale gube in kozave pike ter mu daje mladostno barvo; polti podeljuje beloto, nežnost in čvrstost; odstrani kaj naglo pege, žoltavost, ogerce, nosno rudečico, zajedce in druge nesnažnosti na polti. — Cena vrču z navodom vred gl. 1:50. 895—1

**Dr. Friderika Lengiel - a
BENZON-MILO**
Najmilejše in najdobrodejnejše milo, za kožo nalašč pripravljeno, 1 komad 60 kr.
Dobiva se v Ljubljani v Ub. pl. Trnkoczy-ja lekarni in v vseh večjih lekarnah. — Poštna naročila vzprejema W. Henn, Dunaj, X.

Za DAMSKE TOALETE

se slavnemu p. n. občinstvu najtopleje priporoča v velikem slogu urejeni slavnoznane trgovske zaloge blaga

D. LESSNER

Dunaj VI., Mariahilferstr. 81-83.
Zajamčeno brezhibna izvršitev!

Krasni, ilustrovani žurnali z zaznamkom cen in popisom vzorcev volnatega, svilnatga in perilnatga blaga na zahtevanje zastoj in franko.
Pri naročitvi se sklicujte na ta časopis!

Modno volnato blago	od 24 krajcarjev	do goldinarjev	4:30
Modno svilnato blago	95	"	4:—
Modno perilno blago	12	"	2:50

Lepa domačija

pri Zagorju ob Savi, v bližini premogokopa (rudnika) se prodaja iz proste roke pod ugodnimi pogoji.

To posestvo obsega: hišo, v kateri se izvršuje gostilniška obrt in prodaja z mešanim blagom, gospodarska poslopja, 14 oralov njiv in travnikov, 14 oralov s hrastom in smrekami zarastlega gozda in 8 oralov pašnikov.

Vse v prav dobrem stanju.

Prodaja se tudi gospodarsko orodje in živina, ako želi kupec to prevzeti.

Natančna pojasnila v pisarni gosp. dr. Kapusa, odvetnika v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 1. 817-3

Prva kranjska z vodno silo na turbino delujoča tovarna stolov

Fran Švigelj

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko

priloga sl. občinstvu, prečast. duhovščini, imeteljem in predstojnikom zavodov in šol, krčmarjem in kavararjem, ravnateljstvom uradov, gg. brivcem itd.

natančno in trpežno izdelane

stole, fotelje, vrtno stole, gugalnike, naslonjače itd. itd. 1913-19

Blago je izdelano iz trdega, izbranega lesa, poljubno likano ali v naravni barvi imitirano.

Največja izbira stolov, naslonjačev in gugalnikov iz trstovine.

Na željo pošlje trdka najnovejše obširne cenike z nad 80 slikami, iz katerih je razvidna oblika blaga in cene, zastoj in franko.

Naročavalcem na debelo se dovoli znaten popust

Razpis mizarских del.

Pohištvo

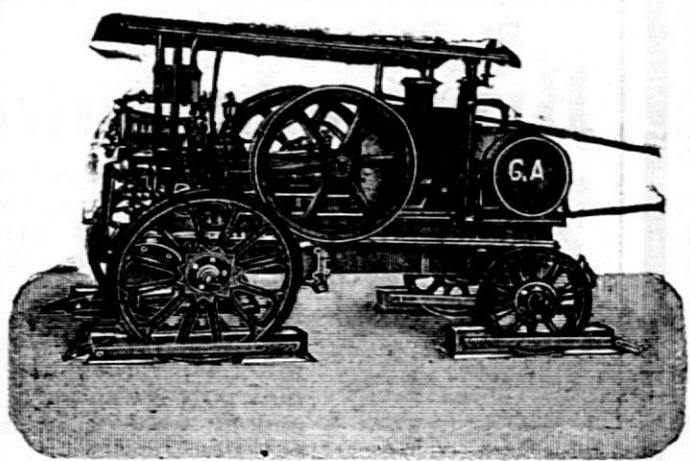
za hotel s 60 sobami,
za kavarno,
za restavracijo

razpisuje

907-2

Tržaška hranilnica in posojilnica v Trstu
za svojo novo hišo „Narodni dom“.

Prijaviti se je do 10. aprila 1904 pri omenjenem denarnem zavodu ulica Sv. Frančiška št. 2, kjer se dobe nadaljni podatki.

Motorji
Patent Adam

so najcenejša gonilna moč za kmetijstvo in obrt pa tudi za mlino in žage ki jim včasih primanjkuje vode, ker stane ena konjska moč za 1 uro samo 4-5 vinarjev in ni treba ne kurjača ne koncesije, ker ni nobene nevarnosti.

Nutrin

redilna štupa za konje, krave in svinje. Živina po njem hitro debeli in postane krepkejša in zatorej tudi zdravejša.

Klepalni stroj

za koso, s katerimi tudi ženske in otroci pravilno lahko klepljejo kose.

Cena K 8.-

Ti stroji so na ogled in naprodaj v zalogi

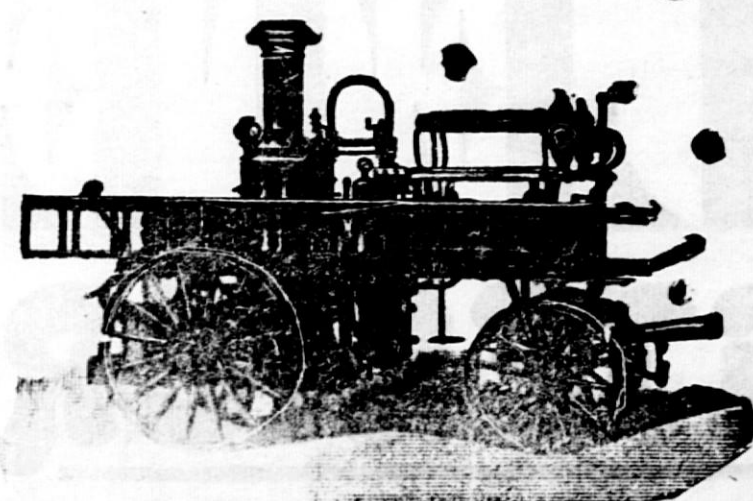
753-3

Fran Zemana, Ljubljana

Poljanska cesta št. 24.

Veliki požar

zamore se lahko in naglo pogasiti samo s Smekalovimi brizgalnicami

nove sestave, koje od desne in leve strani vodo vlečejo in mečejo. V vsakem položaju delujoče, kretanje brizgalnice nepotrebno!

Pri razstavi gasilnega orodja meseca avgusta 1903 v Pragi bila je naša tvornica R. A. Smekal odlikovana z dvema največjimi odlikovanji

in sicer: S. I. počastno diplomu za izboljšanje parnih in motor-brizgalnic ter lestev, in z zlato kolajno za prednosti pri ročnih brizgalnicah za nove sestave

R. A. SMEKAL

ZAGREB

7-7

skladišče vseh gasilnih predmetov, brizgalnic, cevi, pasov, sekiric, sesalk in gospodarskih strojev.

AVGUST REPIC

sodar

14

Ljubljana, Kolesijske ulice 16

(v Trnovem)

izdeluje, prodaja in popravlja vsakovrstne

sode

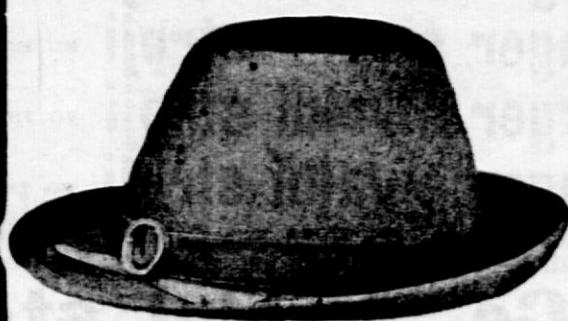
po najnižjih cenah.

Prodaja stare vinske sode.

J. S. Benedikt

v Ljubljani, Stari trg

(tik glavne prodajalne na voglu).

Največja zaloga

klobukov

najnovejše fačone.

Nizke cene.

Prodaja na drobno in debelo.

Ceniki brezplačno.

Glavna trgovina:

Stari trg št. 21.

Pekarija

in slaščičarna

J. ZALAZNIK

filijalke:

Glavni trg 6

in

Sv. Petra cesta 26

Avg. Agnola

Ljubljana

Dunajska cesta št. 13.

Velika zaloga
steklenine, porcelana, svetilk, zrcal, šip itd. itd.

Steklenice, kozarci, vrčki itd.

po najnižjih cenah.

Zgodovinska povest
iz francoskih časov
na kranjskem

Pod novim orlom!

(ponatis iz „Slov. Naroda“)

je izšla!

Ta povest je, izhajaje v „Slov. Narodu“, vzbudila mnogo pozornosti in živo zanimanje po vsej deželi ter smo jo morali na mnogostransko izrecno zahtevo izdati v posebni knjigi.

Dobi se edino-le pri

L. Schwentnerju v Ljubljani.

Iztis po K 1-60, po pošti K 1-80.

Žrebanje nepreklicno

23. aprila 1904.

Glavni dobitok

kron 40.000 kron

Srečke ogrevalnih sob
à 1 krono

priporoča 789-6

J. C. Mayer, Ljubljana.

Dobitki, ki obstoje v efekti, se v denarju ne bodo izplačevali.

C. in kr. avstr.-ogr. dvorni dobavitelj.

E. Rémy Martin & Co.

Cognac.

Fine Champagne vieille

Grande Champagne OP, VOP, VSOP.

Ustanovljeno 1724.

Starorenomirana konjakova znamka.

KAROL REBEK

od c. kr. vlade potrjeni zastopnik

proge 1826-42

„Rdeča zvezda“

Ljubljana, Kolodvorske ulice 41

od južnega kolodvora druga hiša na desno.

Najkrajša, najcenejša in najboljša vožnja

v Ameriko

je na brzoparnikih te linije.

Potniki bodo edino pri meni

brezplačno zdravniško pre-

iskani.

Veljavne vozne listke in natančni pouk

izseljencem dobi se v moji pisarni:

Kolodvorske ulice št. 41.

Karol Rebek.

Red Star Line

Antwerpen
New York

Tovarna za kruh in pecivo

KANTZ v Ljubljani

priporoča

pravi rženi kruh, mešan in črn.

Sočnost in dobri okus pridobivata temu izdelku priznanje vsega občinstva.

Na mednarodni razstavi za živila v Bordeauxu je dosegel z drugimi izdelki te tovarne najvišjo odliko (častni križ in zlato svetinjo z diplomom).

Prodaja se v hlebi in štrucih po 40 in 20 vin.

Naročila z dežele se najtočneje izvršujejo.

Velika zaloga najfinjšega nasladnega peciva, biškotov in suhorja.

163-24

Vsak dan poslednja sveža peka ob 1/2 6. zvečer.

Dvanajst podružnic in prodajalnic.

Higieniški transportni vozovi za kruh in pecivo.

Pozor!

Pozor!

Priporočam svojo bogato zalogo pušk najnovejših sistemov in najnovejših vrste, revolverjev i. t. d., vseh pripadajočih rekvizitov in muničije, posebno pa opozarjam na

trocevne puške

katero izdelujem v svoji delavnici in katere se zaradi svoje lahkote in priročnosti vsakemu najbolje priporočajo.

Ker se pečam samo z izdelovanjem orožja, se priporočam p. n. občinstvu za mnogobrojna naročila ter izvršujem tudi v svojo stroko spadalno naročbe in poprave točno, solidno in najceneje.

Z veljajočim

4-14

Fran Ševčík

puškar v Ljubljani, v Židovskih ulicah.

Ilustrovan cenik se pošilja na zahtevo zastoj.

Štajersko deželno zdravilišče kopališče Doberna pri Celju

splošno znane akvatoterme 37° C in jeklenasti vreli za pitje. 397 m nad morjem; železniška postaja Celje. 8 ur od Dunaja in Budimpešte, 4 1/2 ure od Zagreba, 5 1/2 ure od Trsta. Termalne kopeli, zdravljenje s pitjem, elektriške kopeli, hidroterapija in termoterapija, masaže, švedska zdravilna gimnastika, elektroterapija itd.

Izvrstni zdravilni uspehi

za ženske in živčne bolezni, protin, revmatizem, bolezni v mehuru itd. — Vsakovrstna razvedrila in zabave n. pr. zdraviliška godba, bralne, igralne in biljardne sobe, Lawn-Tennis, Ping-Pong kroglišče. Izvrstni restavracije, reünioni, plesi, koncerti, lov, ribarjenje, krasen park, poštna in brzojavna postaja. Zmerne cene. Ravatelj in kopališki zdravnik dr. Hiebaum.

Pojasnila in prospekte oddaja zastojni ravateljstvo.

Sezija od 1. maja do oktobra. 885-2

Za čevlje najboljše čistilo na svetu!

Fernolendt-voščilo za čevlje ki daje čevljem temno-črn lesk in ohranja usnje stanovitno.

Fernolendt-loščilna mast za svetle čevlje, ki se po njej lepo svetijo i usnje konservira.

Fernolendt-Nigrin (črna loščilna mast) nalašč za kozje (Kid) usnje, chevreau-, gamsovo-, šagrin-usnje in Box-Calf. Usnje postane nepremičljivo, mehko in voljno, se tudi v mokroti ne odbarva, obleka se ne maže, čevlji se pa fino, črno bleščijo.

Dobiva se povsod.

Štefan Fernolendt c. kr. priv. tovarna (ustanovljena 1832)
c. kr. dvor. dobavitelj. Dunaj, I. Schulerstrasse 21.

Na razstavah: v Parizu „Zlata svetinja“, v Londonu „Grand Prix“.

Slavnemu občinstvu se naznanja, da bo vsako sredo (izvemši praznike)

zobozdravniška ordinacija

od 8. ure zjutraj
do 6. ure zvečer

v Kranju v hotelu „Stara pošta“.

Raznovrstne plombe in vstavljanje novih zob in celih zobovjev.

934-2

Nič več pleše!

Po izreku premnogih zdravnikov je „LOVACRIN“ edino resnično sredstvo za rast las.

„LOVACRIN“

čudovito pospešuje rast las in brade. Kjer ni nikakršne dlake, se hitro razvije bujna rast, kar je s stotinami sijajnih zahvalnih pism dokazano.

„LOVACRIN“

je edino in nedosežno sredstvo, ki so ga preizkusili in odobrili zvedenci, zdravstvena oblastva in odlični profesorji in zdravniki.

„LOVACRIN“

nepogojno ovira plešavost, izpadanje las, luskinje itd., daje lasem dovršeno lepoto, osvežuje kožo na glavi, pospešuje rast brade, jači slabotne obrvi in trepalnice. Prezgodaj osiveli lasje dobe po „Lovacrinu“ zopet prejšnjo prirodno barvo.

Cena veliki steklenici

„LOVACRINA“

ki zadostuje za več mesecev, 5 K., 3 steklenice 12 K., 6 steklenic 20 K.

Razpošilja proti poštnemu povzetju: ali če se pošlje denar naprej, evropski depot

M. Feith, Dunaj, VI., Mariahilferstrasse 45.

Dobiva se tudi v drogerijah, parfumerijah in lekarnah. 825-2

Največja zaloga,

najboljše in najcenejše
tvrda

za naročanje ozir. nakupovanje

Copičev za pleskarje, sobne slikarje, zidarje in mizarje.

Lakov, pristnih angleških, za vozove.

Emajlne prevlake, pristne, v posodah po 1/2, 1/4, 1/8 in 1 kg.

Jantarjeve glazure za podo. Edino trpežno in najlepše mazilo za trde in mehke podo.

Voščila, štedilnega, brezbarvnega in barvnega za podo; najcenejše in najboljše.

Rapidola, pripravna za vsakovrstne prevlake.

Brunolina za barvanje naravnega lesa i pohištva.

Olinatih barv, priznane najboljše.

Olinat h barv v tubah dr. Schönfelda.

Firneža prirejenega iz lanenega olja; pristen, kranjski

Steklarskega kleja, pristnega, zjamčeno trpežnega.

Gipsa, alabastrskega in štukaturnega.

Karbolineja, najboljšega.

Fasadnih barv za apno.

Barv, suhih, kemičnih, pratenih i rudninskih.

Kleja za mizarje in sobne slikarje.

Vzorcev za slikarje, najnovejših. 545-11

Olje proti prahu.

ADOLF HAUPTMANN

I. kranjska tovarna olinatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

LJUBLJANA.

Ustanovljeno l. 1832.

Mehanik Ivan Škerl

stanuje samo

Opekarska cesta št. 38.

šivalni stroji po najnižji ceni.

Bielkle in v to stroko

spadajoča popravila

izvršuje prav dobro

in ceno.

Pneumatik gld. 4-50.

A. KUNST

Ljubljana

Židovske ulice 4.

Velika zaloga obuval

lastnega izdelka za dame, gospode in otroke je vedno na izbero.

Vsakešna naročila izvršujejo se točno in po nizki ceni. Vse mere se shranjujejo in zaznamujejo. — Pri zunanjih naročilih blagoviti naj se vzorec vposlati.

Ign. Fasching - a vdove

ključavničarstvo

Poljanski nasip št. 8 (Reichova hiša)

priporoča svojo bogato zalogo

štedilnih ognjišč

najpreprostejših kakor tudi najfinjših, s žolce medjo ali mesingom montiranih za obklade s pečnicami ali kablami. Popravljanja hitro in po ceni. Vnanja naročila se hitro izvrše.

A. KRACZMER zaloga

Ljubljana Sv. Petra cesta 6.

priporoča popolno zalogo kratkih klavirjev, mignonov in pianin

najbolj renomiranih firm po najnižjih cenah. Preigrani klavirji, solidno in stanovitno prenarejeni so vedno v zalogi.

Edino zastopstvo za Kranjsko firm: L. Bösendorfer, c. kr. dvorni in komorni izdelovalec klavirjev na Dunaju; Br. Stingl, c. kr. dvorna zalagatelj na Dunaju.

Klavirji se popravljajo, ubirajo in izvršujejo se podlaganje z usnjem strokovnjaško in preskrbno in zaračunavajo najcenejše.

Modni kangarn. Ostanki za polovico cene

Sukneno blago

za moške obleke po najugodnejši ceni

priporoča

R. Miklauc

Ljubljana

15

Špitalske ulice šte. 5.

Za lesne splave

na Zalci (Štajersko) na vezanih splavih se išče podjetnik, ki je takih del popolnoma vajen in ki bi za poizkušnjo mogel letos sploviti večjo množino iz Zalca v Donavo. Če bi delo letos dobro opravil, bi se množina z naprej zvišala. — Takojšnje ponudbe pred „Salzafloßes“ prodaji časopisov v Pragi, Příkopy 33.

909-1

Tovarna pohištva J. J. NAGLAS

Ljubljana, Turjaški trg št. 7.

156-15

Največja zaloga

pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe, Preproge, zastorji, modroci na vzmeti, žimnati modroci, otroški vozički itd.

Najnižje cene. Najsolidnejše blago.

Ustanovljena 1847.

Ustanovljena 1847.

Preselitev prodaje.

S tem vljudno naznanjam, da se preselim

s svojo trgovino na štantu s pomarančami in limonami

iz Vodnikovega trga

na Pogacarjev trg za cerkvijo

ter se priporočam za nadaljni obisk.

Obenem naznanjam, da se nabaja

924-3

moja trgovina na debelo

na Sv. Jakoba trgu št. 8

(hiša Palusa).

Z odličnim spoštovanjem

Alberto Baruchello

trgovec z južnim sadjem.

Velika prodaja spomladanskega blaga

firme

A. Primožič

na Mestnem trgu

(prej Goričnik & Ledenik) se prične

v sredo, dne 6. aprila t. l.

Posebno opozarjamo na

926-1

dražestno svilnato blago

v bogati izberi od 59 kr. do gld 4—;

lično blago za obleke

120 cm široko, meter od 36 kr. naprej;

najfinejše francoske robe

120 cm široko, meter od gld. 2— do gld. 4—;

svilnat foulardi, imit. 78 cm široki, od 36 kr. naprej;

Voile de Laines, imit. 78 cm široko, od 35 kr. naprej;

pralno blago, batisti, bosensko blago

meter od 16 kr. naprej;

pralno blago, batisti, prve vrste fabrikati

meter od 30 kr. naprej;

moško modno blago za cele obleke

od gld. 5— naprej.

Moške srajce, ovratniki, kravate, žepni robci itd. ceno.

Velika zaloga narejenih bluz, juponov, srajc. — — —

— — — Poceni čipke, čipkasto blago, svilnato blago za lišp.

Vsakovrstne preproge, posteljne garniture, platneno blago.

Solčniki se razprodajo za vsako možno ceno.

Priporočamo vsakomur, da si ogleda zalogo, ne

da bi se ga sililo, da kaj kupi.

Tovarna kemiških izdelkov v Hrastniku 743-3
priporoča
umetna gnojila.

Uspehi pri različnih vrstah nasadov so presenetljivi, posebno pri hmelju, ki je zanj kaljevo-amoniakov superfosfat posebno pripraven. Prospekti zastoj in poštnine prosto.

Št. 301

931

Razpis učiteljske službe.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani razpisuje
službo stalnega učitelja
na II. mestni deški ljudski šoli
na kateri se z začetkom šolskega leta 1904/5 otvori VIII. razred.
Prošnje je predlagati predpisanim potom
najkasneje do 28. aprila t. l.
Prosilci z meščanskimi izpiti imajo prednost.
C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani
dne 28. marca 1904.

Velika zaloga
čevljev
za gospode, dame, otroke in častnike.
Gamaše, galoše.
Solidno blago.
Nizke cene.
Zaloga
obuval

Julija Štor
Prešernove ulice št. 5
Ljubljana.
Najpriležnejši čevlji sedanjosti.

D. H. Pollak & Co., Dunaj.

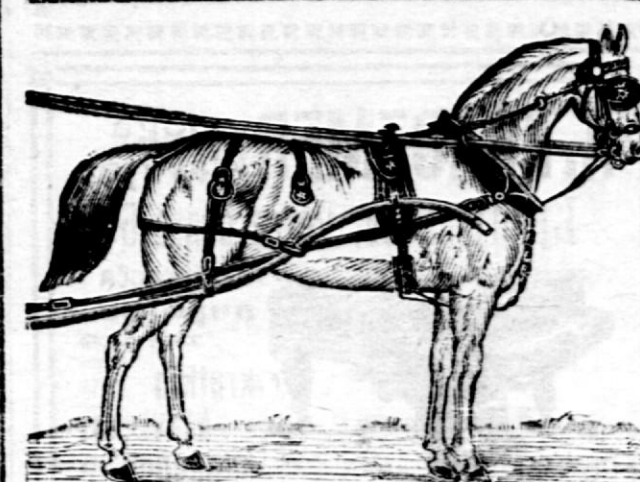
TRGOVINA Z MODNIM IN SVILE-
NIM BLAGOM TER POTREB-
ŠČINAMI ZA KROJA-
ČE IN ŠIVILJE.
ERNEST SARK
LJUBLJANA
Stari trg št. 1.

D. SERAVALLI
Ljubljana x Slomškove ulice št. 19 x Ljubljana
Izdelovatelj umetnega kamna in cementnih cevi.
Priporoča se č. gg. stavbenim podjetnikom, kakor tudi slavnemu občinstvu za nabavo **cementnih cevi.**
Cevi iz portlandskega cementa, vsakovrstne stopnice, plošče za tlak v različnih barvah in okrasih, cementni strešniki, mize iz mozaika in cementa, vodovodne školjke, okraski za fasade, vsakovrstne podobe, konjski žlebovi, goveje jasli, korita za svinjake itd. se nahajajo vedno v zalogi.
Prevzame vsa v to stroko spadajoča dela.
* Delo okusno in solidno z garancijo. *
Cene po dogovoru nizke. Postrežba točna.

Naznanilo.
Slavnemu p. n. občinstvu vljudno naznanjam, da sem se
preselil s svojo trgovino
z Dolenjske ceste št. 6 v lastno hišo na Dolenjski cesti št. 16
kjer bom imel tudi **gostilno.**
Težil bom naravna dolenjska vina, skrbel za dobro kuhinjo z gerkimi in mrzlimi jedili, kakor tudi točno postrežbo.
Na razpolago je vrt in prostori za ballnoanje.
Istotam se odda s l. majnikom stanovanje z 2 sobama, kuhinjo in pritlikoami.
Z velespoštovanjem
Jurij Marenče.

DRAGOTIN PUC
tapetnik in preprogar
Dunajska cesta št. 18
izvršuje vsa tapetniška dela
ter ima v zalogi vse v to stroko
spadajoče predmete last-
nega izdelka.
Vodja ljubljanske podružnice pohištva prve kranjske
mizarke zadruga v Št. Vidu nad Ljubljano.

Jernej Bahovec
trgovina papirja, pisalnega
in risalnega orodja
v Ljubljani
Sv. Petra cesta št. 2
Filijalka:
Resljeva cesta št. 7
priporoča:
Najboljše urejeno zalogo raz-
ličnega papirja, trgov-
skih in poslovnih knjig,
solskih zvezkov, biljez-
nic, črnila itd.
Dinnik, Avstrijska zgo-
devina za ljudske šole.
Nastavne table za črni-
čev računice.
Solske knjige za ljudske
šole.
Moliventke v raznih vezeh.
Tiskovine za gospode odvet-
nike in c. kr. notarje.
Kipe slovenskih literatov.
Razno galanter. blago itd.
Nizke cene, točna in solidna postrežba.

JOSIP STUPICA
Jermenar in sedlar
v Ljubljani, Prešernove ulice št. 5.
Priporočam svojo zalogo najrazličnejših
konjskih oprav
katere imam vedno v zalogi, kakor tudi
vse druge konjske potreščine.
Cene nizke.

3 ogasivo las
z lasnim cvetom in po-
mado „Linge Long“
po 1 K;
isernati zobje
z „Menthol“-ovo ustno vodo
in zobnim praškom po 1 K 60 h;
Lepota polti in
telesu z „Aida“-
milom: cvet-
lično 60 h, cream 1 K.
Dobiva se le v
Orlovi lekarni
Mr. Ph. Mardetschläger, kemik.
Jurčičev trg Jurčičev trg
v Ljubljani.
Razpošilja se proti vpošiljavi
zneska ali s poštnim povzetjem.

Jv. Seunig
trgovca z usnjem
na drobno in debelo
v Ljubljani, Stari trg št. 7
priporoča
olje zoper prah
dosedaj najboljšo, prosto ben-
cina, smole, petroleja ter kislin
brez konkurence, brez vsacoga duha
po najnižjih cenah:
1 kg. 60 h, 50 kg. 2 70 h, pri
nakupu večje množine še ceneje.
Novo! Patentirano Novo!
nepremočljivo mazilo
za počrnenje rujavih
čevljev, usnja itd.

Žive ribe
(postrvi, karpe) **J. C. Praunseiss**
ima vedno v zalogi trgovina delikates
vinarna, Glavni trg.

Krojaški salon za gospode
IVAN MAGDIČ
Ljubljana, Stari trg št. 8.
Izdelovanje vsakovrstne garderobe za gospode po
najnovejših journalih iz najmodernejšega in naj-
boljšega tu- in inozemskega blaga. 521-13

Restavracija „Narodni dom“.
V nedeljo, 3. aprila t. l.
KONCERT
društvene godbe
spojen z vinsko poskušnjo.
Vstopnina 20 vin. Začetek ob 7. uri zvečer.
K mnogobrojni udeležbi vabi
Ivan Kenda.

Restavracija pri „Zlati ribi“
lastnica Marija Rozman.
Dobro znana restavracija pri „Zlati ribi“
vhod iz Ribjih ulic in Špitalskih ulic
priporoča **izborna vina** iz Dolenjske, Istre in Štajerske.
Vsak dan večkrat sveže, priznano dobro
punitigamsko marčno pivo.
Na razpolago imam vedno sveža
goraka in mrzla jedila
za zajtrk, opoldan in zvečer.
Marija Rozman, restavraterka.

„CUNARD-LINE“
Edino direktno preva-
žanje potnikov v vseh
razredih, in tovorov
„TRST-NEW YORK“
Prvo in edino vkrcavanje
potnikov v domačem pri-
stanišču. Prosta izborna
hrana in pijača. Sedaj naj-
nižje cene. Vsak potnik naj
se obrne prej za podrobnejši
poduk na oblastveno po-
verjeni
Glavni zastop parobrodne družba
„CUNARD-LINE“
Ljubljana, Marijin trg št. 1

Specialna obrt za gradbe iz betona,
želez. betona in monirske gradbe
ABSOLUTNA VARNOST PRED OGNJEM!
FALESCHINI & SCHUPPLER
INŽENIR IN MESTNI STAVBINSKI MOJSTER.
O. kr. deželno sodno zapriseženi zvedenec in cenilec.
Izvršitev nadzemeljskih
in podzemeljskih zgradb
LJUBLJANA
NAČRTI in PRORAČUNI NA ZAHTEVO BREZPLAČNO.

Kako ste pač
dosegli tako
lepe, zdrave
zobe?

Seveda le ker rabim
O. SEIDL-ovo nagrajeno
kosmetičko ustno vodo
ki higijensko deluje na zobe in ki je naprodaj po
vseh boljših trgovinah v steklenicah po 1 K.

RUDOLF KIRBISCH

—2— slaščičarna —2—

Ljubljana × Kongresni trg × Ljubljana

prilagojena za velikonočne praznike bogato zalogo prefinih goriških pino, mandljevih, orehovitih, rozinovitih, čokoladnih, makovitih in lesnikovih potic, najfinije presnice, tituli, različni velikonočni konfekt (bonboni); dalje veliko izbero prekrasnih **pirhov** iz svile, žameta, slame itd. — Velikonočni zajci za napoljevanje z bonboni in zajci iz čokolade in sladkorja.

Vsa tukajšnja in zunanja naročila se točno in skrbno izvršujejo.

894—3

banje hran. vlog 31. marca 1904

K5,628.041/18

Telefon 185

Kmetska

Rezervni zaklad 1. januarja 1904

K 82.838/41

posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v novi lastni hiši

na vogalu Dunajske ceste in Dalmatinovih ulic

obrestuje hranilne vloge po 4 1/2 %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Posojila po 5% in po 5 1/2 %.

Odplačilo dolga se lahko vrši na 27 in 35 let ali pa v krajšem času po dogovoru.

URADNE URE: razun nedelj in praznikov vsak dan od 8.—12. ure dopoldne in od 3.—4. ure popoldne.

Poštnega hranilničnega urada št. 828.408.

905—1

Velik krah!

New-York in London nista priznala niti evropski celini ter je bila velika tovarna srebrnine prisiljena, oddati vso svojo zalogo zgoj proti majhnemu plačilu delavnih moči. Pooblaščen sem izvršiti ta nalog. Pošiljam torej vsakomur sledeče predmete le proti temu, da se mi povrne gl. 6-60 in sicer:

- 6 komadov najfinjših namiznih nožev s pristno angleško klinjo;
- 6 komadov ameriških patentiranih srebrnih vilic iz enega komada;
- 6 komadov " " " " jedilnih žlic;
- 12 komadov " " " " kavčnih žlic;
- 1 komad ameriškega patentirana srebrna zajemalica za juho;
- 1 komad ameriškega patentirana srebrna zajemalica za mleko;
- 6 komadov angleških Viktorija čaše za podklado;
- 2 komada efektin namiznih svečnikov;
- 1 komad cedilnik za čaj;
- 1 komad najfinjša sipalica za sladkor.

10 14

42 komadov skupaj samo gl. 6-60.

Vseh teh 42 predmetov je poprej stalo gl. 40 ter jih je moči sedaj dobiti po tej minimalni ceni gl. 6-60. Ameriško patent srebro je skozi in skozi bela kovina, ki obdrži bojo srebra 25 let, za kar se garantuje. V najboljši dokaz, da leta inerit ne temelji na nikakršni slepariji zavajam se s tem javno, vsakemu, kateremu ne bi bilo blago všeč, povrniti brez zadržke znesek in naj nikdo ne zamudi ugodne prilike, da si omisli to **krasno garnituro**, ki je posebno prikladna kot **prekrasno**

ženitovanjsko in priložnostno darilo kakor tudi za vsako boljše gospodarstvo. — Dobiva se edino le v

A. HIRSCHBERG-a

ekspozitni hiši ameriškega patentiranega srebrnega blaga na Dunaju II., Rembrandstrasse 19/M. Telefon 14597.

Pošilja se v provincijo proti povzetju, ali če se znesek naprej vpošlje.

Cistilni prašek za njo stane 10 kr.

Pristno le z zraven natisnjeno varstveno znamko (zdrava kovina).

Izveček iz pohvalnih pism.

Bil sem s pošiljavo krasne garniture S patentirano srebrno garnituro sem to zadovoljen. Ljubljana, jako zadovoljen.

Oton Bartusch, c. in kr. stotnik v 27. pešp. Tomaž Rožanc, dekan v Mariboru.

Ker je Vaša garnitura v gospodinjstvu jako koristna, prosim, da mi pošljete še

eno. — Št. Pavel pri Preboldu.

Dr. Kamilo Böhm, okrožni in tovarniški zdravnik.

Največji, najhitrejši in najvarnejši brzoparniki, kakor „Kaiser Wilhelm II.“, „Kronprinz Wilhelm“, „Kaiser Wilhelm der Grosse“

ki vozijo

v Ameriko

Bremen New-York.

Vozne liste za vse razrede in po ameriških železnicah prodaja po predpisanih najnižjih cenah in dá brezplačno poročila

Edvard Tavčar konces. glavni zastopnik za Kranjsko

183—10 v Ljubljani, Kolodvorske ulice šte. 35

nasproti stari „Tišlerjevi“ gostilni.

Največja zaloga navadnih do najfinjših otroških vozičkov in navadne do najfinjše

žime.
M. Pakič
v Ljubljani.
Nesamim naročnikom se pošilja s povzetjem.

Ivan Jax in sin

v Ljubljani, Dunajska cesta 17

prilagojena

svojo bogato zalogo

šivalnih strojev, voznih koles, glasbenih avtomatov in pisalnih strojev.

Krasno izbero

konfekcije za dame in deklice

kakor tudi

manufakturno blago

perilo

vsakovrstne preproge

i. t. d.

prilagojena

Anton Schuster

Ljubljana

Špitalske ulice šte. 7.

Solidno blago. Nizke cene.

Veliko zalogo

rokavic za dame in gospode

kravat za gospode toaletnega blaga

dalje

ščetic za zobe, glavnikov, dišav, mil itd. itd.

iz najbolje renomiranih tovarn prilagojena

Alojzij Persche

Ljubljana

Pred škofijo št. 21.

Postaja elektr. železnice.

Pod trančo št. 2.

Ivan Soklič

prilagojena

in v veliki izbiri

epice

in epice

Klopke

Pod trančo št. 2.

Veliko posestvo

v Gornji Šiški pri Ljubljani

s starodavno slovečo gostilno „Pri kamniti mizi“ z njivami, travniki in hostami se proda skupaj ali posamezno iz proste roke.

Več se poizve pri lastniku v Gorenji Šiški h. št. 17 ali pri c. kr. notarju dr. Fr. Voku v Ljubljani.

843—4

C. kr. priv. tovarna za cement

Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah

prilagojena svoj pripoznano izvrsten **Portland-cement** v vedno enakomerni, vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise glede tlakovne in odporne trdote dalje nadkrijujoči dobroti, kakor tudi svoje priznane izvrstno **apno**.

Prilogečila in spričevala

raznih uradov in najslavitejših tvrdk so na razpolago.

Centralni urad:

Dunaj, I., Maximilianstrasse 8.

Št. 9142.

Volitveni razpis.

823—2

V smislu § 17. občinskega volilnega reda za deželno stolno mesto Ljubljano daje se na znanje, da se bodo letošnje dopolnilne volitve v občinski svet vršile v veliki dvorani „Mestnega doma“ na Cesarja-Jozefa trgu št. 2 in da bodo volil:

dne 25. aprila: III. volilni razred,

dne 27. aprila: II. volilni razred,

dne 29. aprila: I. volilni razred,

vselej od osmih do dvanajstih dopoldne. Tretji in drugi razred bodeta volila v dveh oddelkih in pripadajo prvemu oddelku volilci od A do incl. L, ki bodo imeli dohod na volišče po stopnjicah ob Strelških ulicah, drugemu oddelku pa volilci od M. do incl. Z, ki bodo imeli dohod po stopnjicah nasproti mestnej ledenici. Če bi bilo treba ožje volitve, vršila se bodo dan po prvi volitvi, to je dne 26., oziroma 28. in 30. aprila t. l., ravnotam kot prvotna volitev in tudi od osmih do dvanajstih dopoldne.

Iz občinskega sveta izstopijo letos nastopni gospodje občinski svetovalci, in sicer izmed izvoljenih:

a) iz III. volilnega razreda:

Josip Mozak, Franc Mally;

b) iz II. volilnega razreda:

Ivan Hrihar, dr. Josip Kušar, dr. Danilo Majaron, Ivan Šubic, dr. Ivan Tavčar;

c) iz I. volilnega razreda:

Josip Lenč, Ilja Predovič, dr. Karol Triller, pl. Ubald Trnkoczy.

Voliti bo torej v tretjem razredu dvoje, v drugem petero in v prvem četrto občinskih svetovalcev.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane

dne 12. marca 1904.

Prva kranjska mizarska zadruga

v Šent Vidu nad Ljubljano

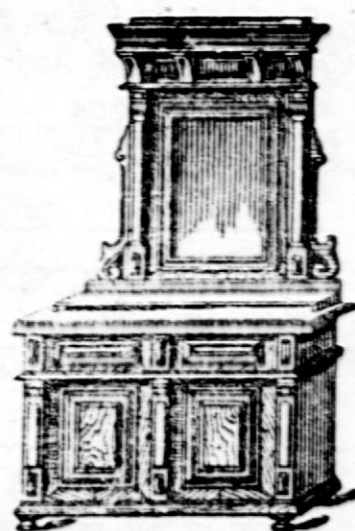
se priporoča sl. občinstvu v naročitev raznovrstne temne in likane **sohne** **oprave** iz suhega lesa solidno izgotovljene po lastnih in predloženih vzorcih. **Velika zaloga** raznovrstne izdelane **oprave za salone, spalne in jedilne sohe** je na izbero cenjenim naročnikom v lastnem skladišču tik kolodvora v Vižmarjih.

V prav obilno naročitev se priporoča

Josip Arhar

načelnik.

95—13

Avgust Žabkar

v Ljubljani, Dunajska cesta

železolivarna

858—2

strojna in ključavničarska delavnica

se priporoča slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v izdelovanje vseh v to stroko spadajočih predmetov:

napravo in popravo različnih strojev

izdelovanje raznovrstnih mlinških in žaginskih naprav, napravo turbin po najnovejših konstrukcijah in sistemih v poljubni velikosti.

Naprava različnih transmisij za vsako industrijo.

Nadalje najrazličnejša dela iz litega in kovanega železa in sicer: **grebne križce, kotle, peči, vrtnice klopč, mlize, stebre, trombe za vodo** itd.

Naprava najrazličnejših konstrukcij in sicer: **železne strešne stole, mostove, rastlinjake za vrtnarstvo raznih sistemov**, kakor tudi vseh stavbinskih in ključavničarskih del: **železne ograje, vrata, okna, strelovođe in štedilnike** raznih velikosti.

Izdelovanje žičnih pletenin za vrtnice ograje, pašnike, travnike itd.

Načrti in proračuni so na zahtevanje na razpolago, vse pa po primernih tovarniških cenah.

Zastonj razpošiljam!
navodilo za vsežone, ki trpe na
kili, zaprtju telesa in
zlati žili. 711-7
Dr. M. Reimanns, Maastricht (Nizozemska).
Poština za pisma 25 vin., za dopisnice 10 vin.

Kdor hoče ohraniti s ojo
obutev elegantno in stanovitno
naj rabi le:

GLOBIN

najfinejše čistilo za vsako
usnjato obutev. 855-3

Naprodaj povsod!

Edina tovarna: Fritz Schulz jun., Akt-Ges., Eger i. B. u. Leipzig.

„ANDROPOGON“

(Iznajditelj P. Herrmann, Zgornja Poljskava)

je najboljša, vsa pričakovanja prekaša-
joče sredstvo za rast las, katero ni
nikakor sleparstvo, ampak skozi leta z
nenavadnimi uspehi izkušena in zjam-
cena neškodljiva tekočina, ki zabrani
izpadanje las in odstrani pra-
haje.

Značilno je, da se pri pravilni rabi
že čez 4 do 5 tednov opazi močna rast
las, kakor tudi brade, in imajo novo zrasti
lasje pri osivelih zopet svojo nekdanjo
naravno barvo — Mnogoštevilna prizna-
nja. Cena steklenice 3 K.

Dobi se v vseh mestih in večjih kra-
jih dežele.

Glavna zaloga in razpošiljatev
v Ljubljani pri gospodu

Váso Petričič-u.

V zalogi imata tudi gg. U. pl. Trn-
koczy, A. Kane, E. Sark v Ljub-
ljani in g. A. Rant v Kranju.
Dobiva se tudi v Novem mestu v
lekarni pri „Angelju“.
Preprodajalci popust. 12-14

FR. P. ZAJEC
urar
Ljubljana
Stari trg št. 28.
Nikelasta remontoar
ura od gld. 1-90.
Srebrna cilindar rem.
ura od gld. 4-—
Ceniki zastonj in franko.

Milostiva gospa!

Blagovolite zahtevati

moje najnovejše

VZORCE
svilnatega blaga
franko.

Henrik Kenda

v Ljubljani

Mestni trg št. 17.

Važno! Za Važno!
gospodinj, trgovce in živinorejce.

Najboljša in najcenejša postrežba

za droge, kemikalije, zelišča, cvetja,
korenine itd. tud po Kneippu, ustne
vode in zobni prašek, ribje olje, re-
diline in posiljalne moke za otroke,
dišave, mila in sploh vse toaletne
predmete, fotografirane aparate
in potrebščine, kirurška obve-
zila vsake vrste, sredstva za desin-
fekcije, vosek in paste za tla itd. —
Velika zaloga najfinjšega rumu in
konjaka. — Zaloga svežih mi-
neralnih vod in solij za kopel.

Oblastv. konces. oddaja strupov.

Za živinorejce
posebno priporočljivo: grenka sol,
dvojna sol, soliter, encjan, kolmož,
krmilno apno itd. — Vnanja naročila
se izvršujejo točno in solidno.

— Drogerija —

Anton Kanc
Ljubljana, Šelenburgove ulice 3.

Blaž Jesenko

Ljubljana, Stari trg 11.

Zadnje novosti vsakovrstnih

klobukov

cilindrov itd., iz prvih avstrij.,
angleških, italijanskih tovarn.
Solidno blago, nizke cene.

Anton Presker

krojač in dobavitelj uniform avstrij-
skega društva železniških uradnikov
Ljubljana, Sv. Petra cesta 16

priporočila svojo veliko zalogo

gotovih
oblek za
gospode in
dečke,

lopio in
plaščev
za gospe,

nepre-
močljivih
havelokov

i. t. d.
Obleke po meri se po najnovejših
usorcih in najnižjih cenah izvršujejo.

Kavarna in restavracija „Švicarija“
Na velikonočno nedeljo 3. t. m. in na velikonočni
ponedeljek 4. t. m. se bo točilo naravnost iz soda
— znamenito pivo —
Franziskaner Leistbräu
iz pivovarne Jos. Sedlmayer v Monakovem.
Fric Novak, restavrater.

Naznanilo.

Slav. p. n. občinstvu najljubneje naznanjam, da sem
prevzel od g. O. Schmidta

trgovino z mešanim blagom
v Ljubljani, na Turjaškem trgu št. 1
(Katoliški dom)

in da jo bom sedaj osebno vodil.
Povodom navedenega se slav. občinstvu najtopleje pri-
poročam z zagotovilom najboljša, cene in točne postrežbe

z velespoštovanjem

And. Verbič.

Veleelegantni moški in ženski prstani
pristno 14 karatno zlato, c. kr. puncirano. 852-1

Št. 15. Pristen 14 kar. zlat
prstan s simili-briljantom
gld. 3-90.

Št. 191. Pristen 14 kar.
zlat prstan s simili-bri-
ljantom gld. 3-90.

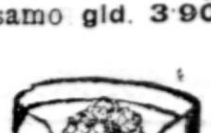
Št. 22. Pristen 14 kar. zlat
prstan „Allianz“ s safir-
jem in simili-briljanti
samo gld. 3-90.

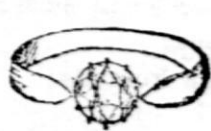
Št. 840. Najnovejši dam-
ski prstan. Pristno 14kar.
zlato s safirjem in simili-
briljanti samo gld. 3-90.

Št. 175. Pristen 14 kar.
zlat prstan s simili-bri-
ljantom gld. 3-90.

Št. 220. Pristen 14kar.
zlat damski prstan s sa-
firjem in simili-briljanti
samo gld. 3-50.

Št. 420. Najnovejši dam-
ski prstan. Pristno 14kar.
zlato s simili-briljanti ali
prist. barv. kameni samo
gld. 2-75.

Poročni prstani, pravo
srebro, zlato platirano
gld. 1-20, iz novega zlata
gld. 2-50, iz prist. 14kar.
z ata gld. 3-75 za kos.

Št. 42. Najnovejši damski
prstan, pristno 14kar.
zlato s simili-briljanti in
biserom samo gld. 2-90.

Kamni v teh prstanih so najboljša imitacija na svetu, prekrasnega bleska (na-
ravno brušeni) in jih torej od pristnih briljantov ni moči ločiti. Za mero zadostuje
papirnat trak. Razpošilja po povzetju ali če se denar naprej poš je centralni depot
ALFRED FISCHER Dunaj, I., Adlergasse 10.
Cenik zastonj in poštine presto.

Loterija zaklada cesarice Elizabete

pod najvišjim pokroviteljstvom

Nj. o. in kr. Visokosti gospoda NADVOJVODE FRANOA FERDINANDA.

Glavni dobitki v vrednosti

915-1

100.000

kron, dalje dobitki po 10.000, 5000, 3000, 2000,
1600, 1000 K itd., vsega skupaj 7000 dobitkov.

Ena srečka velja 1 krono.

Srečkanje
nepreklicno 28. maja 1904

pod uradnim nadzorstvom.

Srečke se prodaja v Ljubljani — v Ljubljanski kreditni
banki in v bančnem podjetju J. C. Mayerja.

Zdravje je največje bogastvo!

Kapljice sv. Marka.

Te glasovite in nenadkriljive kap-
ljice sv. Marka se uporabljajo za
notranje in zunanje bolezni.

Osobito odstranjujejo trganje in ctekanje po kosteh v nogi in roki ter ozdra-
vijo vsak glavobol. Učinkujejo nedosegljivo in spasonosno pri želodčnih boleznih
ublažujejo katar, urejujejo izmeček, odpravijo naduho, bolečine in krče, pospe-
šujejo in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva. Preženo velike in male gliste
ter vse od glist izhajajoče bolezni. Delujejo izborno proti hripavosti in preha-
jenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezih ter koliko in ščipanje v želodcu. Od-
pravijo vsako mrzlico in vse iz nje izhajajoče bolezni. Te kapljice so najboljša
sredstvo proti boleznim na maternici in materni ter ne bi smele reditega manjkati
v nobeni meščanski in kmečki hiši. Dobiva se samo: **Mestna lekarna, Za-
greb**, zato naj se naročujejo točno pod naslovom: 916-1

Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg št. 36, poleg cerkve sv. Marka.

Denar se pošilja naprej ali pa povzame. Manj kot ena dvanajstotina se ne
pošilja. — Cena je naslednja in sicer franko dostavljena na vsako pošto:

1 ducat (12 steklenic) 4 K. 4 ducate (48 steklenic) 14-60 K.
2 ducate (24 steklenic) 8 K. 5 ducatov (60 steklenic) 17-— K.
3 ducate (36 steklenic) 11 K.

Imam na tisoče priznanih pisem, da jih ni mogoče tu tiskati, zato navajam
samo imena nekaterih gg. ki so s posebnim uspehom rabili kapljice sv. Marka ter
popolnoma ozdravili. Ivan Baretinčič, učitelj; Janko Kisur, kr. nadlogar; Stjepan
Borčić, župnik; Ilja Mamić, opankar; Zofija Vukelić, šivilja; Josip Seljanić, seljak itd.

Ustanovljena l. 1360.

Mestna lekarna, Zagreb,

Markov trg št. 36, poleg cerkve sv. Marka.

Zdravje je največje bogastvo!

Kaj je in kaj obsega ?

ravnokar v c. kr. dvorni in državni tiskarni
dovršeno delo, ki sta ga pospeševali vis. c. kr.
ministrstvi notranjih zadev in za trgovino:

Avstrijski centralni kataster

Ta doslej prva izdana, na podlagi avtent. uradnih podatkov sestavljena
edina popolna

Adresna knjiga za vse

* * *

Avstrijsko

obsega v 10. oz. 11. zvezkih, ki se lahko posamič kupijo:
Vse protokolirane in neprotokolirane trgovske, industrijske in
obrtne obrate in natančno oznamenilo njih protokoliranja.

Vse naslove abecedno urejene po deželah, krajih in obrtih.
Abecedno urejeni zaznamek strok za vse zvezke.

Popolni LEKSIKON KRAJEV in POŠT. 3182-24

V vsakem zvezku v c. kr. vojaško-geografičnem zavodu na-
pravljeni zemljevid dotične dežele.

Natančno oznamenilo vsake mestne, tržke ali krajevne občine,
oziroma kraja.

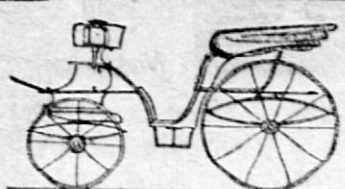
Pri vsaki občini se tudi dalje natančno razvidi:
okrajno glavarstvo in okrajno sodišče, obseg, število pre-
bivalstva, občevalni jezik, cerkvena oblastva, šole, poštne,
železniške, paroplovske, brzojavne in telefonske postaje.

Cena zvezkom:

Zv. I. DUNAJ K 13-— Zv. VI. PRIM. I. DALM. . . K 6.60
Zv. II. SP. AVSTRIJSKO . . 14.60 Zv. VII. TIR. I. PREDARL. . . 12-—
Zv. III. G. AVST. I. SLOB. . . 11.80 Zv. VIII. GSKO (dva dela) . . 32-—
Zv. IV. STAJERSKO 10-— Zv. IX. MOR. I. SLEZIJA . . 25-—
Zv. V. KOR. I. KRANJSKO . . 8-— Zv. X. GAL. I. BUKOV. . . 27-—

Naroča se v

KATASTERSKI ZALOZI, Dunaj IX. Hörig. 5.
kakor tudi v vsaki knjigotržnici tukaj in v inozemstvu.

Izdelovatelj vozov FRANC VISJAN

Ljubljana, Rimska cesta št. 11
priporoča svojo bogato zalogo novih
in že rabljenih 237-11

VOZOV.

Anton Aškerc

2-39

Zlatorog.

To krasno narodno pravljico o Zlatorogu je pesniško obdelal sedaj Aškerc, in to popolnoma drugače, nego je bila znana doslej po Funtko-rem prevodu nemške Baumbachove idile. Aškerc se je tesneje oklenil pravljiske snovi tako kakor jo je bil zapisal rajni Deschmann ter pridržal tudi demona „Zelenega lovca“. Tako je ustvaril Aškerc iz narodne pravljice čisto novo, svojo epsko pesnitev; zato se nadejamo, da zaslovi sedaj med nami tudi njegov izvrtni, slovenski „Zlatorog“.

Izšel je v založbi

L. Schwentner-ja
v Ljubljani

in velja broširan 1 K 80 h, po pošti
1 K 70 h.

Preselitev modnega salona in trgovine s cvetkami.

Vljudo naznanjam, da sem svojo trgovino preselila v mnogo večje prostore
Pod tranče, tik Gradeškega mostu (dosedanje skladišče gospoda Feliksa Urbanca).
Posebno opozarjam častite dame na veliko zalogo dunajskih in originalnih pariških modelov in prosim prav obilnega obiska.

Dostaja električne železnice. S spoštovanjem

Ida Škof-Wanek.

Cerkveni šopki in vse vrste cvetlic se natanko po naročilu doma izdelujejo.

„SLAVIJA“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond: 25.000.000 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 75.000.000 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države
z vseskozi slovensko-narodno upravo.
Vsa poljanja daje.

Generalni zastop v Ljubljani, čigar pisarne so v lastnej bančni hiši
v Gospodskih ulicah števil. 12.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnkoristne namene.

Dobra kuharica

je izšla spisala Minka Vasičeva je izšla
v založništvu Lavoslava Schwentner-ja v Ljubljani.

Dobiva se samó vezana; cena 6 K, po pošti 6 K 55 h.

Obseja na 576 straneh več nego 1300 receptov za pripravljanje najokusnejših jedi domače in tuje kuhe, ima 8 fino koloriranih tabel in je trdno in elegantno v platno vezana.

Hvali jo vse: kuharica s svojega strokovnjakega stališča, literarna kritika zaradi lepega, lahko umevnega jezika, fina dama zaradi njene lepe, pri slovenskih kuharskih knjigah nenavadne opreme, in končno varčna gospodinja zaradi njene cene, ker ni nič dražja, nego znane nemške kuharske knjige.

282-20

Naročajte izborno

Ljubljansko delniško pivo

iz pivovaren
v Zalcu in Laškem trgu.

Naročila sprejema

Centralna pisarna v Ljubljani, Sodnijske ulice št. 4.

Najnovejši in najboljši klobuki

za gospode in dečke
izdelki prvih avstrijskih, italijanskih in angleških tovarn.

Priporoča jih v najbogatejši izbiri in po najnižjih cenah

C. J. Hamann

Mestni trg števil. 8.

Zaloga klobukov 833-5

ces. kr. privilegovanih dvor. tovarn klobukov

W. Ch. Pless, Dunaj in J. Pichler, Gradec.

Klobuki se izdelujejo po lastni širjavi glave in po lastni napovedi oblike in se vzprejemajo stari klobuki za barvanje in modernizovanje.

Esence

prve, neprekosljive kakovosti, za izdelovanje likerjev, žgancja, vseh spiritoz in jesiha pošiljam kamorkoli. Velikanska prihranitev, neverjeten uspeh z jamčen. 709-4

Zanesljivi specialni recepti.

Ceniki in prospekti gratis in franko.

Karel Filip Pollak
tovarna za esence v Pragi.
(Pošteni, spretni zastopniki se iščejo.)

Vsakovrstne rane

se morajo skrbno varovati pred vsako nesnago
ker se po tej lahko vsaka tudi najmanjša rana razvije v zelo hudo, težko ozdravljivo rano. Že 40 let se je izkazalo medicinsko mazilo, tako imenovano praško domače mazilo kot zanesljivo sredstvo za obvezo. To vzdržuje rane čiste, obvaruje tete, olajšuje vnetje in bolečina, hudi in pospešuje zaceljenje.

Razpošilja se vsak dan.

Proti predplačilu K 3-15 se pošljejo 4/1 pusice ali 3-56 6/2 pusice ali 4-60 6/1 ali 4-60 9/2 pusice pošiljamo pristo na vsako postajo avstro-ogrsko mornarstvo.

Vsi deli embalaže imajo zakonito dopolneno varstveno znamko.

Glavna zaloga
B FRAGNER, c. kr. dvorni dobavitelj
lekarna „pri črnem orlu“
Praga 1112-21
Mala strana, ogel Nerudove ulice 203

Zaloga v lekarnah Avstro-Ogrske.
V Ljubljani se dobiva pri go-
spodih lekarnih: G. Piccoli, U.
pl. Trnkoczy, M. Mardetschlä-
ger, J. Mayr.

Schmidthauerja Igmándor Bitterwasser

(Igmándor grenčica) se prav posebno odlikuje pred celo vrsto prirodnih voda, ker je neprimerno boljše zdravilo proti teles. zaprtju in z njim združenimi notranjimi boleznimi n. pr. pomanjkanju slasti, zlati žili, napenjanju, pritisku krvi, polnokrvnosti itd. Pol kupice pred zajtrkom užite deluje brez bolečin in ne da bi se oslabil notranji organizem. — V Ljubljani napredaj po vseh lekarnah in trgovinah s prirodnimi vodami v celih in polovičnih steklenicah. — Navodilo je pridejano.

638-5

Anton Schuster

Ljubljana
Špitalske ulice št. 7

priporoča **novosti**
konfekciji za dame in deklice;
bluze in deške obleke, modno
blago za dame in gospode; voile
satín, levantín, preproge, naj-
boljše platno, perilo in kravate
za gospode.

Solidno blago! Nizke cene!

Uzorci na zahtevanje poštne prosto.

Popolnoma

sveže izbrana zaloga za pomladno in letno sezono moških, deških in otroških oblek, kakor tudi damske konfekcije.

Zaradi nakupljenja zaloge in pomanjkanja prostora sem že sedaj primoran, da prodam blago za lastno nakupno ceno.

Črez 4000 moških sukn. oblek	od K 10.—	naprej do najfinejše izvršitve
„ 1500 deških oblek	„ K 6.—	„ „ „ „
„ 3000 otroških oblekic	„ K 2.—	„ „ „ „
„ 1000 svršnikov, športnih sukenj, havelokov	„ K 8.—	„ „ „ „
„ 2000 hlač, modnih, črtastih, najlepših vzorcev	„ K 4.—	„ „ „ „
„ 3000 kosov najfinejše in najnovejše damske konfekcije poslednje novosti: jopice, plašči, paletoti in ovratniki,	za vsako ceno	
	kakor tudi prelepi damski kostumi, batistaste obleke in mične bluze.	

Največja izbira najfinejšega angleškega, francoskega in brnskega blaga iz ovčje volne za naročila po meri, ki se na Dunaju na fineje in najhitreje izvrše.

Na ogled se pošilja komurkoli, tudi brez povzjetja. — Za plačevanje se dajo olajšave.

Za mnogobrojni obisk prosim z odličnim spoštovanjem

Kapamacsija & Bondy. Oroslov Bernatovič, poslovedja.

Angleško skladišče oblek

Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Naznanilo.

Sklicevaje se na obvestilo v tem listu
glede otvoritve svoje nove trgovine, usojam
si slavnemu občinstvu vljudno naznanjati,
da sem to svojo

(880--1)

ново urejeno **trgovsko zalogo blaga**

na vogalu Miklošičeve in Sv. Petra ceste
 poleg frančiškanske cerkve

otvoril
dne 28. t. m.

ter se za obisk iste priporočam

z odličnim spoštovanjem

Felix Urbanc.

VELIKA NOČ 1904.

„Slovenski Narod“.

Velika noč.

Spisal V. Jelenc.

I.

Na getzemanskem vrtu.

Tiha noč je legala na zemljo. Tam od zapada sem je pihljati tini vetrič, oljke so se nagibale in šuštele. Nebroj zvezda je blestelo na nebu.

Tiho je bilo v getzemanskem vrtu. Spodaj pa se je širilo mesto Jeruzalem, iz katerega se je dvigal vik in hrup do sicer mirnega vrta getzemanskega. Polno ljudi je bilo takrat v mestu, vsi judovski rodovi so se zbrali v njem, da proslave veliki praznik.

Tempelj se je počel prazniti, trumoma so hodili ljudje po mestu iskat si prenočišče. Luči po svetišču so pogasile, nastal je polumrak; le malo ljudi je bilo še v svetišču.

Polahno in pazno oziraje se je stopila v tempelj trojica že ostarelih mož. Dolge brade in pisana odela so pričala, da so pismouki. Nekaj časa so se pazno ozirali po poznih častilcih Jehove. Tedaj eden izmed njih trikrat udari s svojo palico na bližnji steber, drugi pa so pazno motrili zbrane. Naenkrat vstane eden iz srede molečih mož, ki se poda do pismoukov in jim de:

„Dolgo sem vas čakal, mislil sem že, da Vas ne bode.“

Najstarejši mu odvrne:

„Bali smo se mi, da se ne bi premislil! Nazareneec ima velik vpliv do vas vseh!“

„Morebiti do drugih, a do mene ne! Steli prinesli denar?“

„Ne mudi se tako, Juda! Denar dobiš takoj, ko nam poveš, kdaj in kje moremo prijeti Nazarenca!“

Juda ne pomišlja dolgo in reče:

„Danes zvečer je z nami v zapadnem delu mesta velikonočno jagnje, potem se poda molit na getzemanski vrt. Tam bode sam. Pred polnočjo vas čakam pri iztočnih vratih, da vam ga izročim!“

Stari pismouk odvrne:

„Mi ne moremo biti poleg; poslali bomo par vojakov in večjo množico tempeljskih stražarjev. Ti ga ne bodo izpoznali...“

„Ne bojte se! Povejte svojim ljudem, da naj primejo onega, ki ga jaz poljubim... Ali kje je denar?“

Stari pismouk potegne izza halje vrečico, odšteje Judi trideset srebrnikov ter mu de:

„Torej opolnoči pred iztočnimi vrati!“

Po teh besedah pismouki odidejo. Juda pa ostane še v tempelju. Med tem časom so že odšli iz svetišča vsi ljudje. Veliki prostor je objemal tajni polumrak. Le zdajinzdaj se vztrepetala kaka sveča in ugašala.

Juda pa je stal sredi svetišča sam. V roki je držal denar, ki ga je uprav prejel. Dolgo je stal nepremično, glavo naslonil na steber, kakor da bi si hotel ohladiti vroče čelo. Roko, ki je v nji držal denar, je molel daleč od sebe, kakor da bi ga težil denar, ki je z njim prodal svojega učitelja...

Kesal se je že svojega sklepa... Pred očmi mu je plavala podoba Nazarenca Krista. Tako mil, ljubezni poln obraz, okrog usten pa mu je bil tožen nasmeh. Juda se prestrašen zgane, iz rok spusti denar, ki pade na tla. Glasno je odmeval zvenket po tistem svetišču.

Juda se kakor blazen obrne in hoče pobegniti iz tempelja. Toda ne more z mesta. Divje se ozira okrog... Groza ga postane samete. Tedaj pogleda na tla... in zagleda srebrnjake, ki se blešče v polmrazu.

Blazno mu zaiskre oči, skloni se in počne pobirati denar. Ko je vse pobral, ga stlači v malo vrečo, ki jo vtakne za pas.

Nekaj časa je stal nepremično na mestu, potem se zgane in napolglasno zamrmra:

„Umri!“

Nekako grozno je odmevala ta beseda od sten... Juda se ustraši, strah ga je postalo lastnih besed, lastne sence... Obrnil se je in bežal iz svetišča ven na ulice, kjer se je pomešal med ostalo množico...

Tiha noč je plavala nad getzemanskim vrtom. Nežen zefir je plul od zapada; hrup v mestu je postajal vedno tišji...

Izza Libanona pa je prisijal mesec. In blede mesečina se je razlila po getzemanskem vrtu. Vse je bilo mirno, le olke so šuštele in vztrepetavale.

Nebo je bilo čisto in vedro, ni oblaka ni bilo zazreti. Kakor da bi narava sama čutila z verniki, ki so prišli praznovati veliki praznik, je bilo v njej vse tako svečano, tako skrivnostno. Le v daljavi je šumel Kidron.

Ob stari oljki je klečal Nazareneec Krist. Bleda mesečina mu je obsevala krasni obraz in zefir je igral z njegovimi kodri.

Raz obraz mu je sijala bolest in tuga. Čutil je, da se bliža konec njegovemu delovanju. Čutil je, da bo položil skoro svojo glavo na altar sovražstva, vedel je, da je žel za svoj nauk ljubezni, miru — sovražstvo, boj.

„Ljubite se med seboj kakor otroci!“

Vedno je bil učitelj miru, propovednik ljubezni.

A videl je sad svojega delovanja... Meči rožljajo, pušice zvenče, bojni vik vihra...

„Ljubite se med seboj!“

In začutil je, da je živel zastonj, da ga ne razumejo...

Pred očmi je videl bodoče svoje naslednike, ki v eni roki križ, v drugi meč, učeče nauk svojega učitelja, ki je govoril: „Ljubite se med seboj!“

Videl je plapolati grmade, plamen je objemal ljudi, ki so ga razumeli, ki so umeli njegov nauk ljubezni.

Razžalostil se je in molil Jehovi: „Odvрни ta kelih trpljenja od mene!“

Dolgo je molil...

Iz molitve ga je vzdramil glasen hrup. Ozrl se je in videl tolpo ljudi, ki so se mu bližali...

Divje obraze jim je razsvetljeval sijaj bakelj...

Vstal je in se ozrl vanje... Tedaj pa je stopil do njega Juda in ga poljubil...

Pristopili so do njega biriči in ga zvezali; v duši pa je čutil, da se mu bliža smrt, da bo umrl za evangelij ljubezni. Videl je v duhu propadati narode, ki pripoznavajo njega, a ne razumejo njegovih besed...

Prijeli so ga in odvedli...

II.

Na Golgoti.

„Križaj ga! Križaj ga!“

Hrum in vik se je dvigal do neba. Pred palačo rimskega namestnika Pilata je bila izbrana velika množica ljudi. Prerivali so se semintja kakor valovje na morju, le zdajinzdaj se je ustavila vsa gneča in do neba je zaoril klic: „Križaj ga!“

V sodni dvorani pa je sedel Pilat in poleg njega rimski legat Lucij v živahnem razgovoru. „Lucie“ pravi Pilat, „videl si tega človeka, slišal njegove besede. Svetuj mi, kaj naj storim?“

Lucij odvrne:

„Svet tu ni težak! Obtoženi je popolnoma nedolžen. Krist je velik filozof, a ta filozofija ga je napravila fantantom; radi tega se imenuje kralj Judov.“

„Ravno radi teh besed ga tožijo Judje. Ne vem, kaj imajo proti temu človeku. Prepričan sem, da ta človek ne ruje proti Rimljanom. Ko sem ga vprašal, ako se res imenuje kralja Judov, mi je odgovoril: „Moje kraljestvo ni od tega sveta!“

„Rekel sem ti že, da je obtoženec velik fantasm. Pri vseh bogovih Avera! Jako čuden slučaj!“

Pilat se zamisli in čez nekaj časa reče:

„Kaj naj storim? Ako ga ne obsodim, tedaj je izgubljen med Judi moj pogled, ako ga obsodim, kaj naj poročam v Rim, na kateri razlog naj opiram svojo obsodbo. Nedolžnega človeka vendar ne morem obsoditi! Kaj imajo tudi proti temu človeku?“

„Tega tudi jaz ne razumem! Iz vsake njegove besede je bilo spoznati njegov globoki razum, globoko, plemenito filozofijo. Škoda, da ni rojen Rimljan, prekosil bi vse naše filozofe. Sokrat in Aristotel naj se skrijeta pred njim. Jaz ti svetujem, izpusti ga!“

Pilat nekaj časa premišljuje:

„Da! To tudi storim! Ko sem došel v Judejo kot namestnik, sklenil sem, da hočem pravično vladati in soditi. Nočem si s krvjo tega človeka omadevati svojih rok, onečasti svojega spomina. Ker se je imenoval kralja Judov je prejel že zaslužen kazni; dal sem ga bičati. Sedaj idem in ga izpustim!“

S temi besedami Pilat vstane, da bi odšel, a v tem vstopi neki vojak, ki mu reče, da bi radi govorili z njim trije pismouki. Pilat pogleda Lucija, ki mu namigne ter reče vojaku:

„Naj vstopijo!“

Vojak odide in za nekaj časa vstopijo trije pismouki. Globoko se priklonijo Pilatu.

V istem hipu pa zaori zunaj zopet divji krik: „Križaj ga!“

Pilat stopi k oknu, a ko ga zagleda množica, začne še huje kričati; vseh besed ni bilo razumeti, a dobro so se razumele besede: „Križaj ga! Križaj ga!“

Pilat naglo odstopi od okna in vpraša pismouke, kaj hočejo.

Eden med njimi mu odvrne:

„Tisoči spodaj so tiravnomarglasno povedali našo željo! Krista, Nazarenčana, ki se imenuje kralj Judov, nam daj! On zapeljuje narod, šunta ljudstvo proti imperatorju, razdira Mojzesove

postave. Mnogo ljudi je že zapeljal. Njegovo ime se širi od Libanona do Arabije. Ako ne umre, tedaj pride čas, ko se upre ves narod proti vam Rimljanom!“

Pilat, ki je mirno in pazno poslušal te besede, odvrne:

Pripeljali ste mi tega človeka, da naj ga obsodim v smrt. Tožili ste ga v njegovi prisotnosti in čuli ste njegove odgovore. Slišali ste pa tudi moje besede: Nič smrti vrednega ne najdem na tem človeku! Tega mnenja sem še sedaj. Krista, katerega vi tožite, izpustim, ker je nedolžen!“

Pismouk jezno odgovori:

„Ti izpustiš človeka, ki se imenuje kralja Judov?“

„Zato sem ga dal šibati! Moj sklep je trden! Krist je svoboden!“

Tedaj reče pismouk:

„Imperator te je poslal sem, da nam vladaš v njegovem imenu, ti pa izpustiš človeka, ki ne pozna rimskega imperatorja, ki je edini kralj Judov, ki mu vsi služimo. Krist se imenuje kralj Judov, on je upornik, izdajalec; ti mu pa daješ slobodo! Dobro, izpusti ga za danes; a judovski narod se obrne v Rim, tam hoče zahtevati, da umre upornik, ki uživa tvojo pomoč, ki ga podpiraš ti sam!“

Pilat se prestraši teh besed... Poznal je imperatorja Tiberija, poznal njegovo krvoločnost. Obrne se k Luciju in ga vpraša:

„Kaj naj storim, čul si jih?“

Lucij odgovori:

„Ako ga izpustiš, si ti izgubljen! Tiberija poznaš! Drugače ti ne kaže, kakor do obsodiš Krista!“

„A kaj naj poročam v Rim?“

„Navedi razloge laesae maiestatis!“

Pilat se obrne do pismoukov in jim reče:

„Ugodim vaši želji. A jaz si umijem roke, kajti nedolžen sem nad krvjo nedolžnega Krista!“

Nekaj trenutkov pozneje pa je zabučal pred dvorano divji hrup:

„Njegova kri naj pride na nas in na naše otroke!“

Na grič Golgote je dospel žalosten izprevod. Na tla so položili križ. Krist pa je stal poleg njega in oziral se dol na mesto jeruzalemsko. Pozabil je vse trpljenje, ni se bal smrti, saj umre za svoj nauk, za sveti nauk ljubezni. Še malo trenutkov in končan je tek njegovega življenja, njegovega delovanja. Na skalna tla je padel njegov nauk; akoravno so ga mnogi sprejeli, razumeli ga niso, razumeli niso njegovega nauka ljubezni, miru.

Težka in trpljenja polna je bila pot iz getzemanskega vrta do Golgote... še par trenutkov in končano bo vse...

Položili so ga na križ. Kladi so zabobnela, žebliji rezali njegovo meso. Dvignili so križ z razpetim Kristom kvišku... Tako je visel med zemljo in nebom... in oni, ki je zanje živel, so ga zasmehovali. Tiho je molil za zapeljane, da bi razumeli skoro njegov nauk: Ljubite se med seboj... Zaprl je oči... in videl je in čutil kako se širi njegov nauk... stoletja minevajo in njegovi učenci stoje z bakljami pod grmadami onih, ki so razu-

meli čisti nauk ljubezni... Videl je divje preganjanje onih, ki so ga spoznali...

Ljubezni ne poznajo... nauk ljubezni širijo z mečem in ognjem.

Spodaj pod križem so pa stali pismouki in vojaki... morileci ljubezni, miru... in plakal je nad izgubljenim življenjem...

Kakor črna senca se mu je bližala smrt...

Tih vetrič mu je hladil pekoče rane. Še enkrat se je ozrl doli na mesto... še enkrat so mu zadržale ustnice: „Ljubite se med seboj!“ stresel se je po vsem životu... zatislil oči... in bil je mrtev.

Doli v Jeruzalemu pa so praznovali veliki praznik.

III.

Halelujah!

Tiho, mirno je bilo po mestu... Ljudje, ki so se zbrali iz vse Judeje o praznikih, so se večidel že razšli. Razšli so se z posebnim zadovoljstvom; videli so na križu umreti človeka, ki je bil znan vsem. Čudili so se njegovim naukom, čudili njegovim besedam. Učil je, da so pred Jehovo vsi enaki, govoril jim je o ljubezni, o medsebojni ljubezni; a vsi rodovi in sekte judovske so se tako sovražile. A za svoj nauk je umrl na križu. Reševal je druge, a sebe ni hotel rešiti.

Pred očmi jim je plavala slika, ko je razpet na križu dvignil oči in se zazrl v daljavo, tja, kjer zahaja solnce in zazdelo se je vsem kakor da bi gledali po stoletjih, kako se širi njegov nauk miru in ljubezni; Rim je pozabil Jupitra, templji Baha in Afrodite so prazni, a na kapitolu se blešči križ. Rodovi izumirajo; narodi se pobijajo, iz vzhoda prihajajo divji narodi... mesta izginjavajo križ stoji...

Pod križem na Golgoti sta stala Janez in neki centurio. Prvi z ljubeznijo v duši, a drugi z mečem v roki... Centurija je prevzel nauk in besede umirajočega... Odšla sta z Janezom, eden z ljubeznijo v srcu, drugi z mečem v roki.

Prazni so stali križi na Golgoti... Pod križem pa je stal upognjen starec. Dolgi sivi lasje so se mu usipali na ramena, dolga razmršena brada mu je segala skoro do pasa. Stal je pod srednjim križem. Premišljeval je, kar se mu je zgodilo...

Še zdaj je gledal v duhu razmearjeno obličje Nazarenca s križem, ki je šel mimo njegove hiše. Uprl je vanj prosee svoje oči... a on se mu je zasmajal in ga zasmehoval... Odpodil ga je od hiše kakor psa. A Krist ga je pogledal tako pretresujoče; beseda mu je zastala na jeziku.

In v tem pogledu začutil je Ahasver prokletstvo. Zdelo se mu je, da čuje nad sabo glas:

„Na smrt izmučenemu nisi privoščil par trenutkov pokoja. A ti ne boš našel nikdar pokoja. Večno boš živel; nestalna bo tvoja pot. Brezmejna zemlja ti ne bo mogla nuditi kota, kjer bi se odpočil. Gledal boš boje, a umrl ne boš...“

Ahasver je kakor blazen poslušal te besede. Nazarenčana so med tem

časom odveli že naprej. Ahasver pa je še vedno stal pred svojo hišo . . . Tolaziti se je izkušal, a ni se mogel . . . Čutil je, da se je prokletstvo že jelo izpolnjevati . . .

Divje je bežal od svoje hiše . . . Zdelo se mu je, da ga preganja vihar, zdelo se mu je, da udarjajo za njim strele, vetrovi da podirajo drevesa, ki padajo z velikim hruščem . . . pred sabo je vedno gledal razmesarjeno glavo Nazarenca . . . videl oni pretresujoči pogled . . . nad sabo pa čul prokletstvo . . .

„Nikjer ne najdeš miru in pokoja!“

Bežal je po vsem mestu . . . brez miru in pokoja. Ljudje so ga gledali in zmajevali z glavami in mislili, da je zblaznel . . . On pa je bežal, bežal ven iz mesta . . .

Dospel je do velikega oljčnega gaja . . . Vse je bilo tiho v njem . . .

A njemu se je zdelo, da se ruši zemlja, da se valé z vseh strani nanj skale. Tiho in tajinstveno je zašumelo listje na drevesih. A Ahasver je čul iz tega šuštenja zopet svoje prokletstvo . . . Listi na oljkah so šušтели a Ahasver je čul glas: „Brez miru!“

Bilke na tleh so se priklanjale, Ahasveru se je pa zdelo, da čuje klic: „Beži od nas!“

Iz starih oljk so se dvignile jate ptic in divje hreščale v zraku . . . Ahasver pa je razumel v tem hreščanju klic:

„Proklet! Proklet!“

Bežal je dalje, vedno dalje . . .

Začul je človeške glasove . . . Bilo mu je, kakor da bi vedel, da ga love kot razbojnika, da ga hočejo mučiti, križati . . . Bilo mu je kakor da ga preganja ves svet . . . Obrnil se je in bežal na drugo stran . . . Bežal je že dolgo po gaju, a ven ni mogel . . . noge ga niso mogle več nositi; zaželel je počitka; a ko je hotel vstati, zašuštele so zopet oljke, zabreščale ptice in čul je zopet klic:

„Proklet! Proklet!“

In bežal je dalje . . . Pred sabo je zagledal širokovejno oljko, pod njo pa bujno travo; bežal je tja in se zgrudil kakor obstreljena zver na travo . . . Ni še ležal par trenutkov, kar potegne veter in veje stare oljke bolešno zajee. Ahasver se ozre kvišku . . . Kakor divji je planil pokoncu . . . ravno nad njim se je zibalo moško truplo . . . Začrnel obraz, divje izbuljene oči, pene na ustnih . . . A vendar je Ahasver spoznal, da je obešenec Juda, ki je prodal Nazarenca . . . Veter je majal njegovo truplo semintja.

Ahasverja pretrese groza, beži dalje . . . Pribežal je na Golgoto . . .

Par trenutkov je stal pod križem . . . mimo duše so mu bežali spomini . . .

Še enkrat se je ozrl po mestu, še enkrat po tihem oljčnem gaju in zopet počel bežati . . . bežati v tuje neznane kraje . . . a vedno se mu je, zdelo da ga preganja ves svet, nad sabo pa je čul grozne besede:

„Proklet! Proklet!“

*

Minila so stoletja . . .

Na grčavo palico oprt gre po strmi poti na Golgoto star mož . . . A v kljub starosti stopa naglo in zdajnjazaj beži, kakor bi ga od zadaj preganjali . . .

Ko je dospel na vrh, se ustavi . . . Ahasver je zopet prišel na Golgoto . . . Mirno stoji na vrhu in gleda v dolino . . .

Prehodil je vso zemljo brez miru, pokoja. Videl je, kako se je razširil nauk onega, ki ga je pregnal izpod svojega krova . . . Nič več ni videl pred sabo njegovega obraza, le enkrat se mu je zdelo, da je videl njegov duh.

Stal je pod grmado v Kostnici, plamen je objemal obsojenca. Ahasver pa je videl v oblakih dima postavbo Nazarenca, ki se je sklonil do obsojenca in ga poljubil . . .

Stal je nekaj časa na Golgoti, a spodaj v novem Jeruzalemu so zapeli zvonovi, bil je zopet velik praznik . . .

In zopet je čul Ahasver v glasovih zvonov grozni glas: „Proklet! Proklet!“

Bežal je z Golgote . . . bežal zopet v širni svet!

Zopet je prišla pomlad v deželo . . . Gaji so ozeleneli; radost sije vsakemu človeku iz obraza . . .

Iz zadelih sob vre življenje v prosto naravo, ki je nanovo vstala.

Po zeleni ravnani done glasovi zvonov; vse življenje se pridružuje tem glasovom, ki se spajajo v akordih mogočne himne . . .

Strte nade; uničeni upi iznova zažive, morda le za kratek hip, da potem zopet ugasnejo!

Halelujah!

Vstala je narava, nova, prerajena! Živahneje zapolje po žilah kri.

Vstalo je novo življenje . . . Staro izginja in mlado življenje gre na dan z novo, divjo močjo preko starega.

Mogočno doni pesem mladega življenja.

Halelujah! Halelujah!

In Ahasver čuje mogočne himne novi naravi, poslušal zmagovalno pesem mladega življenja . . .

Pesem mladega življenja doni od gora, narava se raduje; lica pevcev pa žare slasti, veselja, nad zmago temne noči . . . Za gorami se svita beli dan, orli se dvigajo v zrak, po dolini pa buči pesem novega življenja, vstale narave:

„Halelujah! Halelujah!“

Le na Vrhniko!

Iz predavanja dr. Oblaka na planinskem večeru 26. pr. m.*)

Kako velikega pomena da je za Vrhniko vrhniška železnica, si menda noben budomušnež ne bo upal vprašati, vsaj Vrhnčanje ne, katerim obeta postati njihov „lukamatija“ to, kar je Višnji gori njen slavni polž. Vsaj glede hitrosti — pravijo — sta si že danes precej sorodna. Vendar si je dovolil neki nesramnež — bil je Nemece — na Vrhniki postaviti tole vprašanje oziroma uganko: „Was ist das:“

„Hin und her immer leer,
Her und hin niemand d'rin?“

Pa so ga baje postavili na cesto.

S koliko silo so se svoj čas zlasti Ljubljancje, katerih budomušnost je znana, zaganjali v kamniško železnico, vemo vsi. Krstili so jo „kamniški šporherd“ in ni se iz lepa nad kako stvarjo zblo toliko dobrih in slabih dvotipov kakor nad tem ubogim „šporherdom“. No, in zdaj je prišla vrhniška železnica na vrsto. Koliko krutih dvotipov je mogla „požreti“ v tej kratki dobi, odkar je stekla mimo barja! Že ob rojstvu so ji ti „Zlogolki“ naši so-meščanje nadeli malo častni naslov „vrhniška kofemašina“; predno so še vedeli, kako in kaj, že so spuščali svoje strupene puščice ter jo opravljali, da jo bo treba potnikom kakor svoj čas kamniško siroto — pod klancem poti skati. No, pa jim je bilo veselje korenito pokvarjeno, kajti vrhniški „lukamatija“ jo je doslej še vedno vztrajno izpeljal prav do Vrhnice brez tuje pomoči, ker k sreči do tja ni nobenega — klanca . . . Zlobni jeziki, to se pravi ljubljanske gofije, pa so govorili, da sta vrhniški „kurircu“ pri Drenovem griču tik pred postajo — ukradla dva neznana zlikovca, ga zanesla v bližnji gozd, kjer so ju pa zasledili žandarji, ravno ko sta na njem kuhala kavo; — da sta ga pa pri prenašanju tako polomila, da ni več za rabo. Kako ostudna laž je bila tudi to, se prepričajš lahko vsak dan, kadar jo briše vrhniška naduba mimo tivolskih drevoredov, kot da ji je sama policija za petami. Nasprotno pa je res, gospoda moja, da je 17. februarja 1904 po Kr. r. telegrafiral sam Kuropatkin iz Petersburga na železniško ministrstvo na Dunaj, ali mu prodajo vrhniški brzovlak za prevažanje ruskih vojakov skozi Sibirijo. Brzovjaka je dospela celo na Sokolovo maskarado v Ljubljani. In stavim kaj, da bi bili že davno po poštnem povzetju**) poslali celo

*) Tu je natisnjen le en del celega, zlasti v folklorističnem oziru zanimivega, vsakozi pa s humorjem prepletenega predavanja pod naslovom „Slike iz okrilja vrhniške železnice in Sv. 3 Kralji, ki bo v celem obsegu obelodanjeno v „Planinskem Vestniku“.

**) Ali ne kot „Muster ohne Wert“? Opomba stavčeva.

reč na Rusko, da se ni ustrašil minister Wittek rekurza, ki so ga vrhniški purgarji takoj drugi dan poslali na Dunaj z imenitnimi razlogi in tako preprečili — najbrže vstajo celega vrhniškega okraja . . . To je pač znamenit vesel dan, zapisan z zlatimi črkami v zgodovini vrhniške železnice, pa še en vesel dogodek mi je otihi pozabljenju. Začetkom najlepšega meseca leta 1901 proti večeru storil je „skozi ta vrhniški cug“ nesrečno smrt — pes vladnega svetnika. To nesramno gosposko kuže se je hotelo pošaliti z vrhniško „revšno“, se postavilo na tir, hoteč jo preknuciti ter jo tako nesmrtno blamirati pred mnogobrojnim „špacujočim“ občinstvom. A vrhniški sokolič se vam je zaletel v to prevzetno ščene in glejte čuda! — Nič se mu ni pripetilo — namreč vrhniškemu vlaku. Srečno in zmagoslavno obenem je povozil pasjo mreino, niti s tira ni skočil, niti „pufarjev“ si ni zvil — nasprotno pa je pes mrtev obležal na licu mesta. V to poklicani uradni organ je konstatoval, da je smrt nastopila brez posebnih bolečin vsled znane silne hitrosti in moči, s katero je podrl in povozil vrhniški vlak nesrečno svojo — prvo in edino žrtev. Bila pa je to zaslužena kazen, ki naj bi zadela — po mnenju vrlih Vrhnčanov — vsakega, kdor brije norce iz vrhniškega vlaka, dokler ne bo v kazenskem zakonu takega §-a, ki bo varoval čast sekundarnih železnic.

Pa naj pade zastor nad to tragično sceno, in pogled nam vzplavaj raje v to lepo ozemlje, skozi katero drda slehrni dan ta znameniti stroj. Mimo ljubkega, idiličnega hribovja, ki obmejuje barje naše, — ako smemo večji del te kultivirane ravnine še tako imenovati, nas vodi tir — mimo mirnih poljan in belih sel, posejanih ob mičnih brdih brezovskega in dragomerskega hribovja, raz katero nas pozdravlja marsikaka nežna cerkvena . . .

Pa vzlic temu, da že 5 let teče mimo teh krajev železnica, so ti kraji med Vrhniko in Ljubljano, dasi tako ljubko in mično ležeči, več ali manj španske vasi večini naših izletnikov. Vse le vre na Šmarno goro, na Jošta, proti Medvodam in Črnučam; izvzeti moram pač le naše kolesarje in pa naše novejšje slikarje, ki iščejo tod okoli motivov svojim umotvorom. Kako mično lego imajo n. pr. Gorice (Notranje in Vnanje), Brezovica, Dragomer in Log! In pa pestra dolina horjulske-dobrovske! Med potjo, ko se vozimo do Vrhnice, nudijo se ti tako nežne pokrajinske slike, da ti ne izginejo nikdar iz spomina.

V dobri uri smo na Vrhniki. Kam pa zdaj? Častilec dobre kapljice ne bo dolgo premišljeval, ali prijatelju narave ni tako lahko odločiti se, na katero stran naj bi prej krenil. Ali naj bi šel k izvirkom Ljubljani, k onemu skalnatemu kotlu, kjer pribobni glavni izvirek Proteja naših rek, ali k Sv. Trojici in na Koren ali pa skozi Bistvo v Borovnico, pozdravit vrle Coklarje? Zадnja pot je še najlepša.

V pol ure si v Bistri, znamenitem kraju. Na dveh treh krajih pribumi takob ob cesti na dan Lubija. Bistro pa dela še posebno znamenito dobro ohranjeni samostan, v katerem so nekdanje dobro — kakor vsi menihi — živeli kartuzijanci. V Borovnici pa so imeli svojo podružnico. To so bili coklarji, ker so nasili cokle. To nesrečno, prozaično ime posvečenih bistriških coklarjev pa se je počasi prišlo pošte-nih posvetnih prebivalcev borovniške vasi, — in njihovo vas imenujejo Coklarijo ali Cokelburg. Oča Anžuta, stara coklarska korenina, so pa povsem drugega mnenja. Oni namreč menijo, da se ni zaneslo to ime iz sedne Bistre, ampak da je nastalo v domači vasi. Vzrok pa mu je sama svetnica Marjeta v glavnem altarju borovniške cerkve, ker ima na desni nogi coklo. Borovnica in veličastni viadukt sta preveč znana, da bi ju natančneje opisoval, pač pa opozarjam na „Pekel“, do katerega Coklarji nimajo daleč; to je krasn roman-tična soteska, v katero se zožuje borovniška dolina, kjer uprizarja brhka Borovniščica tri slapove.

Mene pa je že dolgo vleklo v tisto tiho, samotno gorovje gori k Sv. trem

Kraljem, kamor sem se lepega dne napotil skozi prijazno podlisko dolino. Odprl se mi je od tod razgled, tako velikanak in krasan, kakor sem ga navajen uživati le z vrhov najgorjih naših gorskih velikanov. Sv. 3 Kralji pa so bili včasih tudi znamenita božja pot; saj vemo v koliki časti so bili nekdanje Kralji pri našem „dobrem“ ljudstvu, ki je kar trumoma pohajalo v prejšnjih stoletjih s polnimi mošnjami v Kelmo-raju, s praznimi pa nazaj. Tedaj so bili pač Sv. 3 Kralji v modi, zdaj niso več. Kajti tudi pobožni romarji imajo svojo modo. Zakaj so prišli Sv. 3 Kralji sčasoma ob kredit, ne vem . . . V splošnem pa romanje na božja pota pojemajo; eni jokajo raditega, drugi pa pravijo, da je to vesel pojav, ker se po nepotrebnem denar ne razsipava; v tem zmislu se je izrazil tudi naš slavni Trubar, ta slovenski velmož, v tistem znamenitem poglavju svoje postile, od „teh pravih inu teh folh zajhnou“ in od „teh norih kmetov“. — Pot od vrha Sv. 3 Kraljev čez Rovte, ki leže pod njimi kakor na zeleni valoviti preprogi tako slikovito in tako sanjavo, je ena najlepših tur, kar jih poznam.

Kdor pa poišče tam gori v kraškem svetu nad Vrhniko in Logatecem tistega „lintverna“, ki se baje plaši v neki luknji in brlizega vodo iz nje, ako vpiješ v jamo ali pa s palico drezaš vanjo, ima poleg kraškega čudeža tudi velik „špas“. Že Valvazor, ta neizčrpni zgodovinar in potopisee, omenja tega „lintverna“ in „ein Wasser seltenen Humeurs“ (vodo redkega humorja).

To je potok Bela, ki nekaj časa teče, pa zopet izginja pod zemljo, kar je tudi Valvazor konstatiral; v „lintverna“ pa on ni veroval, čeprav so mu brumni kmetje okoli Vrhnice zatrjevali s svetim strahom, da je prilezel nekoč iz te šmentane luknje celo mlad „lintvern“, pa je bil s kamenjem pobit, — pol hriba se je udrlo namreč samo od sebe na to pošast; pač pa misli Valvazor, da imajo kmetje, katerih ne obkłada ravno z izbranimi primki, tod okoli lintverne v — možganih.*)

Kdor ne verjame, naj se pride sam prepričat, nekaj mora biti gotovo na tem.

Zanimivosti v vsakem oziru je torej v okrilju vrhniške železnice dovolj, zato jo še enkrat prav toplo priporočam zlasti pa, ker ima med drugim tudi to dobro lastnost, da se ustavi, kjer in kadarkoli hočeš, ako pokažeš denar, — tega namreč ji vedno manjka.

Še imenitnejši, še slavnnejši nego vrhniška železnica pa je še bil svoj čas Kotnikov parobrod, katerega redni nastop so sovražne sile takoj ob rojstvu zatrle; njegova usoda je prežalostna, pretragična, da bi jo natančneje popisoval. Sicer pa ni bil prvi na Ljubljani, zadnji pa je bil prav gotovo. Neki Krakovec je pred leti že spustil neko tako zverino v Ljubljano, pa se mu je zarila v blato in ni mogla naprej.

No, Kotnikov parobrod še do tega ni prišel, dasi si je mož veliko prizadeval, da bi zopet spravil nekoliko življenja na leno mamko Ljubljano. Kako živahno življenje je vladalo svoj čas na Ljubljani, ne bom popisoval, dosti je, če povem, da si Ljubljancje v tistih lepih starih časih ni mogel misliti nobene prave veselice, nobene prave zabave brez vožnje na Ljubljani, — godbe, ples na čolnih in vožnja na Podpeč k Sv. Ani in Žalostni gori, — to je bilo tedaj na dnevnem redu. In vsaj nekaj tega življenja bi bila baje pričarala nazaj Kotnikova „mašina“; morda ga pa pričara nazaj vsaj vrhniški Američanec monsignor Košmerlj, ki se nastani baje na Vrhniki, in si morda kupi drugo „kofemašino“. Upajmo pa, da dobi s Košmerljem Vrhnika, slavna že od Jazonovih časov, res vsaj svojo 11. šolo pod mostom. Ta nam bo vsaj nekoliko nadomestila univerzo. —

*) Po volitvah soditi, prav gotovo. Opomba uredništva.

Krojaček Petruc.

Iz njegovega življenja.

Krojaček Petruc ni nikdar klatil zvezd na nebu in tudi cerkvene ure na vaškem zvoniku ni nikoli dotipal; odkar pa so ga posadili iz Petelinčeve gostilne pretdo na božjo zemljo, da so se mu kosti pomile, se je dobrovoljno obliče Petrucovo približalo tlom za dobro ped. Navzlic šepavi nogi je vedno vihral naokrog, da so mu škrici na obeh straneh frfotali; široke hlače pa so mu opletale okoli tistih dveh igel, kojim so nekatere fantastne nature dejale noge, Petrucove noge. Modra glava njegova je čepala do ušes in do nosu v rdečem fesnu.

Že so viseli štirji križi na grešnem hrbtu, ko se je zabliskala v Petrucovih možganih duhovita misel. Njegove drobne oči so obtičale prav visoko na Slivarjevi Rezulji. Izza ustnic so tej lepotici prav pogumno gledali špičasti in podrobni zobje. Za njimi pa je z največjo naglico opletal ostrobrušeni jezik, ki je bil nasajen na prav gibčnih tečajih. —

Na pustno nedeljo je sedel krojač Petruc mogočno kot kakov grof v sani; konjiči so imeli pisano perje vpleteno v svojo grivo.

Ob veselem pokanju, ukanju in vriskanju in ob glasnem kraguljčkanju se je odpeljal v cerkev; njemu pa je sledila na voh cel vas. Ko je sprevod dospel do cerkve, so se oglasile trombe in cimbele. Od nasprotne strani pa so se bližale sanke: dekleta v belih oblačilih, z zelenimi in rdečimi vency v lasih. Na prvem vozu je v veselju in „lepoti“ žarela Slivarjeva Rezulja; na glavo je imela posajen bel venec in na prsih ji je cvetela rdeča roža.

Cerkvena vrata so se na iztečaj odpela in milo so zaječale orgle: stari učitelj je izlil v te hreščee glasove vso svojo spretnost. Cerkovnik pa se je na vso moč obešal na zvonove, da je bučalo kot na sodni dan.

Pred oltarjem je že čakal stari gospod Miha in ministranti so že klečali na strani. Po sredi cerkve se je veličastno pomikal izprevod: krojaček je šepal na levo, Rezulja lepe postave pa na desno nogo; sklanjala sta se drug k drugemu kot bičje v večernem vetru.

Ob oltarju sta se gledala iz obličja v obličje; oči so se iskale in so se našle in zaihtela sta in debele solze so se jima utrnile po razžarjenem obrazu, ko sta se spomnila drug drugega.

Župnik se je obrnil h krojačku: „Petruc, krojaček pri St. Lenartu, hočeš častito devico Slivarjevo Rezuljo v zakon, za ženo pred Bogom in presveto cerkvijo?“ — Odločen in glasen: da. — „Slivarjeva Rezulja, hočeš častitega krojačka Petruca za moža?“ — „Da“, je plaho zašepetala častivredna devica s pobešenimi očmi in zardelimi lici.

Iz cerkve so šli v krmo, kjer je čakala pogrnjena miza; med jedjo in pijačo pa so godeci pred oknom prav poskočne ubirali, da se je vse, mlado in staro, sukalo in vrtelo.

Veselili in rajali so pozno v noč!

Pripravili so veseljaki srečno zakonsko do tega, da je poljubila svojega Petruca; kajpada se je pri tem skoro prelomila in glasen cmok se je razlegel do vseh svatov, ki so se od smeha tolkli po kolenih. Na veliko veselje je stopil Petruc — ne bodi len — na stolček in na prstih stoječ utrgal cvetoč poljub iz cvetočega obraza. —

Z gorečimi bakljami in glasno godbo so spremili presrečno dvojico na Petrucov dom, kjer so ju prepustili samima sebi . . .

Povedati imam končno še to, da je St. Lenarčane pozdravil v kratkem še manjši krojaček, kot je bil krojač Petruc.

NB. Tudi grdo navado, da je vzel po desetkrat mero od ene obleke, je opustil, odkar je tičal v košenih kleščah Slivarjeve Rezulje.

Spanje in sanje.

Kaj je spanje? O vzroku spanja in o dogodkih pri njem si še znanost ni popolnoma na jasnem. Spanje je tisto stanje pri vseh živih bitjih, pri katerem neha zavedno delovanje telesa ter se vrše nezavedni in nepogojni posli, kakor delovanje srea, dihanje, prebavljanje. Spanje okrepeča telo in duh. Vse kaže na to, da zahtevajo spanje upehani osrednji organi. Spanje pospešuje vse razmere, ki delajo možgane slabokrvne. Spanec se rad pokaže po obedu, po užitju alkohola, po izgubi krvi, vsled zime itd., tedaj vselej, kadar se kri odžene iz možganov. Nasprotno pa spanec beži, ako kri sili v možgane, kakor po napornem duševnem delu, po razburjenju, žalosti, jezi. Truplo mora tudi biti primerno hranjeno, ako naj bo spanje okrepečevalno. Lačen le težko zaspi in nemirno spi. Tudi je dokazano, da lakota močno vpliva na sanje. Take poizkuse je delal učenjak Weygand. Dočim so ga siteda v spanju obkroževale razne strasti, ni hotel celi dan ničesar jesti. Preden je zaspal, je nalašč čital v Turgenjevu o deklci z lepimi kitami. V sanjah se mu je sicer prikazala deklka s plavimi kitami, a ni se mu zbudil nikak nagon do nje, pač pa so se kite spremenile v sanjah v makarone in rezance različne debelosti. Sanjal je dalje, da je cel krožnih makaronov hlastno pojedel z žličo. Po nadaljnjem tridevtem stradanju se mu je sanjalo, da je velik hleb namazan s sirovim maslom, kar mu je zelo teknilo. Potem se je pa hipoma spomnil, da s tem moti svoje poizkuse stradanja, in občutil je močan kes. Vkljub temu se mu je še tisto noč sanjalo trikrat o velikem apetitu in o vabljenih jedilih. Sicer pa je podobne vplive o lakoti ali žeji že vsakdo sam občutil v sanjah. Kako naj spimo? Ker nam je znano, da se v spanju oddihajo centralni organi, da se oživijo vsi telesni čuti za novo delovanje, gledati moramo, da je spanje pravilno in res okrepečalno. Pri otrocih za to ni treba posebno skrbeti, saj je znano, da dojenčki skoraj neprenehoma spijo prve dni ter se prebude le, da sprejmo živež. Tudi pozneje ni otroku skoraj nikoli preveč spanja, a po 12 ur mu je celo neizogibno potrebno. Drugače je, ko doseže človek svoje 40. leto, posebno če se je odebelil ter ima duševne posle. Tu je že treba premišljevati, kako si pridobi zadostno mirnega spanja. Pred vsem je spanje potrebno za pljuča in sree. Pljuča morajo dobiti v spanju dovolj in zdravega s kisikom prepojenega zraka. V ta namen morajo biti spalnice zračne in brez prahu. Za dihanje sicer zadostuje nos, vendar večina ljudi ne vede diha v spanju tudi skozi usta, vsled česar je sprideni zrak posebno nevaren pljučam. Največ nalezljivih kali vsrkavajo pljuča v spanju. Postelja ne sme biti ne premehka ne pretrda. Od telesnega dela utrjeno truplo pač počiva tudi na trdi postelji, toda ljudje, ki se malo pregibljujejo, pri katerih je vsled tega prebavljanje in pretvarjanje snovi leno, potrebujejo mehko ležišče in večkrat tudi umetno ogrevanje.

Ali je bolje ležati na hrbtu ali na strani? Tudi to se ravna po svojstvu telesa. Pri ležanju za mirno spanje se mora gledati na to, da je teža telesa tako razdeljena, da ne tišči na organizem. Rejeni ljudje ne morejo mirno spati na hrbtu, ker jih lastna teža tišči na organizem. Za take ljudi je najbolje visoko zglavje, da se teža telesa raztegne nizdol. Pretrdo zglavje dela med vratom in pleči votlino, vsled česar vrat v spanju otrpne. Zato rabijo na Angleškem in Francoskem posebne blazinice v obliki valjarjev, ki si jih devajo pod vrat ali pleča.

Splošno je mnenje, da se tembolje spi, čimbolj je človek telesno utrjen. To pa ni tako. Močni telesni napor nikoli ne privablja kmalu mirnega spanja. Spanec temveč izostaja, dokler zvišeno delovanje srea ne pride v normalni tir. Posebno se to opaža pri turah v visoke gore. Pljuča in sree so morala premočno delovati, vrhutega je še na gorah tanjši zrak.

Kakor smo že rekli, tudi duševni napor odganja spanec. Dnevne misli še premočno odmevajo v našem duhu ter

nas šestokrat zbuja iz najboljšega spanja. Napačno je potem s silo odganjati misli, da bi iznova zaspali. Najbolje v takem slučaju je prižgati luč ter brati kaj nevažnega. Kmalu se iz dolgega časa prikaže utrujenost, da zaspimo. Nekateri imajo za take slučaje recept, da štejejo do sto in zopet od začetka, tercijalke pa prebirajo jagode na molku.

Zelo vpliva na spanje tudi navada. Meščan, ki spi v živahni ulici, bo v mirnem kraju na deželi le slabo spal, nasprotno pa človek iz mirnega kraja ne bo mogel spati v živahnem mestu. Mlinar se zbudi, ako preneha mlinoskolo ropotati. Kdor pa ni temu ropotu vajen, nikakor ne bo mogel v mlinu zaspiti. Tudi so ljudje, ki ne morejo zaspiti, ako še tako mirno tika v sobi ura, zopet drugi ne morejo zaspiti v sobi brez ure ter se takoj zbude, ako ura obstoji.

Kako je treba vstajati? Ni dobro hitro skočiti iz postelje, ko se zbudimo. Sree pri ležanjem čisto drugače deluje, kakor pri stoječem ali sedečem človeku ter se pri naglem vzdignjenju v svojem delovanju moti. Dobro se je zbudivšemu krepko pretegniti in zazdehati. Zaradi tega so za zdravje tudi škodljive urebuditnice. Seveda se vsakdo ne more tako obzirno ravnati, življenje je boj in v boju se ne sme gledati, kako je vleči in vstati. — Japonci in Rusi na Daljnem vzhodu se gotovo ne morejo ravnati po teh navodilih.

Tretje pismo Kanazirjeva g. dr. Jenkovi.

Blagorodna gospa!

Te dni sem bil poleg turške granice, kjer se nahaja največ macedonskih pribežnikov. Seznanil sem se z njihovim življenjem, spoznal sem natančneje njih razmere in tu sprejmite zopet nekaj zgledov iz bedne Macedonije.

Kakor sem Vam bil že pisal, je sedaj v Bolgariji nad 30.000 beguncev. Žive v vaseh blizu granice, da bi se mogli tem hitreje zopet vrniti v domovino, kadar pride zopet tisti srečni čas. Skrb zanje je organizovana na sledeči način: V Sofiji je organizovana glavna komisija (Centralna komisija za begunce). Ta zbira in dobiva vse podpore in pomoči za nesrečne izgnance, denar in druge materijalne prispevke, vodi natančen račun in določuje, koliko pride na vsako vas. V vsakem mestu, kjer se nahajajo begunci, je mestna komisija, podrejena centralni komisiji, od katere dobiva sredstva za podporo. In od teh mestnih komisij, od števila njihov članov, od njih delavnosti in poštvalnosti je odvisno tamošnje stanje izgnancev; tuintam je nekoliko boljše, vobče pa zelo slabo. Mesto Dupnica, kamor sem prišel v začetku tega meseca, je malo provincijalno mestce, pol mesta, pol vas. Prebivalci tu niso posebno komfortni. Hiš z lepimi sobami ne zidajo. Po hišah je malo prostora. Zaradi tega je bila tu posebna težava spraviti begunce pod streho. V Dupniški okolici je 2000 beguncev, 900 v mestu samem, drugi v vaseh po okolici.

Prvo moje delo je bilo, iti takoj po prihodu okoli beguncev, seznaniti se z njimi in videti njihov življenje. Večji del njih je bil nastanjen v treh enonadstropnih hišah, ki so bile namenjene za „občej dvor“. Imeli so po 5—8 sobic, in v vsaki sobici živi po 15—20 ljudi, člani 2., 3. ali tudi 4. družin. Sobice bi tuintam še bile za ljudi, manjše pod pritličjem pa so zaradi prevelike množice ljudi moreče zadehle. Ko stopite v sobo (gotovo vsi vstanejo), vas porazi na prvi pogled ta pestra, pisana, polgota, bosa tolpa sestranih ljudi od slabotnega starca do polmrtna starke, od trepetajoče deklice do onemogla matere, ki ima dete na rokah in je obkrožena z množico drugih manjših in večjih otrok. Zabolli človeka pri srecu, ko vidi, kako kruta je usoda do njih, kako po krivici trpe v tem svojem stanju, vsi imajo žalostno, bolno zunanost, v znamenje, da imajo težko življenje. . . . No, in kako življenje je to, živeti v neprijazni tujini, kot izgnancev; ko doma pustoši Turek cvetočo domovino, prosijo oni pri dobrih bratih za kosček kruha,

za malo strehe. To jim berete iz njihovih čudnih oči. . . .

Potem se ozrete po „sobi“ in zapazite sila borno pohištvo. Ena majhna črepinasta peč je v kotu in na njej kameniti ogli, in na njih kaka glinasta posodica (ne vem, kako bi jo nazval), v kateri se kuha bob, fižol, v drugem kotu je nekaka otlina, v drugem preperela slama na kupu, na kateri spe, ena majhna vegasta miza — to je vse pohištvo; ko se vse to ogledate, vpliva bolešno na sree. „Kje so njih domovi?“ pomislite. . . .

Společka so tisti, ki so v sobici, svečano tiho. No, če začnete z njimi govoriti, omamijo vas z žalostjo, s katero pripovedujejo svojo usodo. Tu slišite pretresljive pripovedi o ubitem očetu, bratu, možu. . . . o onečasteni hčeri, nevesti, materi. Izveste vse, kako so bežali, kako so jih gnali Turki, kako je za vse plačal tisti, ki je pal v njih roke. Žalostne, bolešno-otožne so njih pripovedi, tako strašne in resnične. V začetku joka pripovedovalec sam, potem začno plakati in ihteti drug za drugim vsi, zazdi se Vam, da imajo vsi iste strašne spomine v srecu, ki jim gledajo iz oči, da imajo vsi isto povedati in da jim sili vse na usta v podobi joka — in nehotno Vam stopijo solze v oči in hoče se Vam razjokati z njimi. In nazadnje zbežite od njih s kletvami na ustnih, s svinčeno žalostjo na srecu. In ko Vam postane jasno, da ne morete pomagati, pade Vam nekaj težkega na dušo. Vidite pred seboj ljudi, brate z jokajočimi besedami, s prosečimi očmi, in ko bi jim dali vse, bi jim dali malo. Kdo naj jim da družinsko srečo nazaj, kdo jim da domovino?

Dajejo jim darove, posebno zelo ponošene obleke, drva, petrolej za razsvetljavo. . . . Za hrano jim dajejo po 1 kg. — zaradi brezvestnosti oskrbnikov — pogosto popolnoma izprije nega kruha, črnega kot oglje. Dajejo jim nadalje malo boba, tuintam krompir in malo „oriz“. Enkrat na teden jim dajo mesa. Seveda vse to: stanovanje, obleka, hrana i. dr. daleko ne zadostuje za množico pribežlecev. In vendar so tako zadovoljni, da so na varnem, ne tožijo, trpe tiho in mi jim želimo dati vse, da bi tudi oni živeli kot ljudje.

Končno seveda ne more biti vse ugodno, gre pa se za to, da niti to, kar se jim dopolnje, ne hodi, kamor ima iti zaradi izkoriščanja raznih dostavljavcev in podkomisij. No, vseeno žive, kakor morejo in morajo.

Dne 13. febr. je prišlo vojaštvo v Duprino in begunce so premestili iz prejšnjih stanovanj, da bi imeli prostor za vojaštvo. Bilo je tisti dan grdo, slabo vreme. Sneg je šel. Iznali so uboge izgnance iz prostorov in jih premestili v selišča, ki so še slabša od prvih. Temne kleti brez poda, zadehle in zanemarjene. Štiri družine so ves dan stale na ulicah v snegu, ker je zmanjkovalo prostora. Žene so jokale, otroci so trepetali od mraza in iskali toplega kota v raztrganih oblekah. Nazadnje so našli vendar tudi zanje mesta, — nastanili so jih tam, kjer so sušili tobak, strašna, temna zapuščena jama. Po tleh je mrzla, mokra, neravna zemlja, streha (plafond) je iz naloženih, nepribitih desk. In tu notri so nastanili 30 (beri: trideset) ljudi, ki so člani 7 družin. Tu je nekaj „babušek“, nekaj žen, ki so ravnokar povile in celi kupi otrok. Vsi so iz sela Bačovo, ki mi je znano iz prejšnjih časov. Kaka razlika! Prišli so k meni s prošnjami, prosil sem zanje, no storiti ni bilo kaj. Nihče me ni hotel slišati. Pustil sem jih v njihov „stanovanju“. Morda imate že odveč teh žalostnih podrobnosti. No, hotel sem podati jasno sliko o razmerah teh nesrečnih ljudi, s katerimi gotovo Vi in Vaš bratski narod čutite in jim pomagajte. Plati Bog! Splošno so povsod zapuščeni, pozabljeni in čakajo v tem groznem stanju odločilnega dne. Na drugih krajih je morda boljše, morda še slabše, kot tu. Izvečine je povsod nepopisna beda in žalost in pomlad se bliža.

Sredstev (900.000 fr.) je sobranje izdalo do današnjega dne in reforme — ta brezsrčna tragikomedija — se nikakor ne izvrše.

Govori se, da se čez tri mesece morejo begunci vrniti domov. Naveličali so se že tako vsega, da se trudijo

spraviti jih zopet domov, naj stane, kar hoče.

Turčija se upira reformam zaradi nesrečne rusko-japonske vojne. In ravno ob tem času popravlja posebno pota k turško-bolgarski granici in vedno pomnožuje svoje vojaštvo.

Podpore se več ne zbirajo. Vse je zapustilo Macedonijo, zanimanje vseh se je obrnilo daleč od naših nesrečnih Macedoncev, daleč tja na daljni vzhok.

Tako bomo obhajali Veliko noč — in kje je rešitev — vstajenje tega nesrečnega naroda.

Pomlad je tu, mi smo pripravljeni in vendar sreča ni hotela. . . .

Klanja se Vam z globokim spoštovanjem in udanostjo

Vladimir Kanazirjev.

Tolstoj o pametni vzgoji.*

Draga S., bil sem zelo vesel, da sem se z I. (soprogom prejemnice) resno razgovarjal o otroški vzgoji. Strinjala sva se v tem, da se mora otroke čim manj poučavati. Da bi otroci zrastle, ne da bi se gotovih stvari učili, ni z daleka tako hudo, kakor kar se pripeti skoraj vsem otrokom, posebno takim, kojih vzgojo vodijo matere, ki ne poznajo predmetov, katerih učijo svoje otroke; otroci dobijo slabost učne neprebavljivosti ter dospejo tako daleč, da zaničujejo pouk.

Otrok se more učiti, ako čuti zahtevo po tem, kar počenja. Brez tega je pouk zlo, strašno zlo, ki vodi do duševnega ohromljenja. Za božjo voljo, draga S., ako se z menoj ne strinjate popolno, zadam Vam svojo besedo, da bi Vam ne pisal, ako bi ne bila stvar tako velikanske važnosti. Predvsem verujte svojemu soprogu, ki motri stvar povsem trezno.

In sedaj sledi pač navadni odgovor: Ako se otrok ne poučuje, kakšno opravilo pa naj bi se jim dalo? Ali naj z vaškimi otroci svinjko bijejo in se naučijo vsakovrstnih neumnosti in malopridnosti? — Pri naših „gospodskih“ življenjskih navadah je tak odgovor pač upravičen. Toda ali je res potrebno, da privadimo svoje otroke gosposkega življenja ter jim damo občutiti, da vse njihove potrebe kdo na katerikoli način izpolnjuje, ne da bi se sami kakorkoli udeležili dela?

Jaz menim, da je prvi pogoj dobre vzgoje, da mora otrok zvedeti, da vse kar potrebuje, ne pade izgotovljeno z neba, temuč se izvršuje z delom drugih ljudi. Da bi razumel, da vse, od česar živi, pride od dela drugih ljudi, ki ga ne poznajo, niti ljubijo, je preveč za otroka (Bog daj, da bi to razumel, ko bo odrasel); toda razumeti, da posodo, ki jo rabi, dekla ali varihinja ne izpraznjuje in snaži z veseljem, in da se tudi čevlji, ki jih vedno obuva snažne, ne snažijo iz ljubezni do njega, temuč iz povsem nerazumljivega „vroka“, — to je nekaj, kar otrok mora in mora razumeti, in česar bi se moral sramovati. Ako se otrok tega ne sramuje, in vse nadalje rabi brez lastnega dela, je to hud začetek vzgoje in zapusti globoke sledove za vse življenje. Temu se je pa prav lahko izogniti, in baš to storite za svoje otroke, Vas prosim jaz, ki (da rabim pesniški izraz) stojim na pragu smrti. Pustite otrokom vse zase storiti, kar morejo: svojo lastno posodo ven nositi, svoje vrče polniti, pomiti, svoje sobe pospraviti, svoje čevlje in obleke snažiti, mizo pregrinjati itd. Verujte mi, ako se zde te stvari še tako malo važne, so vendar za srečo Vaših otrok važnejše, kakor znanje francosčine ali zgodovine.

Res je, da se pri tem pokaže glavna težkoča. Otroci store le to zadovoljno, kar store njih starši, in zato Vas prosim, storite to i sami! To bo takoj povzročilo dve glavni stvari: Omogočite, manj učenje, ako se porabi čas na koristen in naraven način ter vzgoji otroke k preprostosti, delu in neodvisnosti. Prosim Vas, storite tako! S prvim mesecem boste zadovoljni in otroci še bolj. Ako dodate k temu še delo na prostem, in če tudi le na vrtu, bo

*) To pismo je pisal Tolstoj neki svoji sodnici iz višjih ruskih krogov.

to dobro, čeravno je večkrat samo za kratek čas.

Dolžnost, da skrbijo otroci za svoje potrebe ter sami iznašajo svojo posodo v izpraznenje, priznavajo najboljše šole, kakor n. pr. Bedales, kjer se je šolski vodja sam udeleževal takih opravil. Verujte mi, brez onega pogoja ni mogoče doseči pravne vzgoje ali one zavesti, da so si vsi ljudje bratje in enakoveljavni. Otrok že more razumeti, da odrasel mož, bankir, strugar, umetnik ali paznik, ki s svojim delom preživlja vso hišo, se poslov oprostí, ki ga zadržuje, da bi ves svoj čas posvetil svojemu dobičkonosnemu delu. Toda kako more otrok — ki je neizkušen in nesposoben, kaj storiti — si tolmačiti, da storijo drugi kaj zanj, kar bi moral naravno sam storiti? Edina razlaga za otroka je, da so ljudje razdeljeni v razrede — v gospode in hlapce; in govorimo mu še toliko v besedah o enakoveljavnosti in bratstvu ljudi, vsi njegovi življenjski pogoji od tedaj, ko vstane pa do večera mu kažejo nasprotno. Ne neha le verjeti, kar mu pravijo starejši o pravosti, temuč vidi tudi v globočini svoje duše, da so vsi nauki lažnivi; neha verjeti svojim staršem in učiteljem ter končno sploh ne veruje več v potrebo pravosti.

In še nekaj je vpoštevatí: Ako se tudi ne more vsega storiti, kar sem omenil, mora se pustiti otrokom vsaj opraviti posle, pri kakršnih takoj občutijo škodo, ako niso storjeni. N. pr. ako obleka in čevlji niso osnaženi, ko bi imeli iti na izprehod, naj ne gredo na izprehod; ako niso prinesli vode in ter ni posoda pomita, ni treba, da bi bilo kaj za piti. Pred vsem se ne bojte pri tem, da bi se osmešili! Devet desetih vseh slabih reči na svetu se stori, ker se smatra za smešno, ako bi se ne storile.

Ali živali govore?

Najprvo si moramo razložiti besedo, govoriti. Navadno mislimo, da človek govori. Kdaj torej človek govori, kaj dela tedaj ko govori? — Izraža z govorenjem na eni strani to, kar čuti, kakor n. pr. jezo, strah, žalost, veselje itd.; na drugi pa tudi to, kar misli, t. j. on izraža svoje mnenje o kaki stvari, svoje sodbe in sklepe. To torej človek dela, če govori in radi tega govori, da se razume z bližnjimi. Seveda običajno pač niti ne mislimo kaj se pravi govoriti, ampak menimo kratkomalo, da samo oni govori, komur prihaja glas iz grla in ust. To pa vendar še ni vse govorenje. Dejali smo, da se pravi govoriti: izražati čuvstva in misli. Vsakdo pa ve, da n. pr. otrok tudi izraža svoja čuvstva, ne da bi govoril o tem, da recimo: se smeje v veselju, joka v žalosti itd. Mutek ima tudi gotovo misli, katerih ne more z glasom izraziti, pač pa z rokami, obrazom, očmi itd. Zatorej lahko rečemo, da govori vsakdo, kdor tako izraža svoje čute in misli, da ga je mogoče razumeti, pa naj se torej pri tem poslužuje iz grla prihajočih glasov, ali naj se izraža z obrazom, z rokami ali na kak drugi način.

Potemtakem moramo pripoznati, da ne govorijo samo ljudje, ampak tudi živali; kajti opazovanja so dokazala, da se tudi živali med seboj razumejo. Naj navedemo samo nekaj dokazov za svojo trditev. Dujardin n. pr. pripoveduje med drugim sledeče: Postavil sem nekoč nedaleč od ulnjako v razpoklino zidu skledico sladkorja. Samo ena čebelica ga je iztaknila. Letela je nato okoli roba dotične razpokline in se vanj zaletavala, kakor da bi si hotela na ta način prostor bolje zapomniti. Nato je odrčala pa se čez kratek čas vrnila z večjo množico tovarišic, ki so se vse spravile na sladkor. Kirby pripoveduje o ternitih t. j. neki posebni vrsti mravljincev, da se isti tudi prav dobro razumejo. Če jih namreč kdo napade, se takoj neoboroženi delavci skrijejo in naredo prostor za vojake. Naenkrat nastane velik nemir v njihovi hiši in vsi vojaki nekako skupno in s posebno jezo napadejo sovražnika. A tudi delavci se med seboj dobro razumejo in si dajejo očitno

pogum pri delu. Eden se zdi kot bi bil za paznika. Kadar isti na steno potrka in spusti posebne vrste glas, mu odgovarjajo enako vsi delavci. Nato se začne hitreje delati; vsi hitreje tekajo in tudi delajo s podvojeno hitrostjo.

A ne samo male živali se razumejo, marveč tudi pri večjih opazamo, dajati znamenja. Znano je, da imajo konjske črede, ki žive v juž. američ. planotah običajno le po enega žrebca. Isti pa je za varuha določen. In res, kakor hitro se iz daljave bliža kaka nevarnost, se žrebec tekoj oglasi, nakar se vse kobile in mladiči zbero in naredo kolobar. Glave imajo skupaj v sredi, zadnji del je obrnjen ven. Žrebec galopira nato proti nevarnosti, kakor, da bi hotel izvedeti, kaj da je. Če se prepriča, da so mirno prihajajoči popotniki, se zopet oglasi. Sedanji glas pa se razlikuje od prvega. Tega več kobil ponovi, na kar se zopet vsa čreda brezskrbno razide po planoti.

Zanimivo je pripovedovanje Parkyna o potovanju po Abesiniji. On pravi, da imajo tamkaj opice poveljnike, katerim se druge bolj pokoravajo kot je n. pr. pri ljudeh navada. Če gredo ropat, si naredo očividno popreje načrt. Če gre le ne na polje krast, tedaj je vse na nogah staro in mlado, samec in samice. Najstarejše pošljejo naprej kot predstražo. Isti preiščejo skrbno vsako kotlino predno stopijo na plano. Tudi splezajo na vse skalnate vršičke, da si ogledajo tamkaj planoto. Druge opice se postavijo v ozadje ali pa na strani, da tam opazujejo. Pazljivost je menda nepopisna. Večkrat se mej seboj pokličejo, da si povedo je-li vse v redu ali kaj ni prav varno. Glasovi so jako različni in različen je njihov pomen. Tako n. pr. imajo glas za naš „alam“. Tedaj obstoji vsa četa in pazljivo posluša, dokler jim zopetno povelje ne nakaže nadaljevati poti. Že s temi dokazi, ki jih navajajo veliki možje, je jasno potrjeno dejstvo, da se živali pomenkujejo, da si med seboj izražajo čustva, da torej med seboj govorijo.

Poglejmo pa nekoliko načine in sredstva s katerimi živali govorijo in se izražajo. Tako kot človek? Tudi! Ne kot odrasel, pač pa kot dete ali mute. Dejali smo že, da dete tudi izraža svoje čute in sicer največ z rokami, očmi, sploh z vedenjem. Slišimo od njega tudi glasove, ki mu izražajo čustva, kakor poželjenje po hrani, jezo itd. Na popolnoma sličen način označujejo tudi živali svoje čute. Največ živali označuje čustva le s pomočjo obnašanja ali gibanja telesa. Udje, s katerimi n. pr. žuželke izražajo čute ali govorijo, so največ tipalnice. Kakor trdi Huber, se čebele razumejo s tipalnicami. Če se n. pr. priplazi v panj kak molj, nastane v celem čebelnaku naenkrat velika zmešnjava. Čebele so namreč položile svoje tipalnice navskriž in tako ž njimi okoli sebe tolčejo, vsled česar je vznemirjen cel panj. Tipalnice so zanje tako važne, da n. pr. panj ne more rojiti, ako smo matice postrigli tipalnice. Ta živalca očividno ž njimi obveščajo tovarišice o svojem namenu. Ker smo ji pa odvzeli tip, tega ne more povedati, vsled česar panj ne more rojiti.

Tudi mravlje si dajejo znamenja, bodisi da iščejo pomoči v nevarnosti,

bodisi da se hočejo obveščati o slaščicah. Franklin je postavil lonec sirupa na omaro v sobi, kjer so bili mravljinici. Seveda so bili isti takoj v lonec in se čutili srečne. Iztresel je nato iz lonca mravlje, samo ena je še ostala v njem. Obesil je lonec na vrh, pritrdjeno na strop. Ko se je mravlja v njem prav dobro našla, ubrala jo je po vrvi na strop in po steni v svoj kotiček. Popreje pa kakor v pol uri je prišla cela tropa mravelj iz luknje, jo vdarila na strop in po vrvi v — lonec. Ene so jo potem sekale v lonec, druge iz njega in to toliko časa, dokler je bilo še kaj v loncu.

Tudi večje živali se razumejo z obnašanjem. Darwin trdi n. pr. da velikokrat konja na takem mestu srbi, kjer si ne more sam pomagati. A kaj naj ukrene? Vgrizne svojega tovariša na enako mesto in ga s tem opozori na svoje gorje. Tovariš ga nato vgrizne nazaj in mu na ta način pomaga.

Veliko živali se poslužuje poleg takega mutastega jezika tudi še glasov. Navadno nastanejo glasovi na ta način, da se drgnejo posamezni udje, posebno peroti. Pri hroščih n. pr. slišimo različne glasove.

S pomočjo raznih udov se oglašajo tudi druge živali. Naj omenim samo mrtvoglavca. Ta metulj ima namreč navado iti krast k čebelam v panj. Če ga čebele zalotijo, ga napadejo in on beži, kar more, medtem pa neznansko piska. Tudi ribe so, glasovite. Neka plemenita morska riba „Alosa“ imenovana, dela, kot bi hotela oponašati prešiča. Druge zarenče, ako se jih prime itd. Ako se ustavimo še nekoliko pri bolj popolnih živalih, vidimo, da so dvoživke tudi glasne. Žabe reglajo, kače piskajo, krokodili pihajo.

Zelo razviti so že glasovi pri pticah. In res: neverjetno je, kaj te živalice zmorejo, vzlic temu, da nimajo tako popolnih govoril, kakor mi. S pomočjo govoril mi lahko izgovarjamo različne vrste glasov. Ptici pa brez govoril skoro isto dosežejo. Zakaj ni misliti, da imajo ptici samo ene vrste glas, vsled česar bi si mogli izražati samo eno reč. Ne, nikakor ne! Če tudi race samo racajo in štoklje le štrkljajo, vendar pa ne delajo to vedno na isti način. Vsak ve, da izražajo živali pred vsem čuvstva, želje; slišimo glasove v veselju, bolelosti, jezi, strahu, lakoti itd. A n. pr. glas sile ali klicanja na pomoč se prebito dobro loči od veselega glasu. Tak glas vsi ptici dobro poznajo. A n. pr. pripoveduje, da začno ptici, katerim so kače napadle gnezdo, tako kričati, da pridejo na pomoč vse druge ptice, da nato skupno tako po njih kljnjejo, da jih skupno umore. Sicer pa lahko vsak dan slišimo, da imajo živali za drugačna čuvstva, drugačne izraze. Pes drugače laja v jezi, drugače, kadar teče za zajcem, drugače, kadar zagleda gospodarja ali znanca in zopet drugače, kadar se hoče prikupiti, da kaj dobi. — Kokoš kokodaka, kadar nese jajca, drugače kliče piščeta, če je našla zrno in kako bojazljiv je oni glas, ki se razlega, kadar vidi jastreba nad seboj pa skriva pod se piščeta! In ni čudno, da piščeta razumejo starko. Saj se pa tudi skoraj vedno med seboj pogovarjajo. Mi jih ne razumemo. Govore

pač po svoje. In je mar čudno, da jih ne razumemo? Saj tudi n. pr. Angleža ali Francoza ne razumemo docela, ampak kvečjemu le tuptam kak glas — ako se nismo teh jezikov učili. Dokazano pa je, da nimajo samo psi ali piške za različne stvari različne izraze.

In ravno vsled tega trdimo, da ima živalsko „pogovarjanje“ neverjetno sličnost človeškemu jeziku. Glasove jeze, strahu, žalosti ali veselja, sme dejali, živali ravno tako izražajo kot človek. Ne! Žival Vam utegne čustvo še boljše izraziti kot mi. Ali more človek izraziti veselje na tak način kot n. pr. škranček, ki se žvrgole kakor raketa vzdigne pod sinje nebo? Kdo se more tako v jezi razkačiti kot rjoveča, krvoločna zver? In mar glas trpečega konja ne pretrese vsakega in še tako mrzlega zdravnika? Čudno pa je, da čim popolnejše so živali, tem slabše izražajo svoja čustva. Med opicami, ki so vendar najpopolnejše živali, zna menda samo neki gibbon peti tudi oktavo in ta je, kakor trdi Darwin, edini pevec med sesalci.

Velika razlika med živalskim govorjenjem in človeškim jezikom obstoja pač v tem, da živali izražajo le čustva, ne pa tudi pojmove! Podobno so v tem oziru malim otrokom in onim ljudem, ki nič ne mislijo, ki nimajo nobenega pojma, ki izražajo torej le to, kar čutijo.

Živalsko govorjenje pa je za žival ravno tako potrebno, kot naš jezik za nas! Kako hudo bi bilo za živali, ako bi se ne razumele v nevarnosti, v veselju i. t. d. In mar ni, recimo, za psa velika dobrota, da nam more z gledanjem, miganjem repa, z ušesi, z glasom itd. veliko povedati, skoraj z nami govoriti?

Jasno pa je, da živalsko govorjenje ni govorjenje v našem navadnem zmislu in ni govor, ker isti nastane šele s stavkom! Človeški jezik je obično bolj pregibljiv, urejen, živ, blaglasen itd. Tudi imajo ljudje navadno več izrazov kot živali. Vendar pa tudi vsak človeški jezik ni tako razvit kot n. pr. naš, ki vendar ni še najbogatejši. Prvotni narodi namreč, Avstralci in polineški Papui nimajo menda niti izraza za žival, rastlino, glas, barvo. Noben avstralskih jezikov ne šteje čez štiri; kar je več, je zanje čreda. V tem oziru poznamo vendar živali, ki jih daleč nadkriljujejo. Sraka n. pr. zna šteti do 3, naučeni psi pa celo do 60.

Ako pomislimo svoje napake, bomo izprevideli — vzlic temu, da se po pravici čutimo nekaj boljšega, nekaj večjega od živali — da niso živali le radi nas tukaj, da bi jih mi poljudno trpinčili in morili in ravnali ž njimi kakor s kosom lesa. Splošno so živali veliko bolj nepopolne kot človek. A da bi živali narava obdarila s tako popolnim jezikom kot je nas ljudi, bi gotovo tudi živali lažje napredovale. Jezik je pač največja dobrota človeška, kajti le z njim se je mogel človeški rod izpopolniti, le z njim so narodi dosegli to, kar so. Le jeziku se ima človek zahvaliti, da je postal človek!

Veterinarius.

„V c. in kr. službi.“

Mahoma, rekel bi, kar preko noči je zaslovelo ime poročnika Bilseja v najširši javnosti. Zaslovel pa ni morda raditega, ker je spisal kako duhovito, z izredno nadarjenostjo se odlikujočo knjigo, ampak ker je s smelo roko odgrnil košček onega zastora, s katerim je bilo javnosti doslej prikrito dejanje in nehanje onega stanu, ki se smatra v Nemčiji za prvi in najodličnejši stan v človeški družbi, deloma pač radi tega, ker je že v preteklosti največ pripomogel, da je Nemčija rasla in se širila in ki si je tudi v sedanjosti stekel največjih zaslug, da se je s „krvjo in železom“ zvarila sedanja moderna nemška država.

Bilsejev roman „Iz malih garnizij“ nima, kakor smo že naglašali, literarne vrednosti, znamenit pa je radi tega, ker jasno kaže, da tudi v hvalisani nemški armadi, ki se tolikokrat povzdiguje kot prva na svetu, ni vse zlato kar se sveti, in da je tudi v njej dosti gnilega.

Te Bilsejeve slike iz Forbacha niso povzročile samo velikansko ogorčenje v nemških takozvanih patriotskih, zlasti vojaških krogih, marveč so zbudile tudi veliko pozornost v inozemstvu. Sosebno Francozi so posvetili tej knjigi posebno pozornost, jo komentirali in izvajali iz nje zaključke, ki niso bili baš laskavi za „zmagovito nemško armado“. No, pa tudi naši avstrijski vojaški krogi so o Bilsejevih razkritjih razpravljali, dasi je Nemčija naša zaveznica, z neko prikrito škodoželjnostjo in prav iz srca so privoščili svojim nemškim „kameradam“ to blamažo že zbog tega, ker so jih ti kameradi že čestokrat uprav prezirljivo gledali preko ramen. In končni refren v izvajanjih teh krogov o forbaški aferi je bil: „Wir Oesterreicher sind doch bessere Menschen, pardon, Soldaten.“

V tej sladki zavesti so se zibali naši patriotje ter se ponosno bili na prsi, češ, pri nas je kaj takega nemogoče.

Kakor strela z jasnega neba je zadela te ljudi vest, da je pruski Bilse dobil antipoda, ki v svoji knjigi „V c. in kr. službi“ z največjo brezobzirnostjo slika škandalozne razmere pri nekaterih trenskih polkih v Pragi, Krakovu in Przemislu. In reči se mora, ako je vse to, kar navaja pisatelj, resnično, potem se Forbach niti z daleka ne da primerjati z garnizijami, opisanimi v knjigi „V c. in kr. službi“, zaviti v črno-rumeni ovoj. Pisatelj te knjige je bivši častnik, ki pa je dal slovo častniški karijeri; mož pravi, da se mu je pristudilo življenje v takšnem miljeju, v katerem je moral živeti. Njegov inkognito je docela prozoren in vojaški upravi pač ne bo težko, dognati njegovo pravo ime. Njegovi orisi so popolnoma neumetniški in niso niti spisani v običajni obliki romana, marveč se nam predstavljajo kot iz življenja iztrgane portretne črtice.

V teh skicah se ne slikajo samo razni pikantni rodbinski škandali, ampak zlasti nečuvstvena korupcija, ki se je šopirila v častniškem koru dotičnih garnizij, o katerih govori pisatelj. Knjiga nam daje globok vpogled za kulise.

Človeku, čitajočemu te „vojaške pravstvene slike iz avstrijskih garnizij“, kjer nastopajo sami lopovi, poveljniki, ki krađe, ljubeča njegova soproga, propali poročniki, podčastniki, ki ne poznajo razločka med svojim in tujim blagom, lepa podpolnikova žena, ki ima nalogo vzdržavati „dobro razmerje med generalnim štabom in trensko divizijo“ itd., se nehote vsiljuje vprašanje, ali so take škandalozne razmere sploh mogoče v naši armadi? Dasi ni dvoma, da so dogodki, opisani v imenovani knjigi, zelo pretirani in naslikani s preveč črnimi barvami, vendar pa mora biti jedro kolikor toliko resnično.

Nimamo namena, da bi se bavili podrobneje z raznimi pikantnostmi, katere navaja pisatelj „vojaških pravstvenih slik“, da bi pripovedovali razne galantne zgodbe in doživljaje različnih častniških Don Juanov, komandes, polkovnic in drugih častivrednih dam, ker se nam zdi, da se slične stvari gode tudi drugod, da so poznate in da jih ni treba šele opisovati. Obsojati se seveda morajo z vso brezobzirnostjo, s čemer pa ni prav nič pomagano, ker ono zlo tiči tako globoko, da bi se jedva z najskrajnejšimi sredstvi dalo izrjavati. A kje je takšen zdravnik, ki bi si to upal?

Torej ta stran knjige „V c. in kr. službi“ nas ni presenetila, pač pa je nas presenetila ona stran, v kateri se brezobzirno in morda ne popolnoma neutemeljeno slika strahovita korupcija in ignoranca, ki vlada baje v nekih delih oficirskega kora. Skoro neverjetno zveni vse to in zdi se nam, kakor da bi v teh slikah gledali oficirske karikature v „Simplicissimu“. Ako so podobne „Iz c. in kr. službe“ le deloma resnične in verodostojne, mora v istini biti dosti gnjilega v krogih, v katerih „taboru je vsa Avstrija“, kakor je rekel svoje dni Grillparzer! Nečemo trditi, da bi vlada v vseh garnizijah take razmere, kakor so ovekovene v knjigi „V c. in kr. službi“, da, trdi se lahko, da so take garnizije s takšno lopovsko posadko izjeme, bele vrane, a vendar so dokaz, da že razjeda avstrijsko armado opasna rak-rana in da se je nevaren bakič le globoko vsesal v sicer še zdravo meso naše vojske. Tu bo treba operacijskega noža in radikalnih profilaktičnih sredstev, da se izreže ta gnoječa se rana iz sicer še zdravega telesa. In to bo treba skoro storiti, da se zlo, da se ta kuga še bolj ne razširi in da ne okuži še drugega telesa! Vojsna uprava naj krepko nastavi nož in z ostrim rezalom izreže rak-rano iz mesa, za kar ji bo hvaležno ne samo vse treznomisleče častništvo, ampak tudi vse prebivalstvo, ki mora biti molčeč svedok takih in enakih dogodkov, ki so v vsi svoji nagoti opisani v knjigi „V c. in kr. službi.“

Čuje se, da je vojno ministrstvo že uvedlo v tej zadevi obširno preiskavo. Pričakujemo samo, da preiskava te zadeve ne bo potlačila, kakor se čestokrat rado dogodi, ampak dognala čisto in neizkaljeno resnico in nič kakor resnico!

Knjiga „V c. in kr. službi“ ni konfiscirana, kakor se govori po Ljubljani in se dobi v vsaki knjigarni.

